

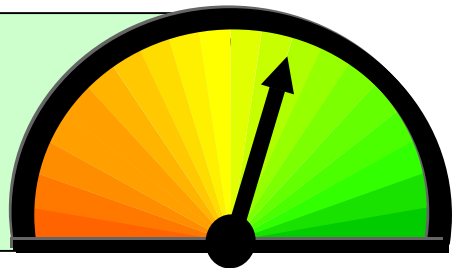
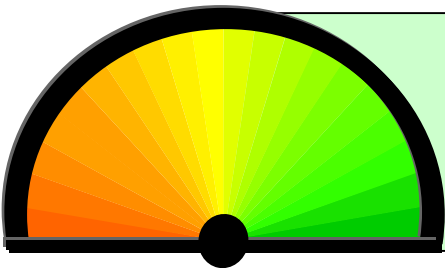
Mika Toikka (toim.)

Kymenlaakson ekotehokkuusindikaattorit

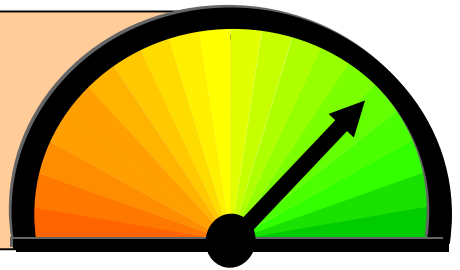
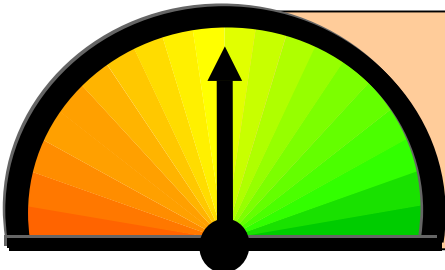
TASO

KEHITYS

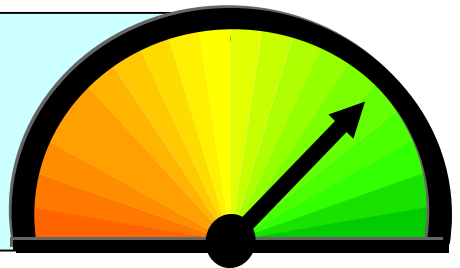
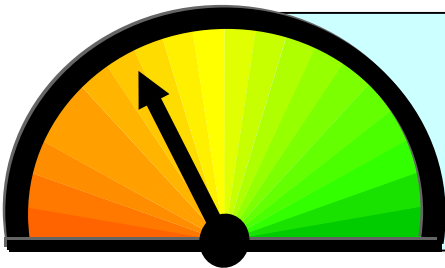
YMPÄRISTÖ

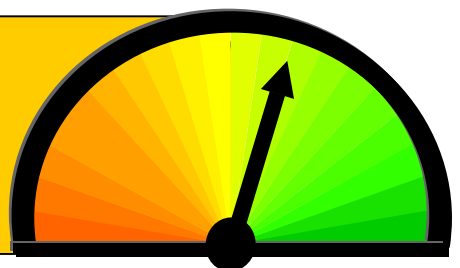
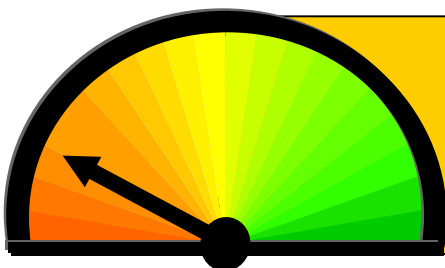
TALOUS

SOSIAALINEN
HYVINVOINTI

KULTTUURI

Mika Toikka (toim.)

Kymenlaakson ekotehokkuusindikaattorit

ISBN 952- 5287-12- 2
ISBN 952-5287-13-0 (PDF)
ISSN 1239-4599

Kansikuva: Kymenlaakson ekotehokkuusindikaattoriryhmien liikennevalomittarit
Kuva: Mika Toikka

Julkaisua voi tilata (5 €/kpl) Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksesta
PL 1023, 45101 Kouvola, p. (05) 75 441

Julkaisu on saatavana myös Internetissä
www.ymparisto.fi/kas > Palvelut ja tuotteet > Julkaisut

Alkusanat

Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksessa toteutettiin vuoden 2005 aikana ympäristöministeriön rahoittama projekti "Alueellinen ympäristöanalyysi ja ekotehokkuuden mittaaminen – indikaattoriperusteinen seuranta". Projektin yhteistyökumppaneina toimivat Kymenlaakson Liitto, Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Kaakkois-Suomen tiepiiri.

Työtä on ohjannut ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut johtaja Leena Gunnar Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksesta sekä muina jäseninä maakuntajohtaja Tapio Välinoro Kymenlaakson liitosta, johtaja Jarmo Pirhonen Kaakkois-Suomen TE-keskuksesta sekä tiejohtaja Antti Rinta-Porkkunen Kaakkois-Suomen tiepiiristä. Projektia varten perustetun asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimi projektin vastuullinen johtaja yli-insinööri Juha Pesari Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksesta sekä muina jäseninä tutkimuksen päättökijä vanhempi tutkija Mika Toikka Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksesta, ympäristösuunnittelija Frank Hering Kymenlaakson Liitosta, erikoistutkija Niilo Melolinna Kaakkois-Suomen TE-keskuksesta sekä ympäristöasiantuntija Hanna Kailasto Kaakkois-Suomen tiepiiristä.

Hankkeen tarkoituksena oli luoda Suomen ympäristökeskuksen johtamaan vuosina 2002-2004 toteutettuun ECOREG-hankkeeseen liittyen toimintamalli indikaattoritietojen päivittämiseksi ja järjestelmän kehittämiseksi. Indikaattoriperusteiseen seurantaan liittyviä näkemyksiä ja kehittämissuhteita käsiteltiin sekä hankkeen johto- että ohjausryhmässä. Lisäksi projektin aikana pidettiin seminaarityyppinen laajennettu johtoryhmän kokous, jossa projektiin osallistuneiden organisaatioiden avainhenkilöillä oli mahdollisuus esittää näkemyksiään hankkeesta. Tehtyjä kehittämissuhteita on jo nyt otettu huomioon, mutta jatko-työssä esitetyillä näkemyksillä on entistä tärkeämpi rooli järjestelmän kehittämiseksi entistä paremmaksi maakunnan päätöksenteon apuvälineeksi.

Tässä raportissa on käyty läpi ECOREG-projektissa luodun alueellisen ekotehokkuuden seuranta- ja arviointijärjestelmän käytännön päivitysprosessi yksityiskohtaisesti sekä malliin päivitetty viimeisimmät saatavilla olevat tilastotiedot.

Hankkeeseen on saatu ympäristöministeriön rahoitusta, mikä on osaltaan mahdollistanut työn toteuttamisen.

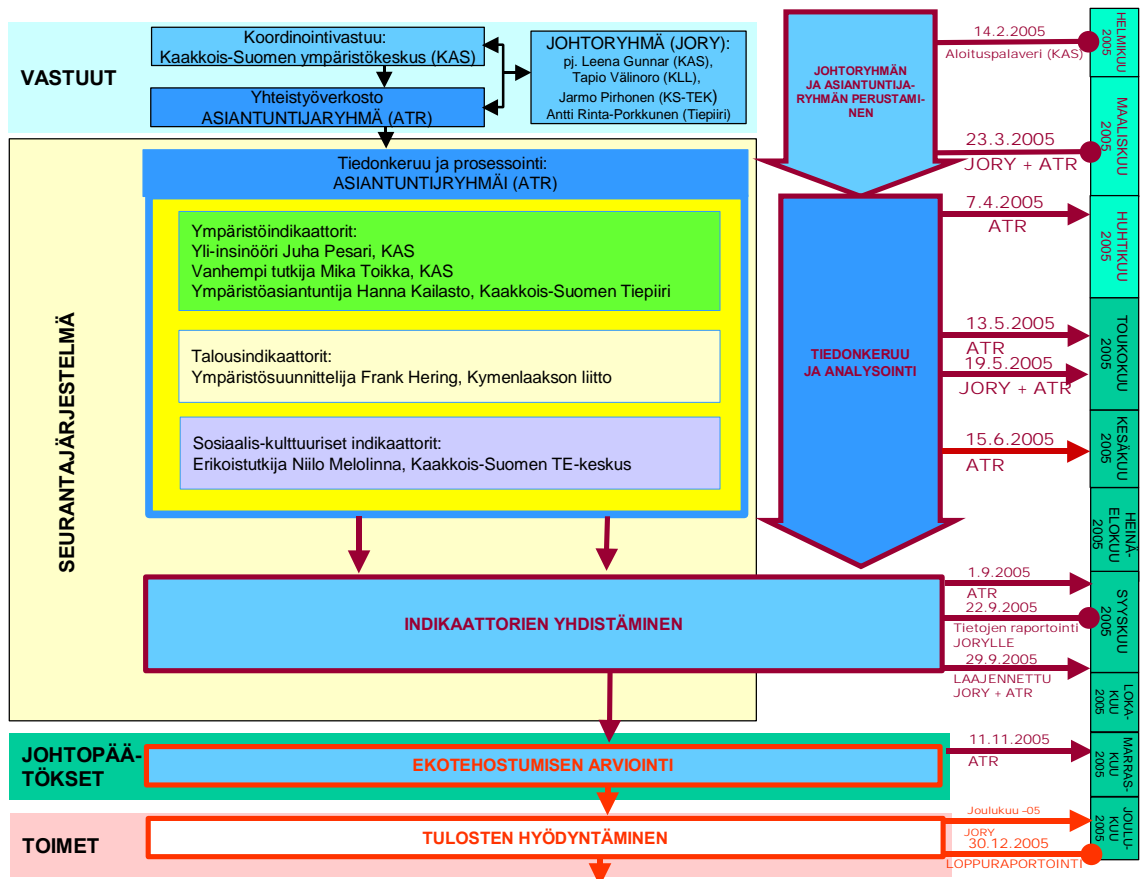
Yli-insinööri Juha Pesari
Hankkeen vastuullinen johtaja

Johdanto

”Alueellinen ympäristöanalyysi ja ekotehokkuuden mittaaminen – indikaattoriperusteinen seuranta”-projekti oli jatkoa vuosina 2002 – 2004 toteutetulle ECoreg-projektille. Vuoden 2005 aikana luotiin Kymenlaakson osalle ekotehokkuuden seurantajärjestelmän käytännön toimintaympäristö organisaatioineen ja toimintatapoineen.

Tämä raportti on ensimmäinen Kymenlaakson ekotehokkuusindikaattoreiden vuosiraportti ja se sisältää valittujen indikaattoreiden uusimmat saatavilla olevat vuosipäivitystiedot. Lisäksi raportti sisältää indikaattoriryhmäkohtaiset yhteenvedot, indikaattorikohtaiset arviot sekä yleisarvion ekotehokkuuden kehittymisestä. Indikaattoreiden kehityssuunta (**absoluuttinen kehitys**) on havainnollistettu indikaattoriryhmä- ja indikaattorikohtaisesti käyttämällä ns. liikennevalomallia, jossa ”liikennevalon” väri on määrätty **asiantuntija-arviona**. Raportin kannessa oleva ”liikennevalomittari” osoittaa kunkin indikaattoriryhmän arvioitua kehitystä, jossa viisarin osoittama on laskettu indikaattorikohtaisten liikennevalojen aritmeettisena keskiarvona. Sosiaalis-kulttuurisille- ja talousindikaattoreille ”liikennevalot” on määritetty myös indikaattorin tasolle (**taso verrattuna kansalliseen tasoon**) sekä **kehitykselle verrattuna kansalliseen tasoon** (Liitteet 56 - 58).

Alla olevassa kaaviossa on esitetty projektin kokoonpano sekä toteutusaikataulu vuonna 2005.

Sisällysluettelo

	Sivu
1. Ekotehokkuusindikaattorit	I
1.1 Ympäristöindikaattorien kehitys	I
1.2 Talousindikaattoreiden kehitys	II
1.3 Sosiaalis-kulttuuristen indikaattoreiden kehitys	III
2. Indikaattoreiden kehitystarpeet	IV
3. Yhteenveto	V
INDIKAATTORILUETTELO	VI

INDIKAATTORIT	Liite
Y1-Y27 Ympäristöindikaattorit	1 - 27
T1 - T5 Talousindikaattorit	28 - 33
S1 - S14 Sosiaaliseen hyvinvointiin vaikuttavat indikaattorit	34 - 48
K1 - K5 Kulttuuri-indikaattorit	49 - 53

KEHITYSSUUNTIEN ASiantuntija-Arviot (yhteenvedot)	Liite
Y1 - Y27 Ympäristöindikaattoreiden yhteenveto	54
S1 - K5 Talous- ja sosiaalis-kulttuuristen indikaattoreiden yhteenveto	55

INDIKAATTOREIDEN SUHTEET KANSALLISIIN KESKIARVOIHIN	Liite
Y1 - Y27 Ympäristöindikaattoreiden suhteet kansallisiin keskiarvoihin (yhteenvedot)	56
T1 - T6 Talousindikaattoreiden suhteet kansallisiin keskiarvoihin (yhteenvedot)	57
S1 - S15 Sosiaalista hyvinvointia kuvaavien indikaattoreiden suhteet kansallisiin keskiarvoihin (yhteenvedot)	58
K1 - K5 Kulttuuri-indikaattoreiden suhteet kansallisiin keskiarvoihin (yhteenvedot)	58

1. Ekotehokkuusindikaattorit

1.1 Ympäristöindikaattorit

Kymenlaakson ekotehokkuuden seuranta- ja arviointimallissa vuosittaiseen seurantaan on valittu 27 indikaattoria. Indikaattorit kuvaavat ilmapäästöjen kehitystä, paikallista ilman laatua, jätevesipäästöjä, pohjaveden laatua, liikenteen kehitystä, öljy- ja kemikaalionnettomuuksia, luonnon monimuotoisuutta, luonnonvarojen käyttöä ja energian kulutusta.

Teollisuuden ja energiantuotannon ilmapäästöt osoittavat pääosin myönteistä kehitystä hiilidioksidin, typen oksidien sekä rikkidioksidin osalta. Muut ilmapäästöjä kuvaavat indikaattorit osoittavat (tällä hetkellä käytettävissä olevien arviointimenetelmien perusteella) tasaisempaa kehitystä. Paikallista ilman laatua kuvaavat indikaattorit osoittavat myös ilmanlaadun paranemista sekä hajukaasujen, että hiukkaspitoisuuksien osalta valituissa mittauspisteissä. Dioksiinien ja furaanien osalta tarkennettu arvio valmistuu vuodenvaihteessa.

Teollisuuden ja yhdyskuntien typpikuormitus vesiin (puhdistamoilta poistuva) on osoittanut selkeää kasvusuuntaa vuosituhannen vaihteen jälkeen. Teollisuuden osalta kasvanut tuotanto on osaltaan kasvattanut jätevesipäästöjä ja yhdyskuntien osalta merkittävin syy kasvaneeseen kuormitukseen on viemäriverkkoon liittyneiden asiakkaiden määrän kasvu. Pohjaveden laatua mittaavissa pisteissä (Elimäki, Valkeala) nitraattityppipitoisuuksissa on selkeää laskua, kun taas lähinnä tiensuolauksesta johtuvat kloridipitoisuudet ovat nousussa.

Suurteollisuus, satamat, terminaalit ja muut logistiikkapalvelut lisäävät raskasta liikennettä Kymenlaakson alueella merkittävästi. Suomen ja Venäjän välisestä maitse kuljetettavasta viennistä ja tuonnista muodostuva raskas liikenne sekä Venäjän transitoliikenne kasvavat jatkuvasti ja tuovat oman lisäyksensä alueen liikenteeseen ja päästökuormitukseen. Näistä syistä johtuen liikenteestä aiheutuvat hiilidioksidi- ja typen oksidipäästöt ovat kasvussa.

Teollisuuden tuotannon ja alueella tapahtuvan liikennöinnin jatkuva kasvu kasvattaa onnettomuusriskejä alueella. Käytettyjen tilastojen perusteella on havaittavissa kasvua sekä öljy- ja kemikaalionnettomuuksien määrässä, että onnettomuuksissa syntyneiden päästöjen määrässä.

Kulutuskäyttäytymisen ekotehokkuutta kuvataan mallissa jätehuoltoindikaattoreilla, jossa asumisperäisten jätteiden hyödyntämistäasteella pyritään kuvaamaan yhdyskunnan tehokkuutta hyödyntää syntynyttä jättemateriaalia. Tämä suhde näyttää käytetyn laskentamallin perusteella kehittyvän huonompaan suuntaan. Tämän indikaattorin tarkempi määrittely edellyttää kuitenkin kehitystyötä sekä jätetilastoinnin ja -raportoinnin osalta.

Sähkön kulutuksen kehitys on tasaista ja myös siinä korostuu teollisuuden osuus kokonaiskulutuksesta, joka on koko tarkasteluajanjakson ollut yli 80 %. Tämä näkyy luonnollisesti myös sähköntuotannon omavaraisuusasteessa, joka vuonna 2004 on palannut ennen vuoden 2000 notkahdusta edeltäneelle tasolle.

1.2 Talousindikaattorit

ECOREG -hankkeen yhteydessä tehtyjen analyysien pohjalta on Kymenlaaksolle valittu keskeisiä talouden indikaattoreita. Indikaattorit kuvaavat talouskasvua sekä väestön taloudellista hyvinvointia. Osa indikaattoreista kuvaa alueen kehitystä ajassa, osa soveltuu erityisesti alueiden välisiin vertailuihin.

Indikaattoreiden tulkinnassa tulee huomioida Kymenlaakson talouden erityispiirteitä. Teollisuudella ja liikenteellä on vankka asema Kymenlaakson toimialarakenteessa. Kymenlaakson talouden vahvat tukijalat ovat metsä- ja siihen liittyvä metalliteollisuus sekä voimakkaasti kasvava logistiikka-ala. Kymenlaakso on sen sijaan edelleen nopeimmin kasvavien tuotantoalojen, informaatioteknologian ja laajemminkin sähköelektroniikka-teollisuuden, paitsioaluetta.

Metsäteollisuusklusterin suuresta koosta johtuen teollisuuden tuotannon osuus on huomattavasti korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Paperiteollisuuden osuus alueen työpaikoista on lähes kuusinkertainen ja liikennettä palvelevan toiminnan lähes kolminkertainen koko maan vastaavaan osuuteen verrattuna.

Venäjän pääosin raakaöljyn korkeaan hintatasoon perustuva nopea taloudellinen kasvu näkyy Kymenlaaksossa erityisesti logistiikkatoiminnoissa. Metsäteollisuuden viennissä Kotka-Hamina satamapari on Suomen merkittävin jonka lisäksi se hoitaa valtaosan Suomen kautta Venäjälle kulkevasta transitosta.

Julkisen sektorin, rakentamisalan ja alkutuotannon osuus maakunnan työpaikoista on samankaltainen kuin koko maassa. Sen sijaan kaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä muiden yksityisten palvelujen työpaikkojen osuudet ovat maakunnassa pienemmät kuin koko maassa. Yritysten henkilöstömäärä on kasvanut vuoteen 2000 verrattuna eniten liikenteessä. Teollisuuden henkilöstömäärä on sen sijaan selvästi alempi kuin vuonna 2000.

Maakunnan paperi- ja selluteollisuus ja siihen liittyvä metalliteollisuus ovat sekä vahvistaneet asemaansa että kokeneet muutoksia. Kymenlaakson taloudellinen kehitys riippuu yhä enemmän EU:n taloudellisesta ja maailmanlaajuisesta kehityksestä sekä suhdannetilanteista. Tästä syystä globaalinen taloudellinen tilanne heijastuu välittömästi ja merkittävästi aluetalousindikaattoreihin. Metsäteollisuuden suuresta koosta johtuen taloudelliset ja ainevirtaindikaattorit kuvaavat pitkälti metsäteollisuuden suhdannetilaa.

Esitettyjen talousindikaattoreiden kehityssuunta on pääosin positiivinen. Verrattuna koko Suomeen, Kymenlaakson talouden kasvu on ollut tällä vuosikymmenellä kuitenkin hidasta. Tuotannon kasvuvauhti on vaihdellut Kymenlaaksossa voimakkaammin kuin koko maassa. Samoin myös työllisyyden vaihtelut ovat maakunnassa olleet suurempia kuin koko maassa keskimäärin. Indikaattoreiden tulkinnassa tulee suhteuttaa maakunnallista kehitystä valtakunnalliseen ja kansainväliseen talouskehitykseen.

1.3 Sosiaalis-kulttuuriset indikaattorit

Sosiaalisten ja kulttuuristen indikaattoreiden avulla arvioidaan alueen asukkaiden elämän sujumista. Pääyhteys ympäristö- ja talousindikaattoreihin on ehkä se, että talouden toiminta ja ympäristön tila sekä näiden kehitys aiheuttavat ja mahdollistavat ihmisille joko hyvää tai huonoa elämää. Vaikutussuhteen voidaan arvioida osaksi kulkevan myös toiseen suuntaan: jos asukkaiden elämä sujuu, tämä luo positiivista virettä myös talouden kehitykseen ja antaa intoa ympäristön tilan arviointiin ja kehittämiseen, ovathan alueen ihmiset näissä tärkeimpänä käyttövoimana. Kyse on toisiaan vahvistavasta (tai heikentävästä) kehästä. Näillä asioiden keskinäisillä yhteyksillä – ja perinteiset sektorirajat ylittävillä arvioinneilla ja asioiden yhdistelyillä – on suuri merkitys ja juuri tätä ajattelua Ecoreg-hanke nostaa esille jatkokeskusteluissa ja -analysoinneissa puntaroitaviksi. Paitsi että talouden, ympäristön ja elämän sujumisen päälohkojen välillä on selvää yhteyttä, voidaan helposti oivaltaa yhteyksiä yksittäisten ilmiöiden välillä - vaikka yhteydet eivät suinkaan aina ole suoraviivaisia syy-seuraussuhteita. Esimerkiksi työllisyyden huono kehitys voi johtaa väestön poismuuttoon, syrjäytymisen lisääntymiseen, väestön terveyden heikkenemiseen ja alueen yleisen houkuttelevuuden vähenemiseen.

Tarkastelussa käytetyt indikaattorit voidaan jakaa kahdeksaan pääryhmään: väestönmuutos, työllisyys, syrjäytyminen, terveys, turvallisuus, koulutus, kulttuuri ja paikallisidentiteetti. Yksittäisiä indikaattoreita on kaikkiaan runsaat 20. Indikaattorit voidaan (Suomen ympäristökeskuksen raportin 699 tapaan) myös ryhmitellä alueen tilaa ja toisaalta alueen houkuttelevuutta, potentiaalia kuvaaviin indikaattoreihin. Alueen tilaa kuvastavat vaikkapa väestönkehitys, työllisyystilanne sekä syrjäytymisen ja terveyden mittarit. Alueen houkuttelevuutta ja tulevaa kehityspotentiaalia ilmentävät turvallisuus, väestön koulutustaso ja tutkimusrahoitus, opetukseen ja kulttuuriin käytetyt resurssit sekä alueen paikallisidentiteetti. Muunkinlaisia ryhmittelyjä voidaan varmasti tehdä. Oli ryhmittely millainen tahansa, indikaattorien avulla on järkevä arvioida alueen tilannetta kahdesta näkökulmasta: missä ollaan nyt ja toisaalta millainen on viimeaikainen kehityssuunta. Arvioinnissa on järkevä käyttää vertailua joko maan keskiarvoon (joka voi olla kyllä joskus harhainen) tai Kymenlaaksoa muistuttaviin alueisiin.

Sosiaalis-kulttuuristen indikaattoreiden heijastama yleiskuva Kymenlaaksosta voidaan tiivistää kahteen päähuomioon: monessa asiassa maakunnassa ollaan jäljessä maan keskiarvosta, mutta toisaalta on monia ilmiöitä, jotka ovat 2000-luvulla kehittyneet suotuisammin kuin maassa keskimäärin. On neljä indikaattoria, joiden kuvaama asia on maakunnassa sekä tasoltaan että 2000-luvun kehitykseltään parempi kuin maan keskiarvo: toimeentulotukea saaneiden talouksien määrä, itsemurhat, väkivaltarikokset (joiden kehityssuunta on kuitenkin maan keskimääräistä huonompi) sekä keskiasteen tutkinnon suorittaneiden henkilöiden määrä. Useimmissa asioissa jäädään kuitenkin jälkeen maan keskiarvosta. Selvimmin tilanne ja myös kehityssuunta on maakunnassa heikko seuraavissa ilmiöissä: syntyneiden määrä, tieliikenneonnettomuudet (ja myös liikennerikokset, joita ei ole kylläkään verrattu muihin alueisiin), korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrä, T&K-menot, kirjastolainojen määrä (jossa ero on vähäinen) sekä sanomalehtien levikin kehitys. Seikkoja, joissa maakunta on jäljessä keskimääräisestä, mutta joissa 2000-luvun kehitys on ollut hyvä, ovat: vastasyntyneiden elinajanodote, alle 65-vuotiaana kuolleiden määrä, työttömyysaste, huoltosuhde, opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset, kunnallisvaalien äänestysprosentti sekä ulkomaan kansalaisten määrä.

Jos käytetään kahtiajakoa alueen tilaa ja toisaalta alueen houkuttelevuutta, "potentiaalia" ilmaiseviin mittareihin, voidaan huomio pelkistää: Tilaa kuvaavista mittareista syrjäytymisen ja terveyden mittarit ovat kehittyneet parempaan suuntaan ja myös työttömyys on alentunut. Sen sijaan monet alueen houkuttelevuutta ja tulevaa potentiaalia kuvaavista mittareista osoittavat väärää kehityssuuntaa: mm. liikenteeseen liittyvä turvallisuus, syntyneiden vähyys kuolleisiin nähden sekä osa koulutukseen, kulttuuriin ja paikallisidentiteettiin liittyvistä mittareista.

2. Indikaattoreiden kehitystarpeet

Tähän kappaleeseen kerätään vuosittain indikaattoreiden päivittämisessä ilmenneitä tutkimus- ja kehittämistarpeita.

Kehittämistarve	Toteutus	Vastuu	Status
Liikenteen osalta LIPASTO-malli ei anna oikeaa kuvaa Kymenlaakson liikenteestä => tulee korvata alueen liikenteen määrää ja laatua paremmin kuvaavilla paikallisilla malleilla.	Vuosipäivitys -05	ATR/TP	Tehty
Asiantuntijaryhmälle tulisi sopia vakiokokoonpano ja organisoida vuosiseurannan käytännön järjestelyistä	Vuosipäivitys -05	JORY	Tekeillä
Pohjaveden tilan kehitystä kuvaa tällä hetkellä kahdesta pisteestä otettujen näytteiden keskiarvot. Tämän rinnalla tulisi käyttää esim. tiepiirin tekemien seurantojen tuloksia.	Vuosipäivitys -06	ATR/KAS, TP	Tekeillä
Ilmanlaatuindikaattoreiden tilalle/rinnalle tulisi lisätä ilmanlaatuindekseihin perustuva indikaattori.	Vuosipäivitys - 06	ATR/KAS	Tekeillä
Tutkitaan mahdollisuutta ottaa ilmatieteen laitoksen ILSE-järjestelmän Virolahden pisteen seurantatiedot mukaan muiden ilmanlaatuindikaattoreiden rinnalle.	Vuosipäivitys - 06	ATR/KAS	Tekeillä
Joka vuosi päivitettäviin indikaattoreihin tulisi mahdollisuuksien mukaan nostaa mukaan meluindikaattori	Toimialainventaario	ATR/TP, KAS	Tekeillä
Ilmanlaatuindikaattoreiden rinnalle tulisi lisätä indikaattori, jossa hyödynnetään alueella tehtyjen sammalpallotutkimusten tuloksia.	Toimialainventaario	ATR/KAS	Tekeillä
Vedenlaadun kehitystä kuvaavien indikaattoreiden joukkoon tulisi ottaa mukaan maa- ja metsätalouden kuormitusta kuvaava indikaattori.	Toimialainventaario	ATR/KAS	Tekeillä
Ympäristöindikaattoreihin tulisi mahdollisuuksien mukaan lisätä ympäristöriskien määrää kuvaava indikaattori.	Toimialainventaario	ATR/KAS	Tekeillä
Sosiaalis-kulttuuristen indikaattoreiden jatkokehitystyössä tulisi tutkia mahdollisuutta ottaa mukaan tasa-arvon kehittymistä kuvaavia indikaattoreita.	Toimialainventaario	ATR/TEK	Tekeillä
Talousindikaattoreissa olisi jatkossa hyvä olla mukana yrittäjyyttä kuvaavia indikaattoreita.	Toimialainventaario	ATR/KLL	Tekeillä
KÄYTETYT LYHENTEET: JORY = Johtoryhmä, ATR = asiantuntijaryhmä, KLL = Kymenlaakson liitto, KAS = kaakkois-Suomen ympäristökeskus, TEK = TE-keskus, TP = kaakkois-Suomen tiepiiri			

3. Yhteenveto

Tässä hankkeessa selvitettiin ympäristö-, talous- ja sosiaalis-kulttuurisin mittarein sitä, missä Kymenlaaksossa mennään ja toisaalta mihin suuntaan kehitys kulkee eri indikaattoreiden perusteella. Arviota Kymenlaakson kestäväen kehityksen tilasta tehdään poikkeuksellisen laajana yhteistyönä: Mukana on ympäristöasiantuntijoiden lisäksi taloudellisiin ja sosiaalis-kulttuurillisiin kysymyksiin erikoistuneita henkilöitä.

Arvioiden mukaan ympäristöindikaattorien kehitys on ollut pääosin myönteistä: Teollisuuden fossiilisten polttoaineiden poltosta ja liikenteestä syntyvät hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet Kymenlaaksossa 1990-luvun alusta lähtien. Päästöjen väheneminen johtuu pääosin paperiteollisuuden siirtymisestä biopolttoaineisiin. Samanlainen laskeva suunta on nähtävissä myös typen oksideissa ja rikki-päästöissä. Toisaalta ympäristön kannalta huonoon suuntaan ollaan menossa esimerkiksi kaatopaikalle sijoitettavan jätteen määrässä kierrätysmahdollisuuksien lisääntymisestä huolimatta. Samoin asumisperäisten jätteiden hyödyntäminen on melko vähäistä. Ekotehokkuus-arvion mukaan myös typpipäästöt vesistöihin ja perinnebiotooppikysymykset ovat asioita, joihin panostusta olisi lisättävä. Toistaiseksi käytettyjen ympäristöindikaattoreiden avulla on suhteellisen vaikea arvioida ympäristöntilaa esimerkiksi koko maan tilanteeseen verrattuna. Teollistuneena maakuntana ilman- tai vedenlaatu on monissa harvaan asutuissa Suomen maakunnissa keskimäärin parempaa kuin Kymenlaaksossa, mutta esimerkiksi pääkaupunkiseutuun verrattuna tilanne on päinvastainen. Toistaiseksi ongelmana on myös koko maata koskevien tietojen saatavuus ja hajanaisuus.

Taloudelliset indikaattorit osoittavat yhä edelleen pääosin myönteistä kehitystä: Tuotanto on kasvanut ja käytettävissä oleva tulo asukasta kohden on lisääntynyt. Toisaalta arvonlisäys asukasta kohden on kasvanut hitaammin kuin muualla maassa. Talousindikaattorien mukaan Kymenlaakson taludentila on hyvin lähellä maan keskiarvoa.

Sosiaaliset ja kulttuurilliset indikaattorit osoittavat yhä useammallakin indikaattorilla mitattuna maan keskiarvoon verrattuna selvästi huonompaa tilannetta. Kymenlaakson väestön kehityksessä käyrät ovat maan keskiarvon alapuolella katsottaessa syntyvien määrää. Myös alle 65-vuotiaana kuolleiden määrä on Kymenlaaksossa selvästi korkeampi kuin muualla maassa. Selityksiä voidaan etsiä mm. ikärakenteesta, itsemurhista, onnettomuuksista, toimeentulosta ja yleisestä viihtyvyydestä. Merkkejä myönteisestä kehityksestä on nyt kuitenkin havaittavissa jopa niin, että kokonaisuutena arvioiden kehitys sektorilla on ollut positiivista. Kulttuuri-indikaattorien mukaan kirjastojen käyttö on ahkeraa, mutta esimerkiksi opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset kasvusta huolimatta alle maan keskitason. Alueen vetovoimaisuutta kuvaava majoitusliikkeiden yöpymisvuorokausien määrä ja sanomalehtien levikki ovat laskemaan päin.

Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset edellyttävät indikaattoreiden jatkuvaa uudelleen arviointia. Joissakin tapauksissa riittää käytettävän tiedon ja tietolähteiden tarkentaminen, kuten Kymenlaaksossa on käynyt tavarakuljetusten lisääntyneen voimakkaasti; joskus taas olisi harkittava uusien indikaattoreiden mukaan ottamista esimerkiksi tietoyhteiskuntaan siirtymisen johdosta. Ensiksi mainitun kaltaiset muutokset voidaan tehdä vuosipäivityksen yhteydessä, mutta rakenteelliset muutokset edellyttävät joskus syvällistäkin analysointia ja harkintaa. Tehdyt muutokset eivät saa vaarantaa pitkälläkään aikavälillä tulosten vertailtavuutta.

INDIKAATTORILUETTELO

NRO INDIKAATTORIN KUVAUS

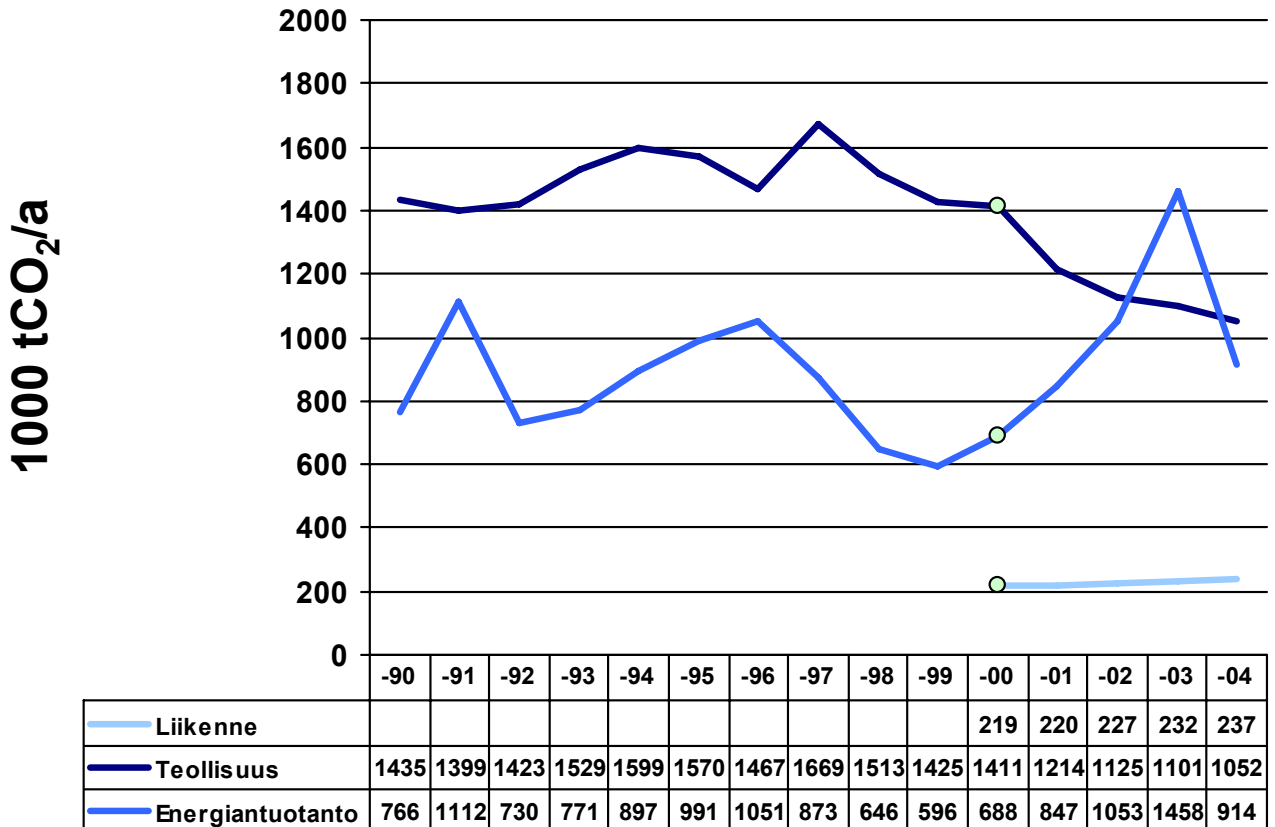
SIVU

Y1	Teollisuuden, energiantuotannon ja tieliikenteen CO ₂ -päästöt	1
Y2	Teollisuuden, energiantuotannon ja tieliikenteen NO _x -päästöt	2
Y3	Teollisuuden ja energiantuotannon SO ₂ -päästöt	3
Y4	Teollisuuden ja energiantuotannon Hg-päästöt	4
Y5	Teollisuuden ja energiantuotannon Cd-päästöt	5
Y6	Teollisuuden ja energiantuotannon Pb-päästöt	6
Y7	Dioksiini ja furaanipäästöt	7
Y8	Polyaromaattisten hiilivetyjen päästöt	8
Y9	PM 10 keskimääräisen vrk.-pitoisuuden (50 µg/m ³) ylityspäivät	9
Y10	Haisevien rikkiyhdisteiden (TRS) > 4 µg/m ³ ylityspäivät/mittauspiste	10
Y11	Yhdyskuntien, haja-asutuksen ja teollisuuden typpikuormitus veteen	11
Y12	Pohjavedestä mitatut kloridin vuosikeskipitoisuudet (mg/l)	12
Y13	Pohjavedestä mitatut nitraattityypen vuosikeskipitoisuudet (µg/l)	13
Y14	Maatalouden ympäristötuen suojavyöhykesopimukset	14
Y15	Liikennesuoritteet	15
Y16	Öljy- ja kemikaalionnettomuudet	16
Y17	Maatalouden ymp.tuen perinnebiotooppien ja maiseman hoitosopimukset sekä luonnon monimuotoisuuden edistämissopimukset	17
Y18	Metsätalouden ympäristötukisopimukset	18
Y19	Suojelualueiden pinta-ala	19
Y20	Uudistushakkuiden pinta-ala	20
Y21	Puuston määrän kehitys (kasvu/hakkuut)	21
Y22	Otetun soran ja kallion määrä	22
Y23	Kaatopaikalle sijoitettujen asumisperäisten yhdyskuntajätteiden määrä	23
Y24	Asumisperäisten yhdyskuntajätteiden hyödyntämistä	24
Y25	Sähkön kulutus	25
Y26	Kaukolämmön kulutus	26
Y27	Sähköntuotannon omavaraisuusaste	27
T1	Arvonlisäyksen volyymikasvu Kymenlaaksossa ja Suomessa	28
T2	Arvonlisäys asukasta kohti Kymenlaaksossa	29
T3	Arvonlisäys pinta-alaa kohti Kymenlaaksossa	30
T4	BKT 2003 asukasta kohti Kymenlaaksossa, Suomessa ja EU 15 maissa	31
T5	BKT 2003 pinta-alaa kohti Kymenlaaksossa, Suomessa ja EU 15 maissa	32
T6	Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti	33

INDIKAATTORILUETTELO

NRO INDIKAATTORIN KUVAUS

SIVU**S1** Kymenlaakson nettomuuttoliike ilman siirtolaisuutta**34****S2** Syntyneiden enemmitys 1000 henkeä kohti**35****S3** Huoltosuhde: Kaikki ei-työlliset 100 työllistä kohti**36****S4** Ulkomaan kansalaisten määrä**37****S5** Työttömyysaste (työttömien osuus työvoimasta %)**38****S6** Työpaikkarakenne**39****S7** Toimeentulotukea saaneet taloudet/100 000 henkeä**40****S8** Itsemurhat/100 000 henkeä**41****S9** Alle 65-vuotiaana kuolleet/100 000 asukasta**42****S10** Vastasyntyneiden elinajanodote**43****S11** Poliisiin tietoon tulleet liikennerikokset**44****S12** Väkivaltarikokset/1000 asukasta**45****S13** Tielikenneonnettomuudet/1000 asukasta**46****S14** Keski- ja korkea-asteen suorittaneet**47****S15** T & K -menot**48****K1** Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset**49****K2** Kirjastolainojen määrä**50****K3** Kunnallisvaalien äänestysprosentti**51****K4** Yöpymisvuorokaudet majoitusliikkeissä**52****K5** Sanomalehtien menekki**53****Y1-Y27**KYMENLAAKSON YMPÄRISTÖINDIKAATTOREIDEN KEHITYSSUUNTIEN
ASiantuntija-arviot 2004**54****T1-K5**KYMENLAAKSON TALOUS- JA SOSIAALIS-KULTTUURISTEN
INDIKAATTOREIDEN KEHITYSSUUNTIEN ASiantuntija-arviot 2004**55****Y1-Y27**KYMENLAAKSON YMPÄRISTÖINDIKAATTOREIDEN
ABSOLUUTTINEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISIIN KESKIVARVOIHIN 2004**56****T1-T6**KYMENLAAKSON TALOUSINDIKAATTOREIDEN
ABSOLUUTTINEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISIIN KESKIVARVOIHIN 2004**57****S1-K5**KYMENLAAKSON SOSIAALIS-KULTTUURISTEN INDIKAATTOREIDEN
ABSOLUUTTINEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISIIN KESKIVARVOIHIN 2004**58**

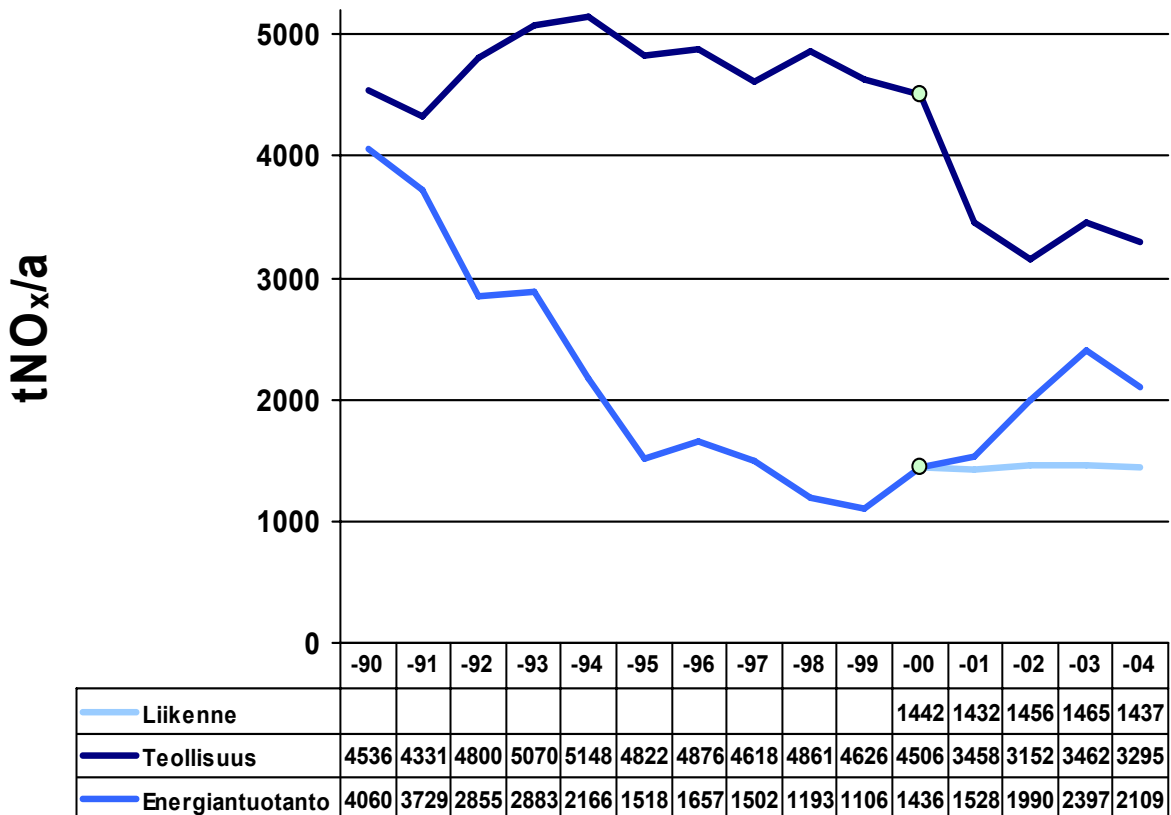
Lähde: VAHTI, Liikenne: Tieliikelaitos/IVAR-laskentaohjelma

Arviointi: Teollisuuden fossiilisten polttoaineiden poltossa syntyvät hiilidioksidipäästöt ovat Kymenlaaksossa olleet laskussa koko tarkasteluajanjakson, johtuen lähinnä sellu- ja paperiteollisuuden siirtymisestä biopolttoaineisiin sekä vähemmän hiilidioksidia tuottaviin fossiilisiin polttoaineisiin. Energiantuotannon fossiilisen hiilidioksidin päästöt muodostuvat pääasiassa Mussalon tuotantolaitosten päästöistä ja niihin vaikuttaa tuotantomäärien lisäksi polttoainevalinnat.

Lauhdesähkön tuotantomäärät ovat vahvasti kytköksissä pörssisähkön hintaan.

Liikennesuorite on kasvanut viimeisenä vuonna 3 %.

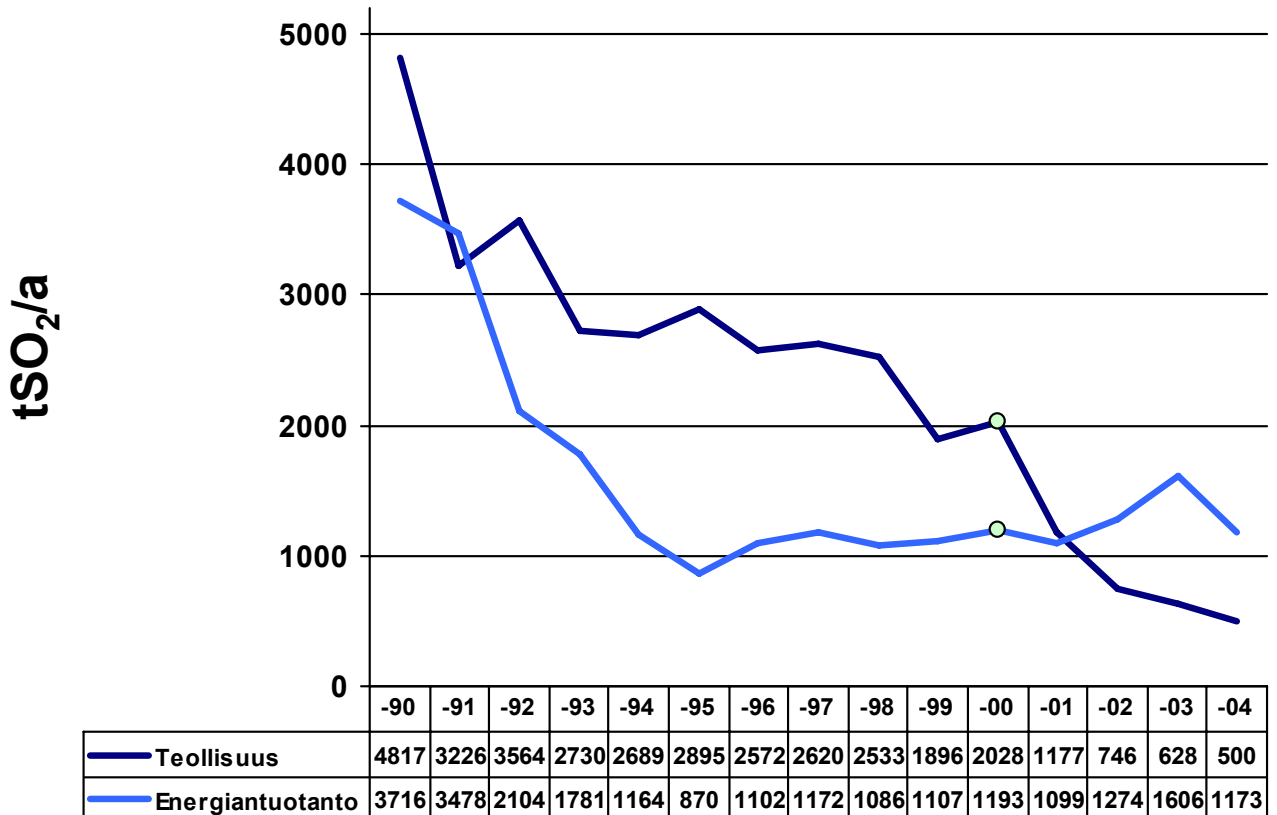
Tarkasteltaessa hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärän kehitystä, voidaan kehityssuunnan v. 2000 – 2004 katsoa olevan **positiivinen**.

Lähde: VAHTI

Arviointi: Teollisuuden typenoksidipäästöihin ovat vaikuttaneet vähemmän typenoksideja tuottavien polttomenetelmien käyttöönotto sekä kasvanut maakaasun käyttö. Energiantuotannon typenoksidipäästöjen kehitykseen on vaikuttanut lisäksi pörssisähkön hinnanvaihtelut. Liikenteen typenoksidipäästöt ovat laskeneet jatkuvasti parantuneen polttotekniikan ansiosta.

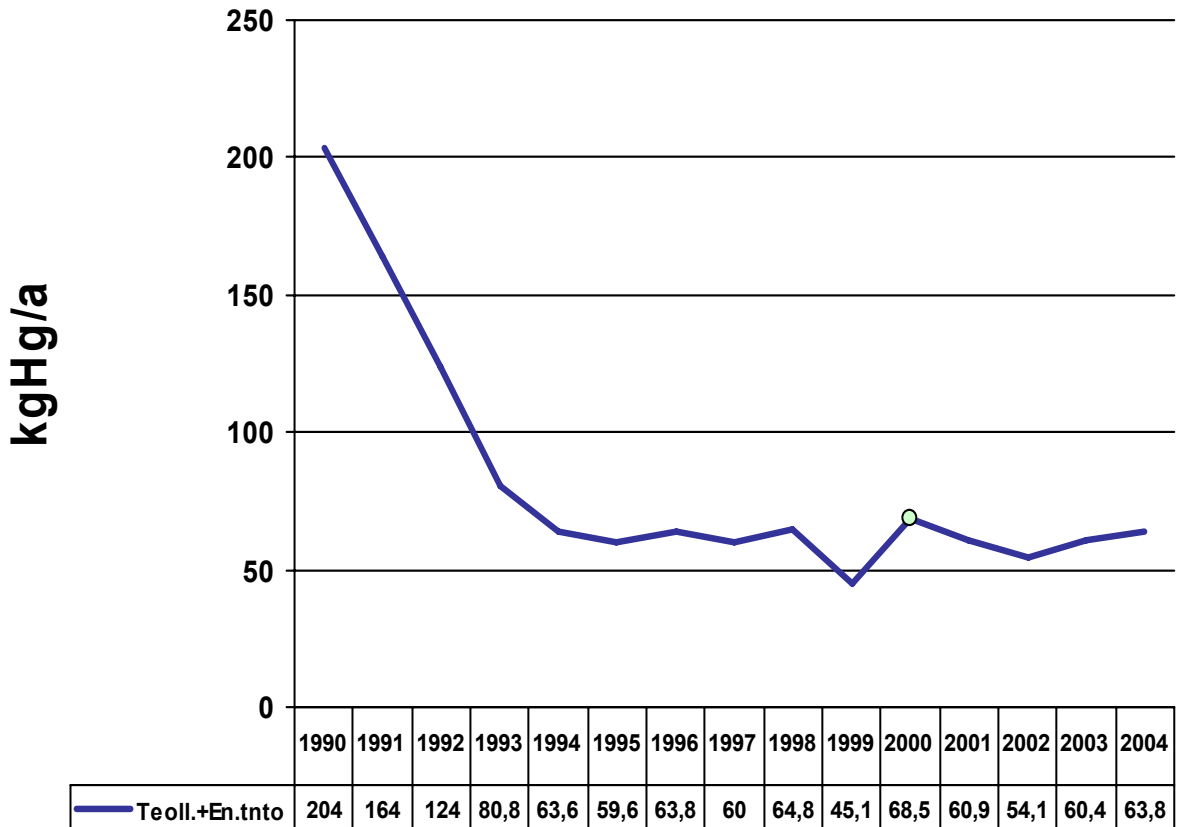
Teollisuuden dominoimissa typenoksidipäästöjen kehitystä, voidaan typenoksidipäästöjen kehityssuunnan vuosien 2000 – 2004 välillä olleen **positiivinen**.

Lähde: VAHTI

Arviointi: Teollisuuden ja energiantuotannon rikkidioksidipäästöjen vähenemiseen vaikuttaa eniten vähempirikkisten polttoaineiden käyttöönotto. Kymenlaaksossa teollisuuden ja energiantuotannon rikkidioksidipäästöjen vähenemiseen on vaikuttanut maakaasun käytön lisääntyminen.

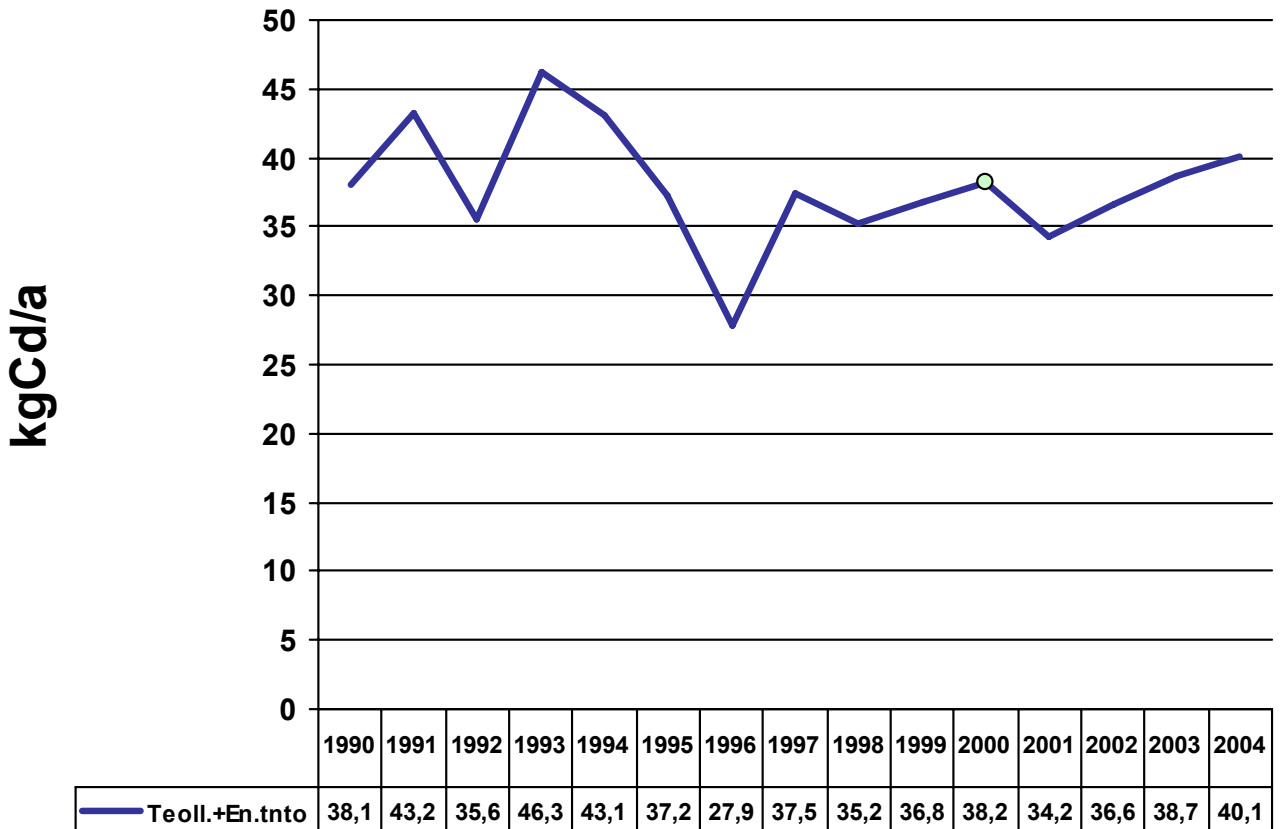
Teollisuuden rikkidioksidipäästöjen huomattavan vähenemisen takia, voidaan typenoksidipäästöjen v. 2000 – 2004 välillä olleen **positiivinen**.

Lähde: VAHTI/polttoaineet

Arviointi: Teollisuuden ja energiantuotannon elohopeapäästöt on haettu VAHTI-tietojärjestelmästä ja täydennetty laskemalla VAHTI:in talletettujen polttoainetietojen perusteella lasketuilla päästötiedoilla. Elohopeapäästöt ovat pysyneet vuosikymmenen puolivälin jälkeen tasaisina. 1990-luvun alun elohopeapäästöjen vähenemä johtuu Finnish Chemicals Oy:n prosessimuutoksista.

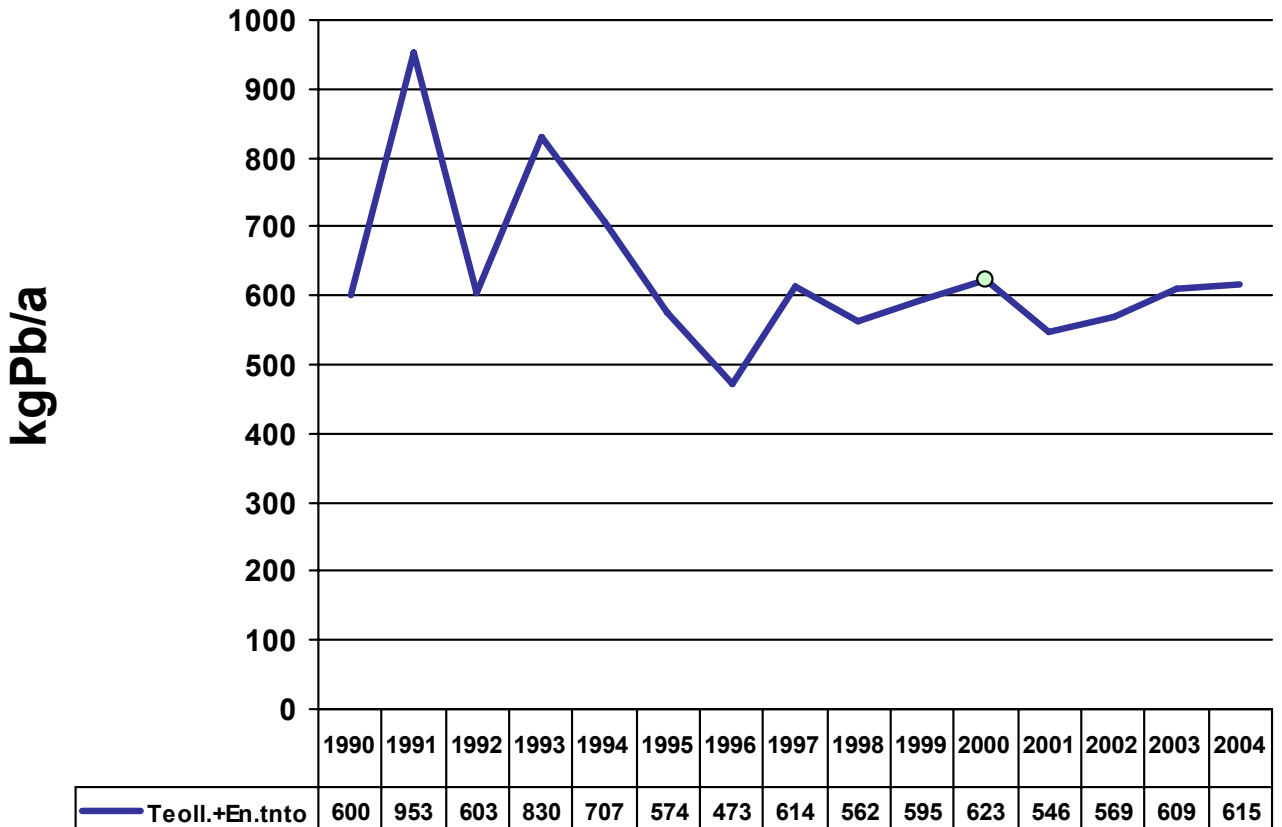
Elohopeapäästöt lasketaan kattilakohtaisesti yleisesti hyväksytyjä laskentamenetelmiä käyttäen. Laskennan tulos osoittaa vuoden 2000 – 2004 päästötasossa olevan vain n. 7 % lasku, mutta laskennan sisältämien epävarmuuksien takia voidaan kehityssuunnan arvioida olevan tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella **neutraali**.

Lähde: VAHTI/polttoaineet

Arviointi: Teollisuuden ja energiantuotannon kadmiumpäästöt on haettu VAHTI-tietojärjestelmästä ja täydennetty laskemalla VAHTI:in talletettujen polttoainetietojen perusteella lasketuilla päästötiedoilla. Kadmiumpäästöt ovat pysyneet koko tarkastelujakson tasaisina.

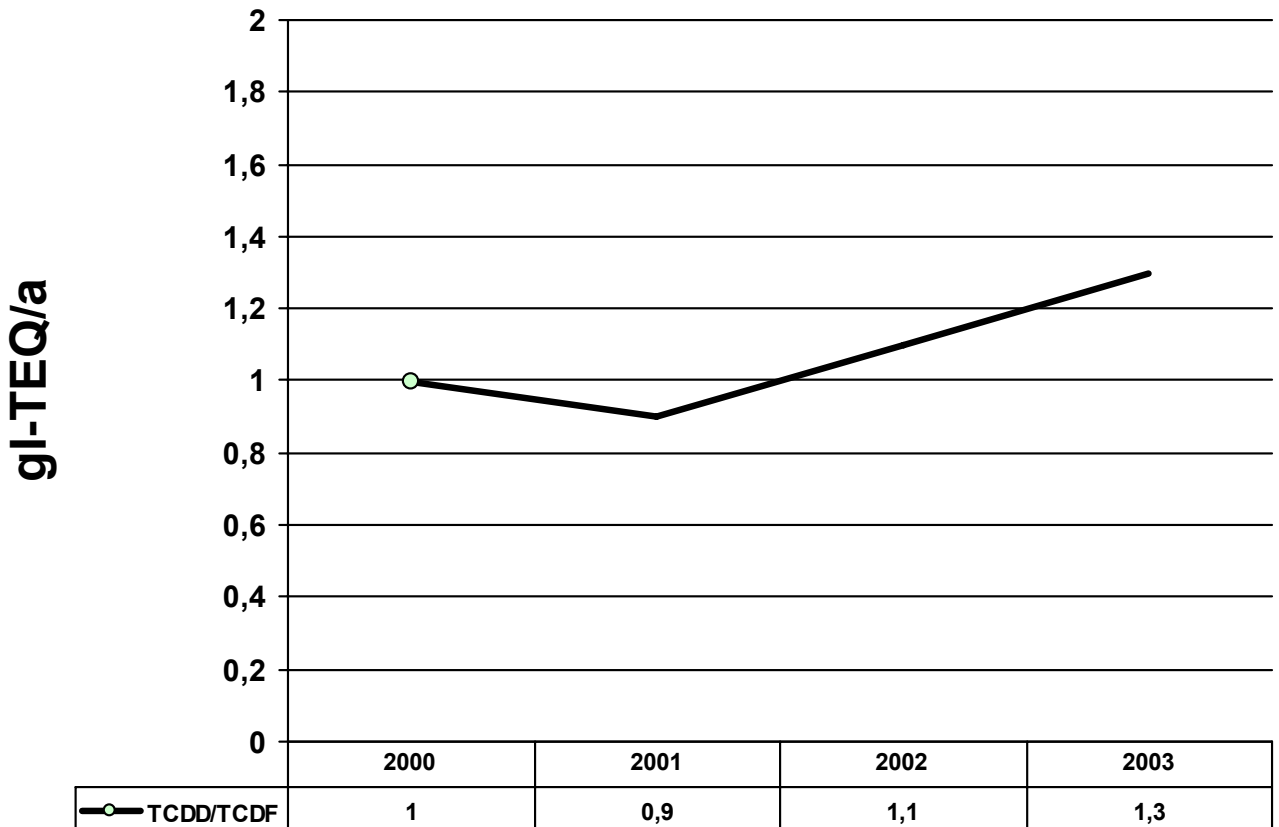
Kadmiumpäästöt lasketaan kattilakohtaisesti yleisesti hyväksytyjä laskentamenetelmiä käyttäen. Laskennan tulos osoittaa vuoden 2000 – 2004 päästötasossa olevan vain n. 5 % nousu, mutta laskennan sisältämien epävarmuuksien takia voidaan kehityssuunnan arvioida olevan tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella **neutraali**.

Lähde: VAHTI/polttoaineet

Arviointi: Teollisuuden ja energiantuotannon lyijypäästöt on haettu VAHTI-tietojärjestelmästä ja täydennetty laskemalla VAHTI:in talletettujen polttoainetietojen perusteella lasketuilla päästötiedoilla. Lyijypäästöt ovat laskeneet 1990-luvun alusta ja pysyneet tasaisina 1990-luvun puolivälistä tähän päivään.

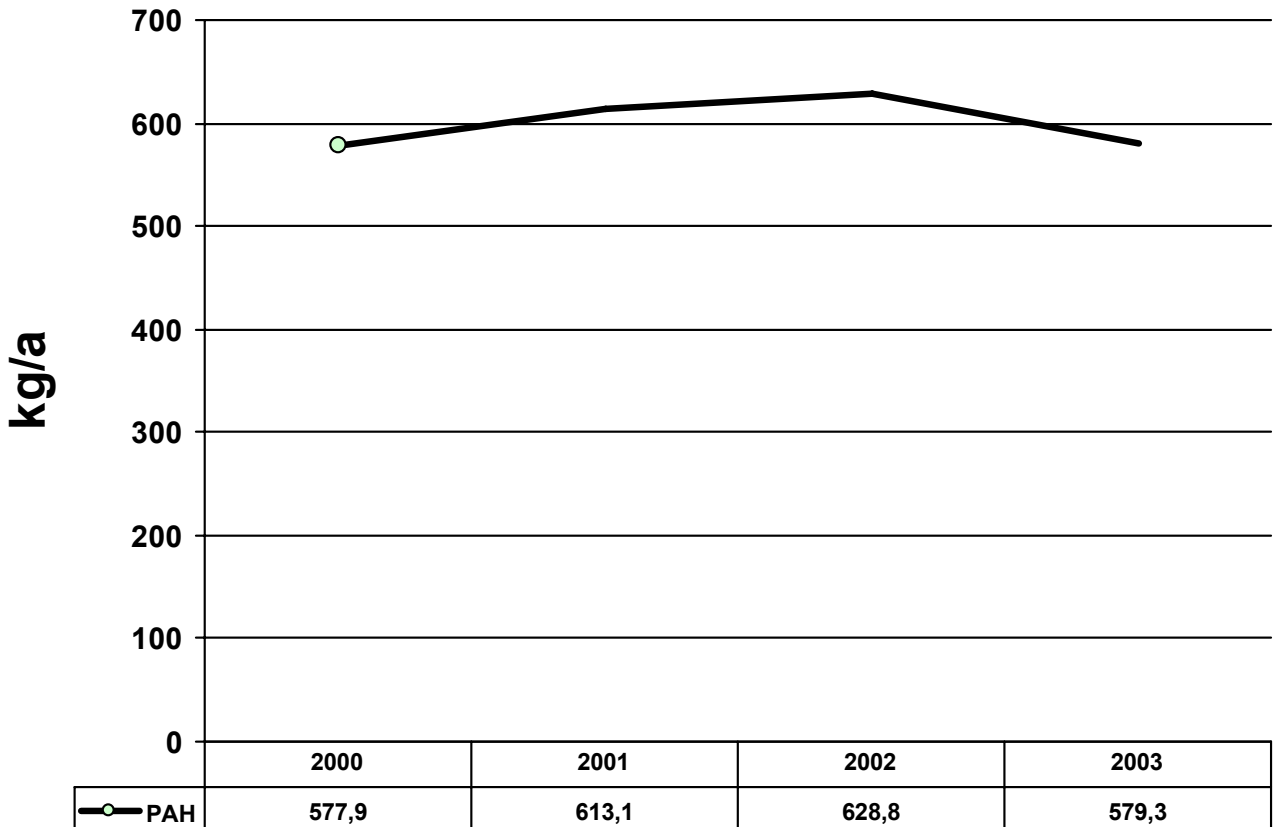
Lyijypäästöt lasketaan kattilakohtaisesti yleisesti hyväksytyjä laskentamenetelmiä käyttäen. Laskennan tulos osoittaa vuoden 2000 – 2004 päästötasossa olevan vain n. 1 % lasku, mutta laskennan sisältämien epävarmuuksien takia voidaan kehityssuunnan arvioida olevan tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella **neutraali**.

Lähde: SYKE/IPTJ

Arviointi: Merkittävä osa haitallisimmista POP-yhdisteistä muodostuu epätäydellisten palamisreaktioiden seurauksena. Dioksiini- ja furaanipäästöt lasketaan Suomen ympäristökeskuksen ilmapäästötietojärjestelmällä (IPTJ). Vuoden 2004 tiedot lasketaan loppuvuodesta 2005 – alkuvuodesta 2006. Vuosien 1990 – 1999 päästötietoja lasketaan parhaillaan, arvio valmistumisesta on vuoden 2005 aikana.

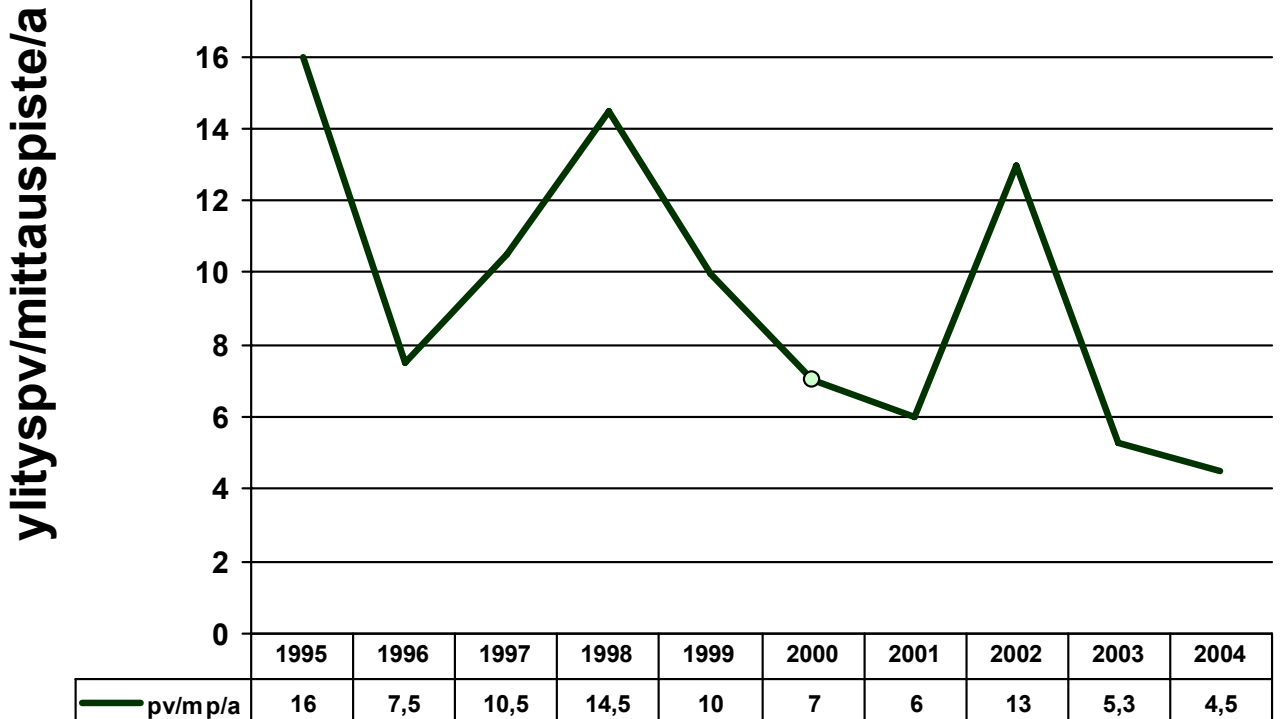
IPTJ-järjestelmällä arvioitu dioksiini- ja furaanipäästöjen kasvu vuosien 2000 ja 2003 välillä on ollut n. 30 %, mutta laskennan sisältämien epävarmuustekijöiden takia arvioidaan kehityssuunta kyseisellä aikavälillä **neutraaliksi**.

Lähde: SYKE/ITPJ

Arviointi: Merkittävä osa haitallisimmista POP-yhdisteistä muodostuu epätäydellisten palamisreaktioiden seurauksena. PAH-päästöt lasketaan Suomen ympäristökeskuksen ilmapäästötietojärjestelmällä (IPTJ). Vuoden 2004 tiedot lasketaan loppuvuodesta 2005 – alkuvuodesta 2006. Vuosien 1990 – 1999 päästötietoja lasketaan parhaillaan, arvio valmistumisesta on vuoden 2005 aikana.

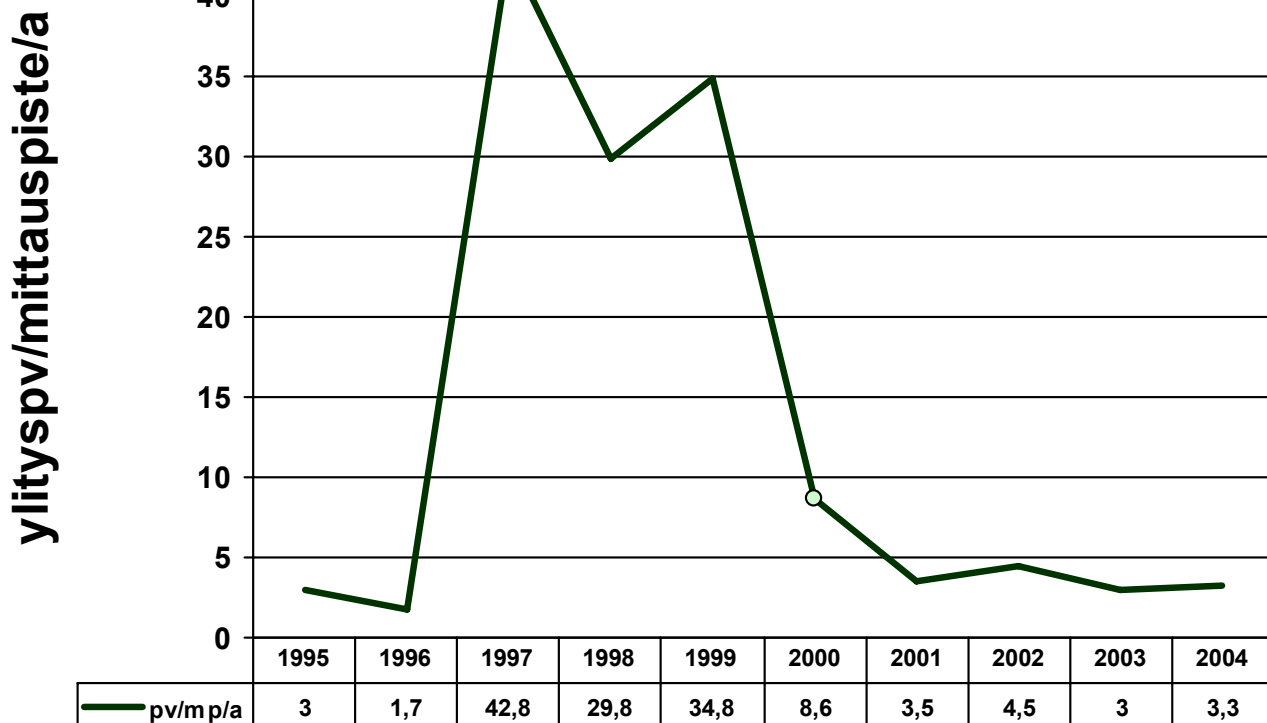
IPTJ-järjestelmällä arvioidut PAH-päästöt ovat pysyneet samalla tasolla v. 2000 – 2004, mutta laskennan sisältämien epävarmuustekijöiden takia arvioidaan kehityssuunta kyseisellä aikavälillä **neutraaliksi**.

Lähde: Ilmatieteen laitos/ILSE

Arviointi: Mittauspisteistä on tutkimusajanjaksona ollut yhteensä viisi, joista mittauspisteen kuvausten perusteella 2 mittaa liikenteen päästöjä (Karhulan ja Kouvolan keskusta), 2 taustapitoisuutta (Virolahti/maaseutu ja Kotka/kaupunki) sekä yksi teollisuusalueen ilmanlaatua (Rauhala/Esikaupunki/Teollisuus). Vuosien 1995 – 1998 tiedot sisältää pelkästään liikenteen päästöjä mittaavien pisteiden päästöjä. Vuoden 2002 piikki aiheutuu Kouvolan keskustan sekä Kotkan Rauhalan mittauspisteiden ylityksistä.

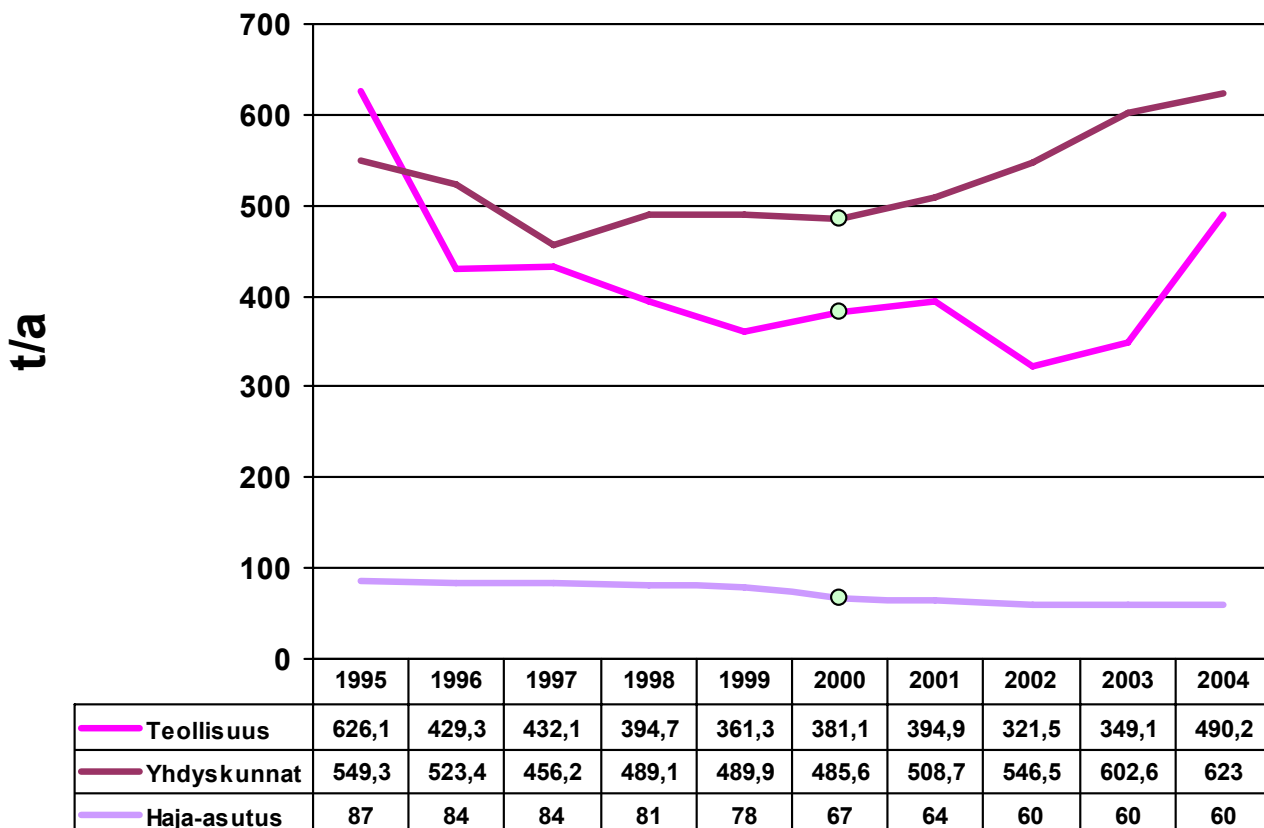
Vuoden 2002 ”päästöpiikistä” ja edellä esitetyistä epävarmuustekijöistä huolimatta voidaan PM10-päästöjen kehityssuunnan v. 2000 – 2004 välillä kokonaisuudessaan olleen **positiivinen**.

Lähde: Ilmatieteen laitos/ILSE

Arviointi: Eri vuosia ei voida mittauspisteiden ja sijaintien vuoksi täysin verrata keskenään. Nyt esitetyissä tuloksissa nähdään selvästi Kotkan kahden mittauspisteen lisäys seuranta-järjestelmään. Parannusta on kuitenkin tapahtunut 1990-luvun lopulla Kotkan seudulla, koska ylityspäivien lukumäärä on vähentynyt. Tuloksia tulkitessa täytyy huomioida, että ne eivät suoraan kerro alueella ilmenneiden hajuhaittapäivien keskimääräistä lukumäärää vuoden aikana. Tämä johtuu siitä, että sama haju on voitu rekisteröidä samana päivänä useassa eri mittauspisteissä. Saatu tulos kertoo pikemminkin hajujen levinneisyydestä ja laajuudesta. Myös sääolosuhteet ja mittauspaikkojen sijainti vaikuttavat tulokseen. Esimerkiksi Kotkan toisen mittauspisteen sijainnin vaihtuminen Hakalanmäeltä Rauhalaan vuonna 2000 on vaikuttanut Kotkassa mitattujen pitoisuuksien pienenemiseen.

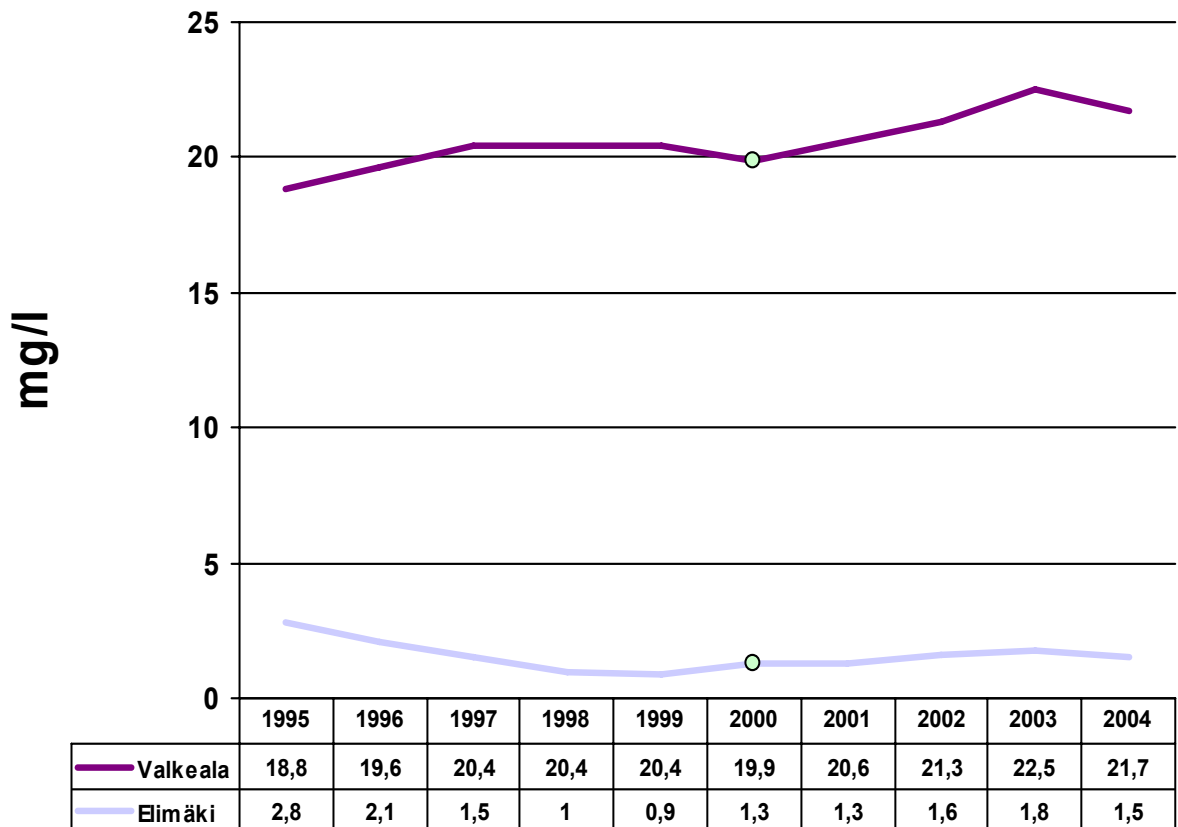
Edellä mainituista epävarmuustekijät huomioon ottaen, voidaan kehityssuunnan v. 2000 – 2004 välillä katsoa olleen **positiivinen**.

Lähde: VAHTI/HERTTA

Arviointi: Kymenlaakson teollisuusjätevesien typpipäästöjä dominoi kemiallisen puunjalostusteollisuuden päästöt, jotka ovat 1990-luvun puolivälistä lähtien vähentyneet muutamaa viime vuotta lukuun ottamatta. Teollisuuden typpipäästöihin vaikuttavat tuotantomäärien muutosten lisäksi vuosikymmenen loppupuolella tuotantolaitosten jätevedenpuhdistamoihin tehdyt investoinnit. Yhdyskuntien osalta trendi on ollut koko ajan lievästi nouseva. Yhdyskuntien osalta päästökehitykseen vaikuttaa viemäriverkkoon liittyneiden määrän jatkuva kasvu, mikä myös vähentää haja-asutuksen kuormitusta.

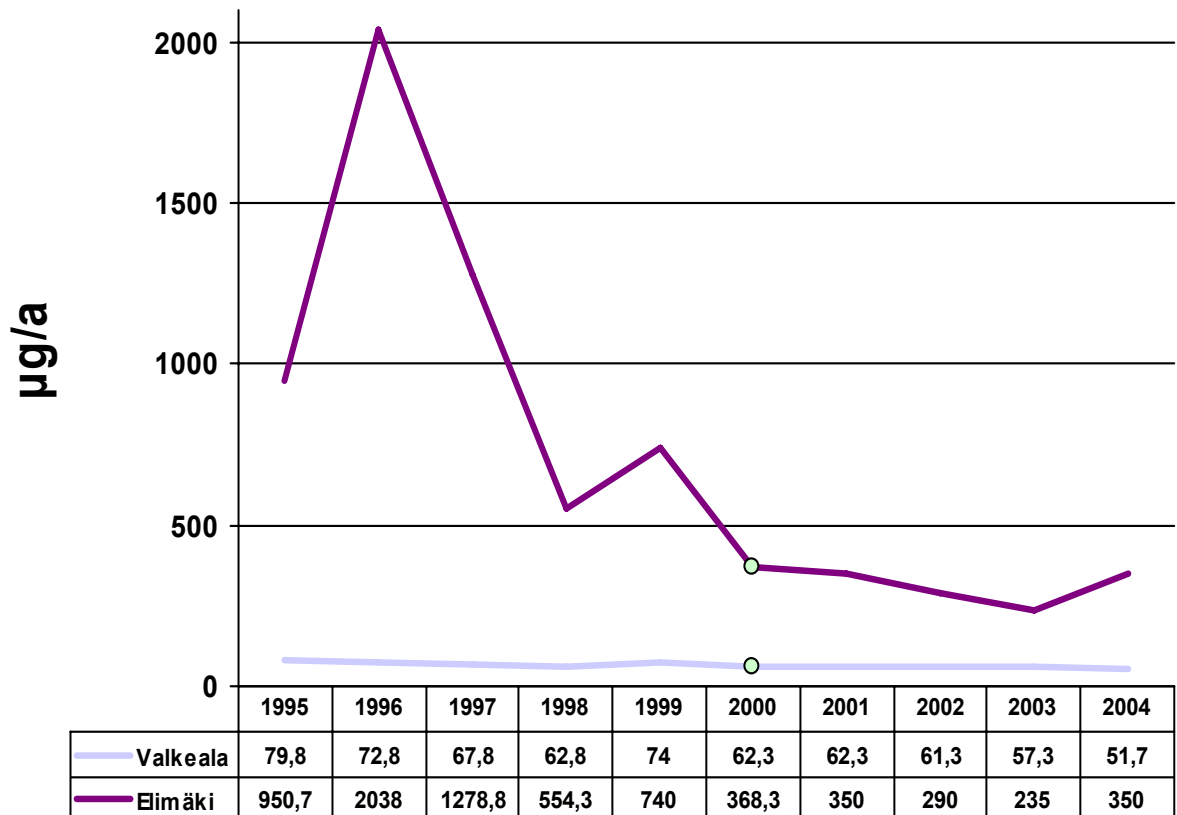
Sekä teollisuuden, että yhdyskuntien kasvaneen kasvaneen typpikuormituksen takia, voidaan tämän indikaattorin kehityssuunnan katsoa olleen vuosien 2000 – 2004 välillä **negatiivinen**.

Lähde: HERTTA

Arviointi: Kummassakaan mittauspisteessä mitatun pohjaveden kloridipitoisuuksissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia tarkasteluajanjakson 1995 – 2004 aikana. Valkealassa pitoisuudet ovat tasaisesti hieman nousseet ja Elimäellä laskeneet. Valkealan korkeat kloridipitoisuudet johtuvat pohjaveden muodostusalueen poikki kulkevan tien talvisuolauksesta.

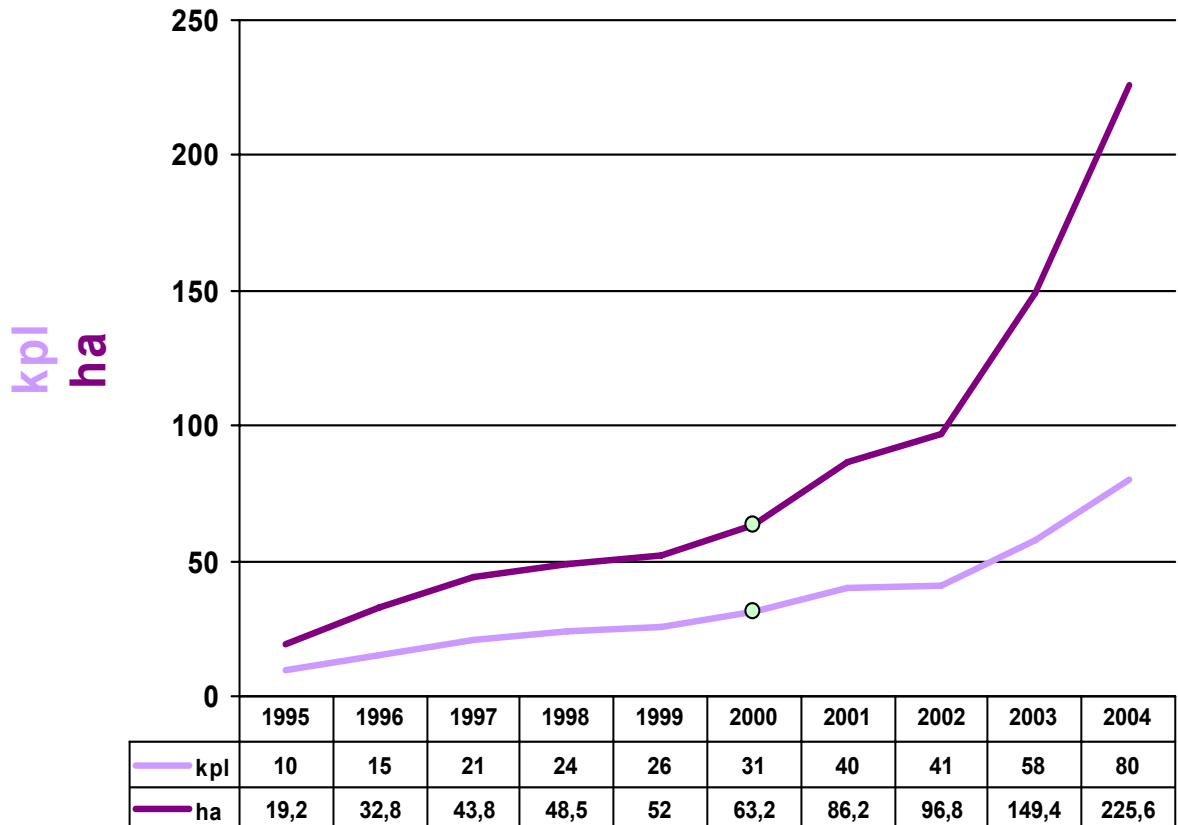
Kummankin mittauspisteen kloridipitoisuudet ovat osoittaneet lievää kasvua v. 2000 ja 2004 välillä, joten kokonaisuutena voidaan kehityssuunnan arvioida olleen **negatiivinen**.

Lähde: HERTTA

Arviointi: Nitraattipitoisuudet Valkealassa ovat koko tarkasteluajanjakson olleet matalat, kun taas Elimäellä mitatut nitraattipitoisuudet ovat monikertaisia Valkealaan verrattuna. Nitraattipitoisuudet ovat olleet koko tarkasteluajanjakson laskusuunnassa lukuun ottamatta Elimäen vuoden 1996 pitoisuuden nousua (syytä ei ole pystytty selvittämään).

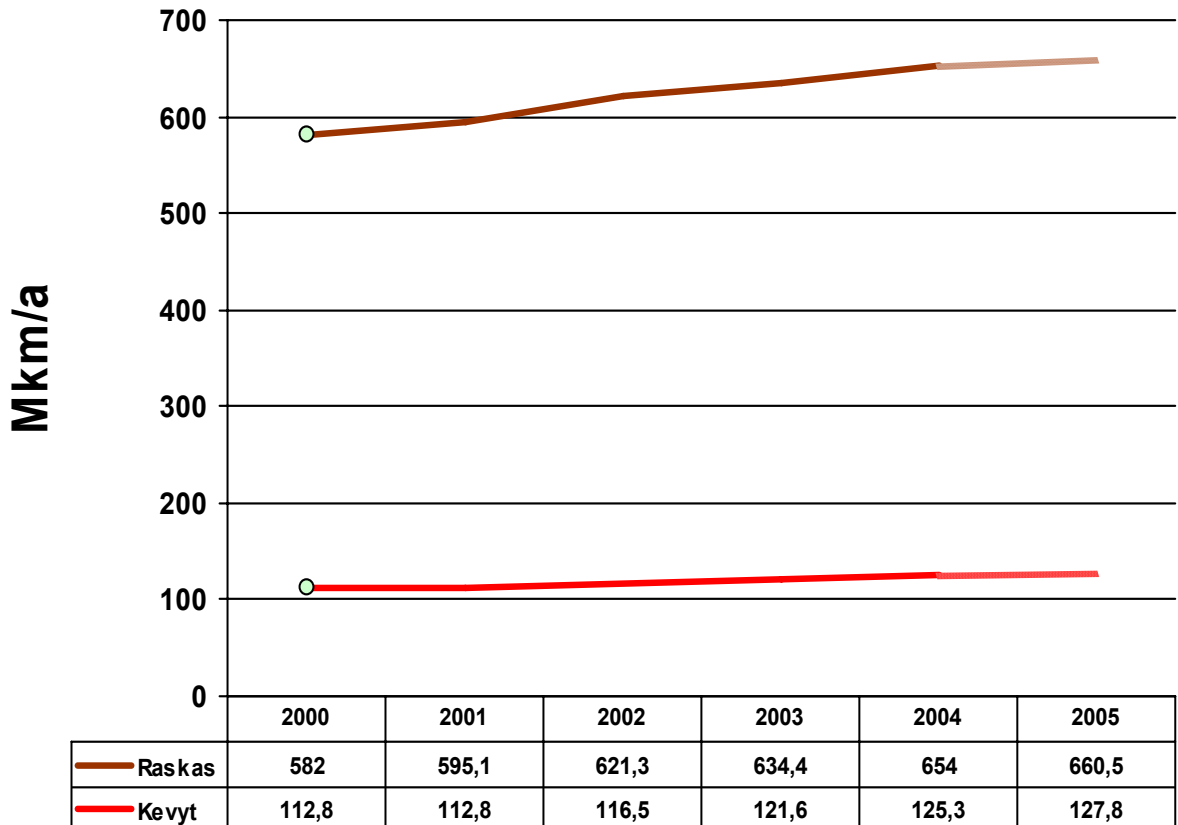
Natriumpitoisuudet ovat olleet laskusuunnassa pääsääntöisesti koko tarkasteluajanjakson, joten kehityssuunnan v. 2000 – 2004 voidaan katsoa olleen **positiivinen**.

Lähde: Kaakkois-Suomen TE-keskus

Arviointi: Maatalouden ympäristötuen erityistuen suojavyöhykesopimusten määrä ja pinta-ala ovat kasvaneet jatkuvasti vuodesta 1995 alkaen. Vuodesta 2000 lähtien kasvu on nopeutunut ja vuonna 2003 uusia sopimuksia solmittiin ennätykselliset 17 kappaletta. Vaikka suojavyöhykkeitä on perustettu vain vähän verrattuna todelliseen tarpeeseen, voidaan kiinnostuksen niitä kohtaan rehevöitymisen ehkäisemiskeinona todeta kasvaneen.

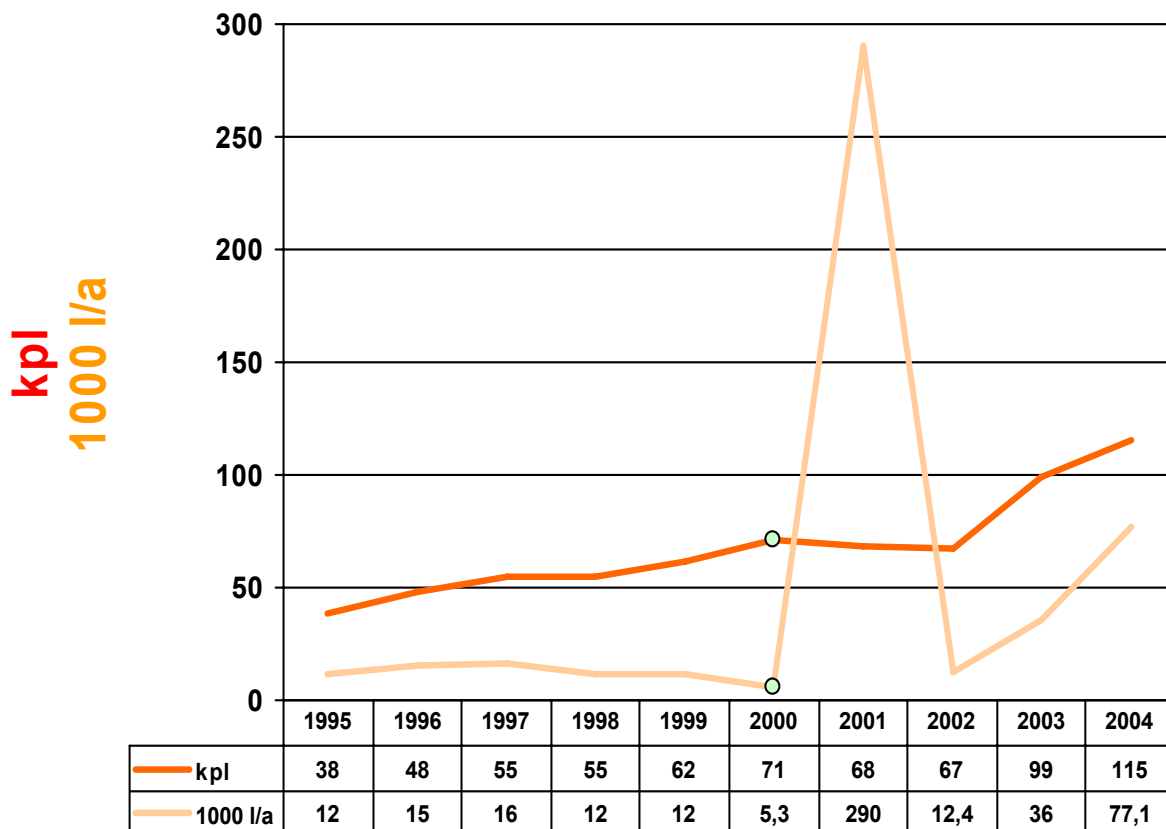
Suojavyöhykesopimusten määrä ja pinta-ala ovat kasvaneet voimakkaasi v. 2000 ja 2004 välillä, joten indikaattorin kehityssuunnan voidaan katsoa olleen ko. aikavälillä **positiivinen**.

Lähde: VTT/LIISA

Arviointi: Liikennesuoritteet on laskettu IVAR-ohjelmalla kaakkois-Suomen tiepiirin pääteille Kymenlaaksossa (Vt 6, Vt 7, Vt 12, Vt 15, Vt 26 ja Kt 46). Kevyen liikenteen suoritteeseen lasketaan henkilöautot ja pakettiautot. Raskaan liikenteen suoritteeseen lasketaan linja-autot ja pakettiautot. Liikennesuorite on kasvanut viimeisenä vuonna 3 %.

Liikennesuoritteet ovat kasvaneet Kymenlaakson alueella odotettua nopeammin vuosien 2000 ja 2004 välillä, joten ympäristöindikaattorina arvioiden voidaan indikaattorin kehityksen olleen ko. aikavälillä **negatiivinen**.

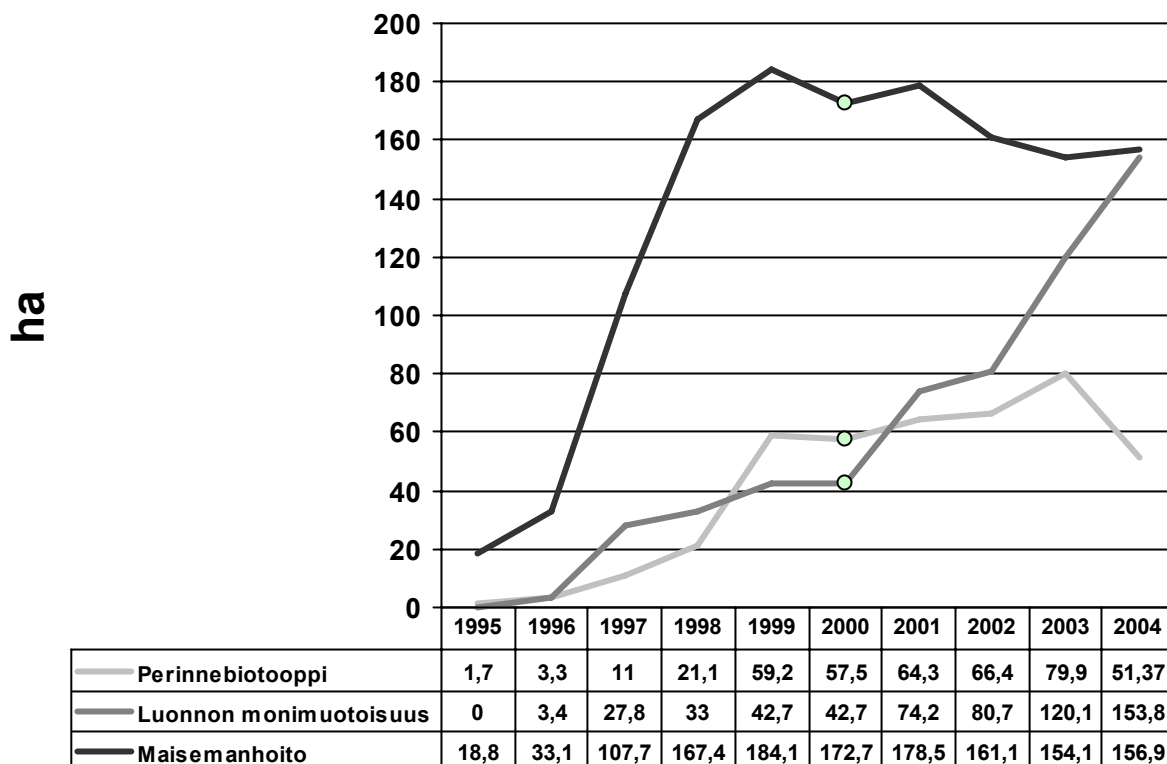
Lähde: VAKAS/PRONTO

Arviointi: Indikaattori koostuu tutkittavalla alueella tapahtuneiden öljy- ja kemikaalivahinkojen määrästä. Tiedot indikaattoriin on kerätty Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämästä VAKAS-rekisteristä (öljy- ja kemikaalivahinkorekisteri), pelastuslaitoksen ylläpitämästä PRONTO-rekisteristä sekä Kaakkois-Suomen ympäristökeskukseen vuosittain lähetettävästä öljyvahinkojen torjuntakustannuksiin liittyvästä vuosi-ilmoituksesta ja siihen liitettävästä öljyvahinkojen tilastoimislomakkeesta.

Ölly- ja kemikaalionnettomuuksien määrä nousi jatkuvasti vuoteen 1999 saakka. Vuosien 2003 ja 2004 tiedot on haettu pelastuslaitoksen PRONTO-rekisteristä (aikaisemmat tiedot pelkästään VAKAS-rekisteristä), eli viime vuosien kohonneet onnettomuusmäärät johtuvat erilaisesta tilastointikäytännöistä.

Ympäristöön joutunut öljy- ja kemikaalimäärä on vaihdellut huomattavan paljon tarkasteluajanjakson aikana. Edellä esitetyt muutokset tilastoinnissa ja tiedonhaussa vaikuttavat tilastoituihin kemikaalimääriin ja ennen vuotta 2003 tehdyt tilastoinnit eivät ole suoraan verrannollisia aikaisempiin tietoihin. Tilastointiin liittyvien epävarmuuksien takia päästö- ja vahinkomäärien kehitystrendien arviointi edellyttää jatkossa eri toimijoiden käyttämien rekisterien sekä tilastointikäytäntöjen kehittämistä ja yhdenmukaistamista luotettavamman tilastotiedon aikaansaamiseksi.

Edellä esitetyistä epävarmuustekijöistä huolimatta voidaan indikaattorin kehityssuunnan katsoa olleen v. 2000 – 2004 **negatiivinen**.

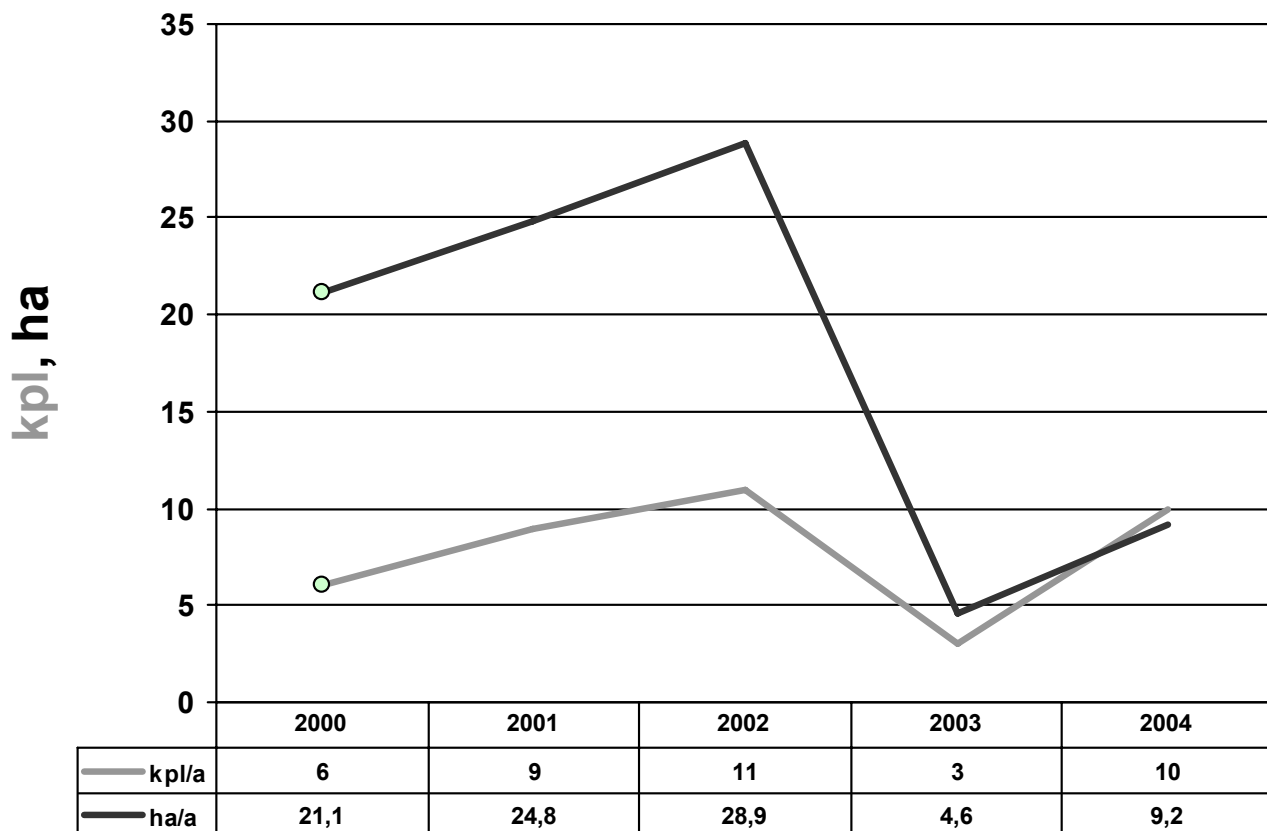

Lähde: Kaakkois-Suomen TE-keskus

Arviointi: Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimusten määrä on noussut jatkuvasti tarkasteluajanjakson aikana lukuun ottamatta vuotta 2000, jolloin sopimuksia päättyi ensimmäisen viisivuotiskauden jälkeen. Kuitenkin jo seuraavana vuonna sopimusten määrä kasvoi ja siitä asti suuntaus on ollut nouseva. Sopimustyypeittäin tarkasteltuna luonnon monimuotoisuussopimusten määrä on viime vuosina kasvanut eniten, kun taas uusia maisemanhoitosopimuksia on tehty hyvin vähän. Sama suuntaus on havaittavissa tarkasteltaessa sopimusten piiriin kuuluvia hehtaarikohtaisia pinta-aloja. Vuodesta 2001 lähtien maisemanhoitosopimusten piiriin kuuluvien sopimusten pinta-alojen suuntaus on ollut laskeva, kun taas vastaavasti perinnebiotooppi- ja luonnon monimuotoisuussopimukset ovat kasvattaneet hehtaarikohtaista pinta-alaa.

Viljelijät kokevat luonnon monimuotoisuussopimukset kaikkein houkuttelevimpina. Maisemanhoitosopimusten tukitaso on lumo-sopimuksia alempi. Perinnebiotooppisopimuksia haetaan vähiten.

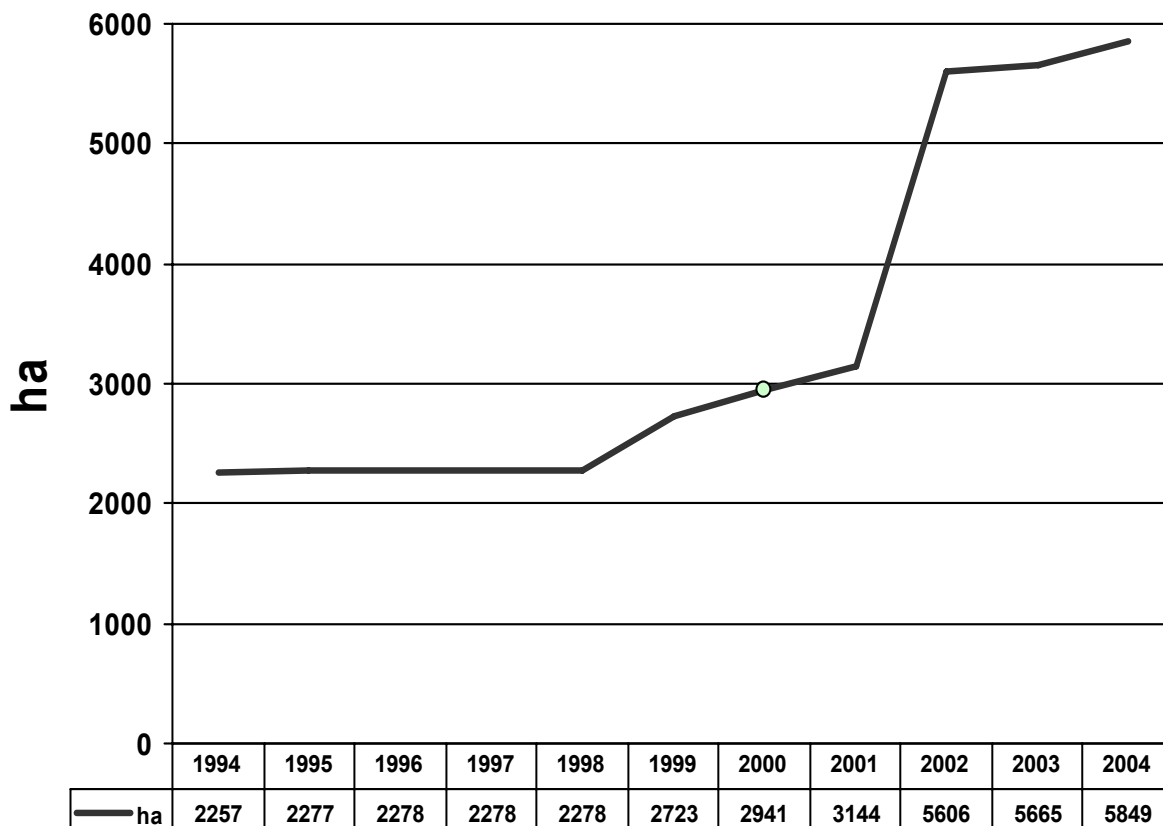
Kokonaisuutena katsoen voidaan indikaattorin kehityssuunnan v. 2000 – 2004 arvioida olleen **positiivinen**.

Lähde: Kaakkois-Suomen Metsäkeskus

Arviointi: Metsätalouden indikaattoreiden aikasarjojen lyhyiden takia kehitystrendejä ei voi käytettävissä olevan tiedon perusteella ennustaa.

Indikaattorin kehityssuunnasta ei tällä hetkellä käytettävissä olevan tilastotiedon perusteella antaa selkeää arvioita, joten sen kehityssuuntaa pidetään vielä vuoden 2004 arvioissa **neutraalina**.

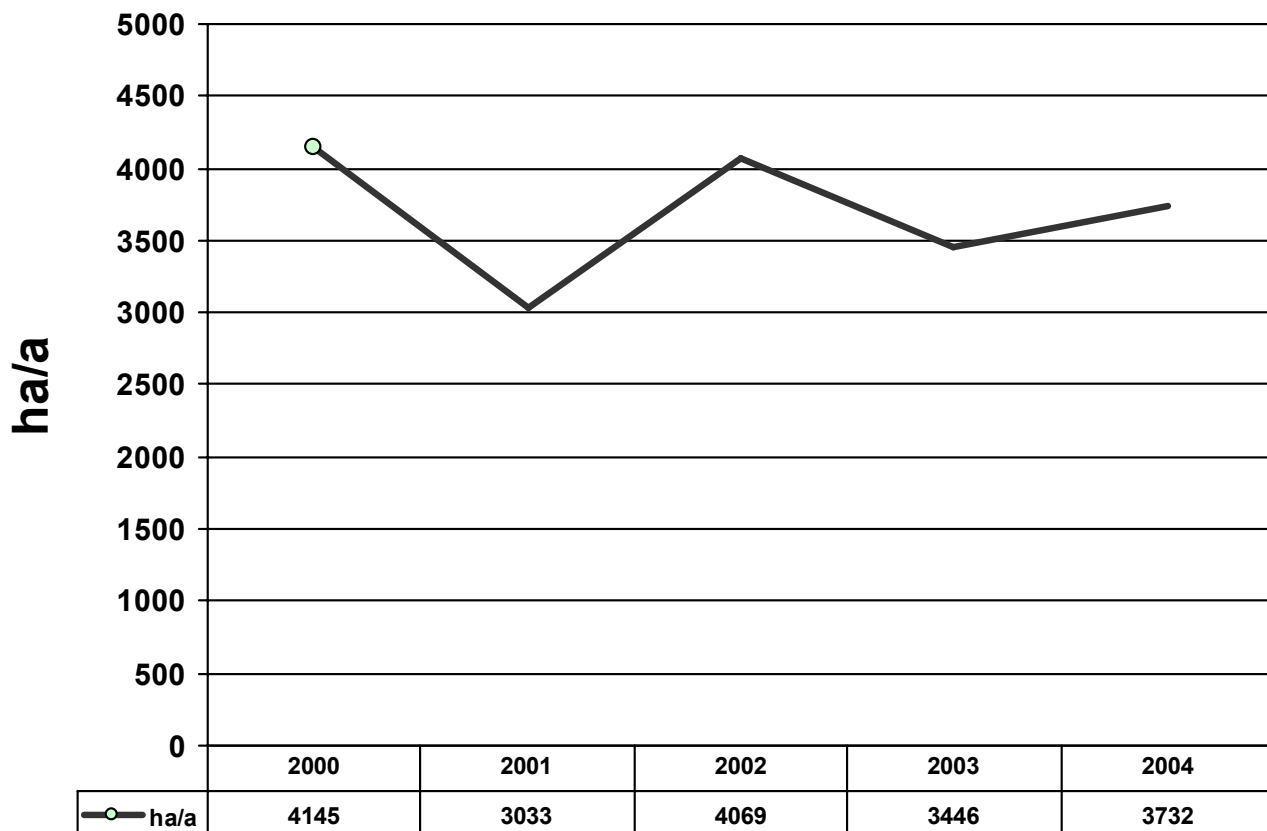

Lähde: Kaakkois-Suomen ympäristökeskus

Arviointi: Yksittäisiin suuriin hyppäyksiin on syynä useamman vuoden kuluessa valmistettujen laajempien kokonaisuuksien suojelun realisoituminen mm. vuonna 1999 Munasuon hanke uusjakoon liittyvien alueiden kaupat ja liittäminen Valkmusan kansallispuistoon, vuonna 2000 Tyyslahden lintuvesialueen rauhoitus ja Rajasuon suoalueen rauhoitukset, vuonna 2001 Rajasuon rauhoitukset jatkuivat ja Munasuon hankeuusjako vietiin loppuun, vuonna 2002 tuli sitten erittäin suuri hyppäys Repoveden alueen toteutuksessa eli UPM-Kymmene Oyj:n maalahjoitus, joka mahdollisti Repoveden kansallispuiston perustamisen ja iso rauhoitus Aarnikotkan metsän suojelualue, lisäksi vielä toisen yhtiön eli Tornatorin kaikki suojeluohjelmien kohteet toteutettiin kerralla ja siitä tuli aika iso suojelualue Pyhtäälle (Saarela). Jatkossa suojelualueiden hankinta ja yksityisten suojelualueiden perustaminen, joka suoraan näkyy tässä tilastossa tasaantuu, koska pinta-alaltaan suurimmat alueet alkavat pikku hiljaa olla toteutettu. Jonkin verran tulee vielä isojen lintuvesien rauhoituksia (joita mm. vuonna 2004 oli Heinlahti).

Perustetut luonnonsuojelualueet nyt näkyvät taulukoissa ovat vain osa luonnonsuojelun toteutusta. Sen lisäksi ympäristökeskus ja metsähallitus hankkivat suojeluohjelmien kohteita valtion omistukseen. Näistä alueista vain pieni osa on tähän mennessä perustettu luonnonsuojelualueiksi.

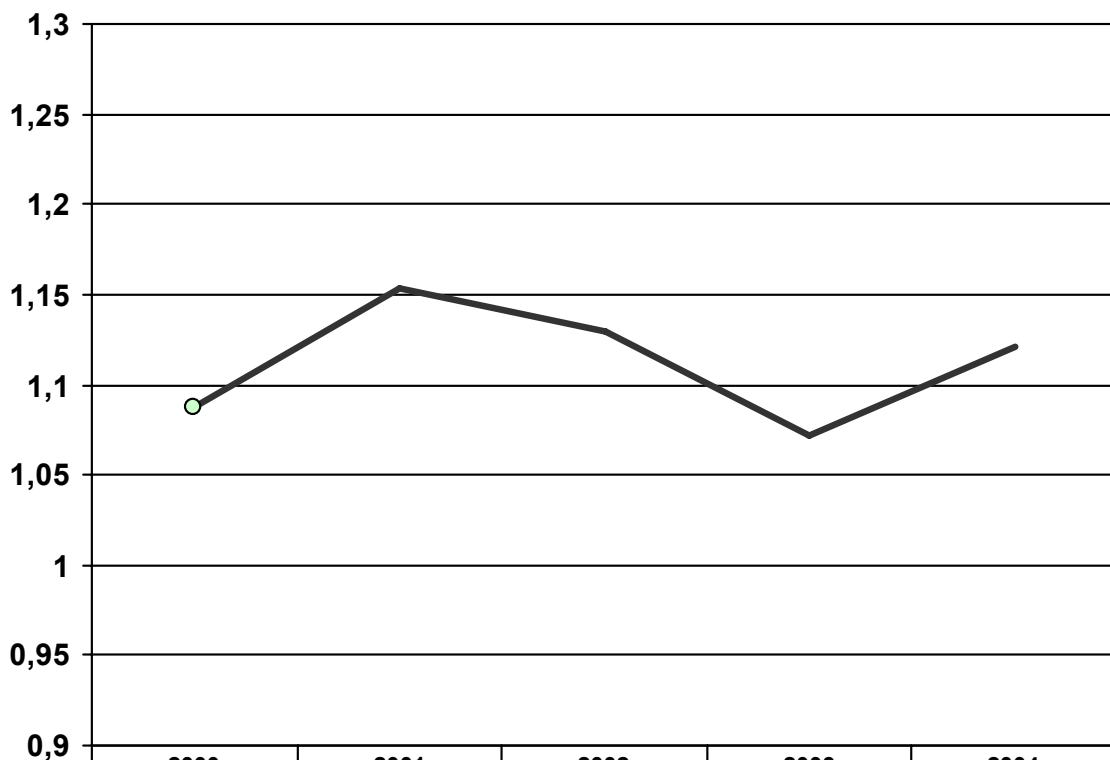
Luonnonsuojelualueiden määrä on vielä vuosien 2000 – 2004 välillä osoittanut voimakasta kasvua edellä esitettyjen toimenpiteiden seurauksena. Tämän takia indikaattorin kehitys-suunta v. 2000 – 2004 on ollut selkeästi **positiivinen**.

Lähde: Kaakkois-Suomen Metsäkeskus

Arviointi: Uudishakkuiden määrä vaihtelee vuosittain. Kolmivuotisella tarkastelu-ajanjaksolla puuta hakattiin eniten vuonna 2000. Vuoden 2001 ja 2002 pinta-alat ovat maakunnittain tilastoituja, mutta vuosi 2000 on arvioitu kyseisen vuoden Kaakkois-Suomen uudishakkuupinta-alan perusteella, joten siihen täytyy suhtautua varauksella. Todellista kehitystä voidaan tulevaisuudessa seurata uuden tilastointikäytännön ansiosta hyvinkin tarkasti.

Uudistushakkuiden absoluuttinen määrä oli vuonna 2004 n. 10 % vuoden 2000 tasoa alhaisempi. Aikasarjan muodon ja vaihteluvälin perusteella ei selkeää trendiä voi vielä määrittää, minkä takia kehityssuunnan voidaan arvioida v. 2000 – 2004 välillä olleen **neutraali**.

	2000	2001	2002	2003	2004
Kasvu/hakkuut	1,087	1,154	1,129	1,072	1,121

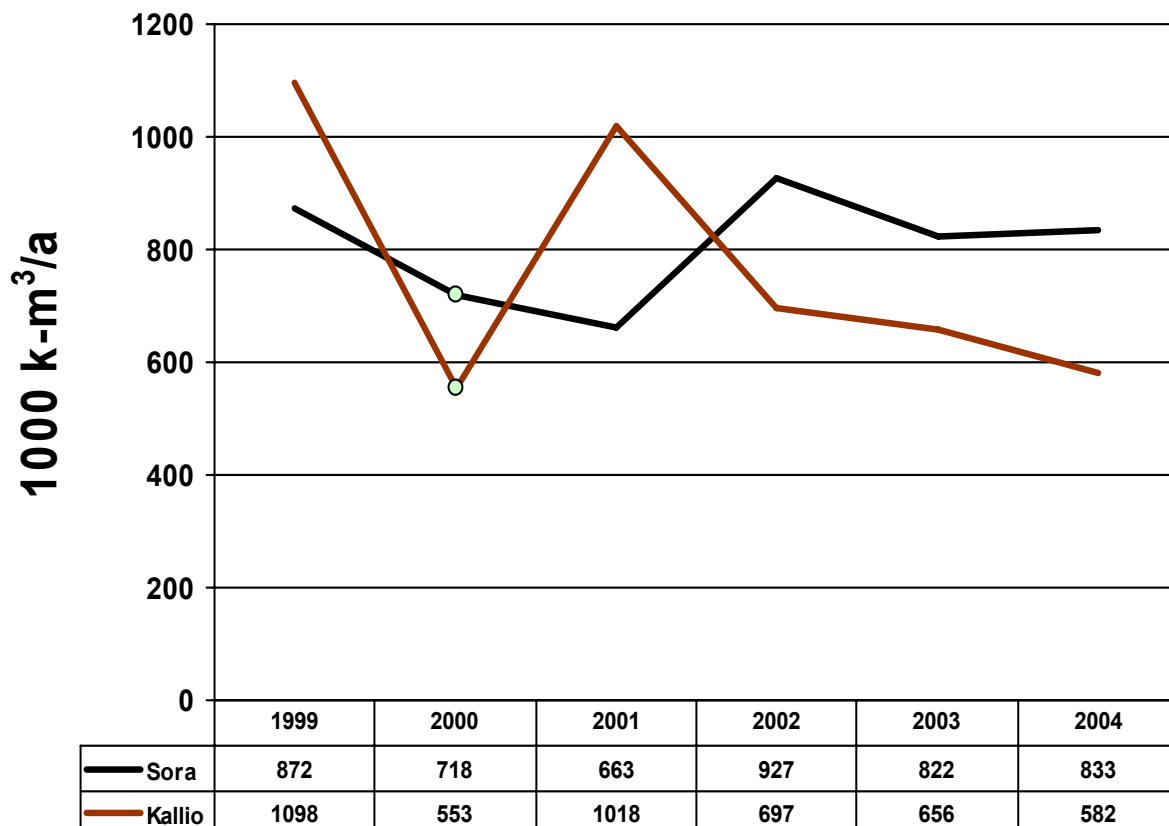
Lähde: Kaakkois-Suomen Metsäkeskus

Arviointi: Puuston määrän kehitys lasketaan jakamalla puuston vuosittainen kasvu vuosittaisella hakkuukertymällä, joka tarkoittaa vuoden aikana metsästä käyttöön otettua raakapuumäärää. Hakkuukertymä muodostuu kolmen eri osatekijän summasta, joita ovat: markkinahakkuut, kotitalojen polttopuut ja vuokrasahaus (eli rahtisahureiden sahaama kotitarvepuu).

Maakunnittaiset markkinahakkuut perustuvat vuotuisiin kunnittaisiin markkinahakkumääriin, joista lasketaan maakunnittaiset summat. Pientalojen polttopuumäärät on johdettu viimeisen pientalojen polttopuututkimuksen aineistosta yhdistelemällä kunnittaisia arvioita maakunnittaiseksi (vuodet 2001 – 2004). Vuosi 2000 perustuu viimeistä edellisen pientalojen polttopuututkimuksen maakunnittaisiin tuloksiin. Vuokrasahaus on johdettu piensahatutkimuksen Kymen metsäkeskusta koskevista luvuista, jotka on jaettu metsätalouden pinta-alojen suhteella osa-alueisiin.

Hakkuiden suhde metsän kasvuun kuvaa metsäresurssien kestävästä käyttästä. Jos suhdeluku pysyy yli ykkösen metsää kasvaa enemmän kuin sitä hakataan. Jos suhdeluku kääntyy toisinpäin niin metsävarojen käyttö ylittää kestävästä käytön rajat. Kymenlaaksossa suhde on toistaiseksi pysynyt kestäväällä pohjalla.

Kehitys on pysynyt tasaisena ja kehityssuunta v. 2000 – 2004 on ollut **neutraali**.

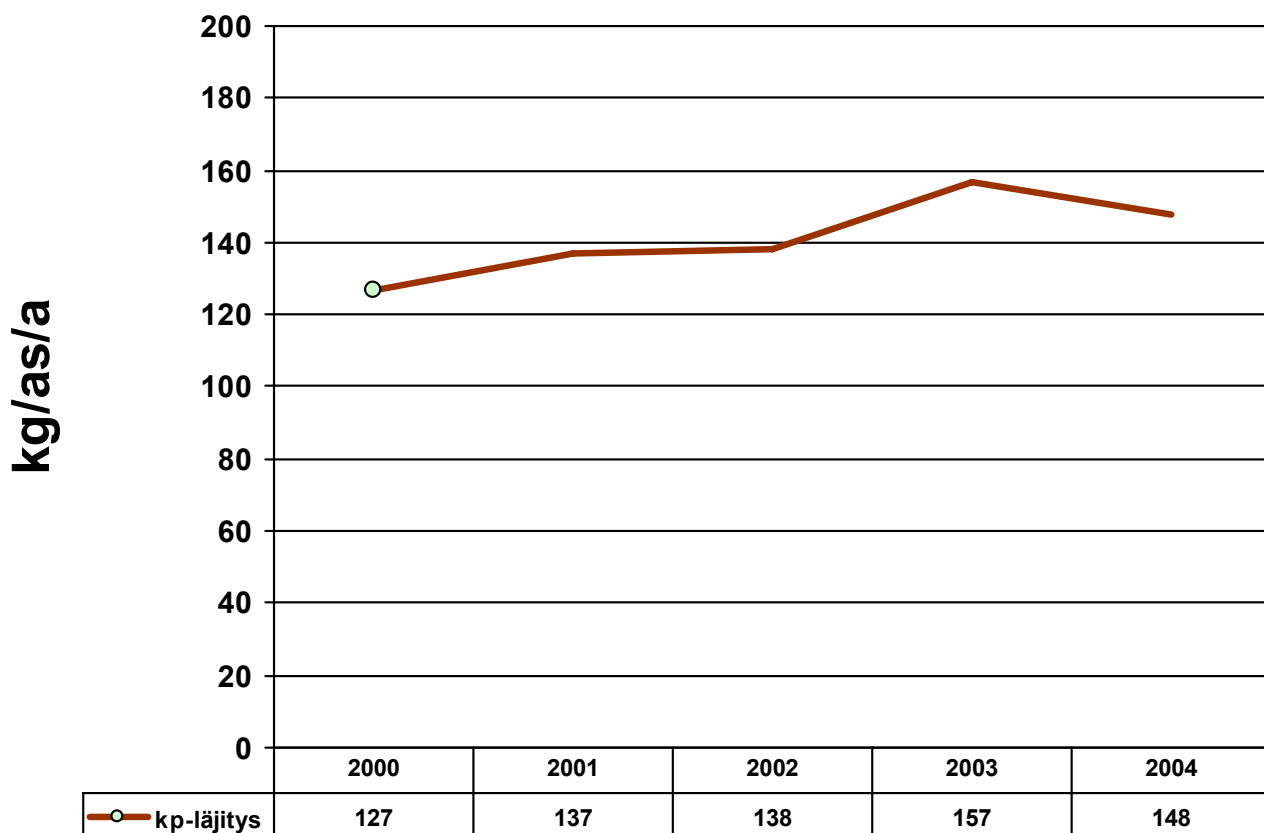

Lähde: SYKE/MOTTO

Arviointi: Indikaattorin arvo on sekä soran- että kallionoton yhteenlaskettu määrä. Kuntakohtaiset soran- ja kallionoton tiedot kerätään vuosittain ilmestyvästä Maa-ainesten ottomäärät ja ottamislupatilanne -julkaisusta (SYKE).

Otetun soran ja kallion määrät laskivat vuoden 2000 aikana. Kuitenkin jo seuraavana vuonna maa-ainesten oton yhteismäärä nousi selvästi johtuen kallionoton suuresta määrästä. Tuloksista voidaan huomata, että vuosittaiset kallionottomäärät vaihtelevat enemmän kuin soranottomäärät ja juuri kallionottomäärien vaihtelu heijastuu indikaattorin arvon heilahtelussa.

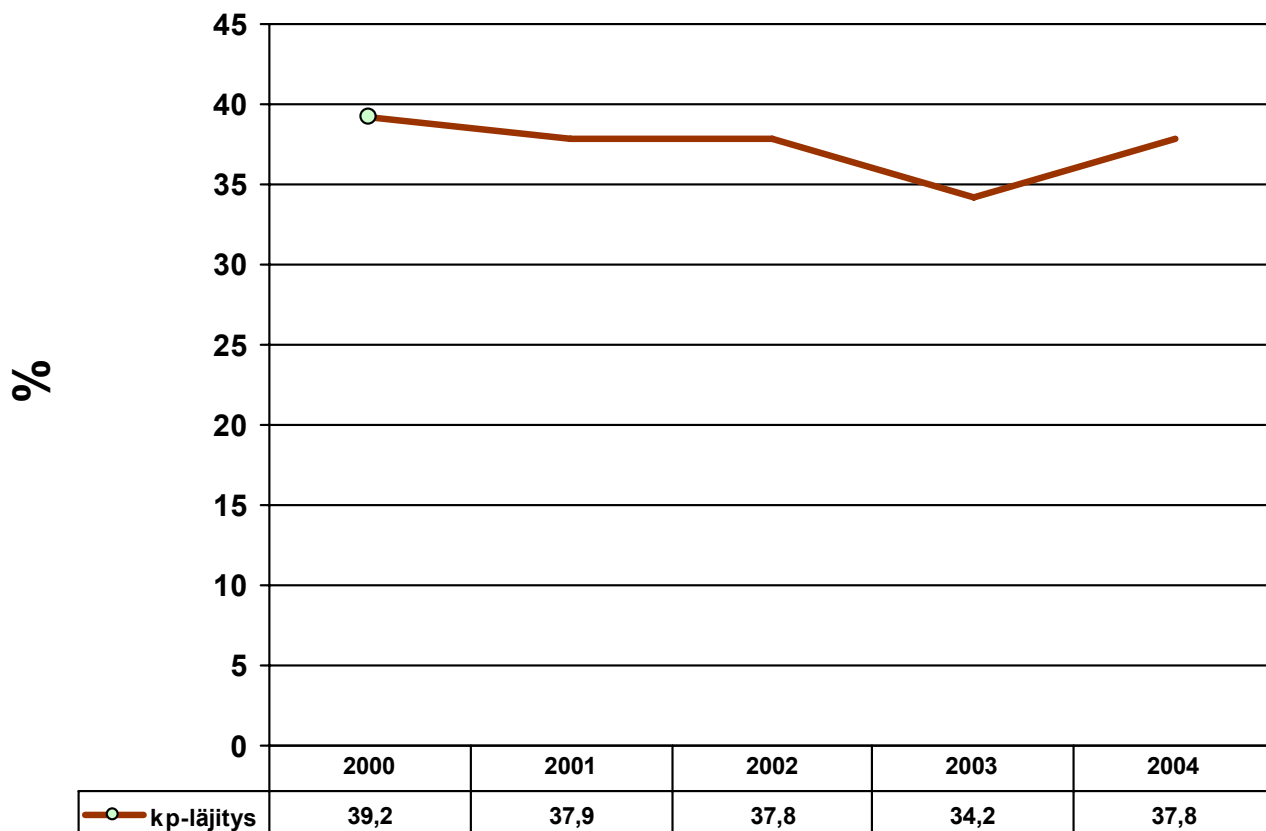
Aikasarjan muodon ja vaihteluvälin perusteella ei selkeää trendiä voi vielä määrittää, minkä takia kehityssuunnan voidaan arvioida v. 2000 – 2004 välillä olleen **neutraali**.

Lähde: Kymenlaakson Jäte Oy, VAHTI

Arviointi: Indikaattorin arvo saadaan laskemalla yhteen tavanomaisiksi katsottavien, kaatopaikalle sijoitettujen asumisperäisten yhdyskuntajätteiden kokonaismäärä ja jakamalla lukualueen asukasmäärällä. Lukuun ei lasketa mukaan ongelmajätteitä, jätevesilietteitä, rakennus- ja purkujätettä eikä ylijäämämaita.

Indikaattorin osoittaa n. 17 % kasvua. Indikaattorin laskentamenetelmä sisältää vielä huomattavan paljon epävarmuuksia, joten v. 2000 – 2004 kehityssuunta arvioidaan vielä tällä hetkellä **neutraaliksi**.

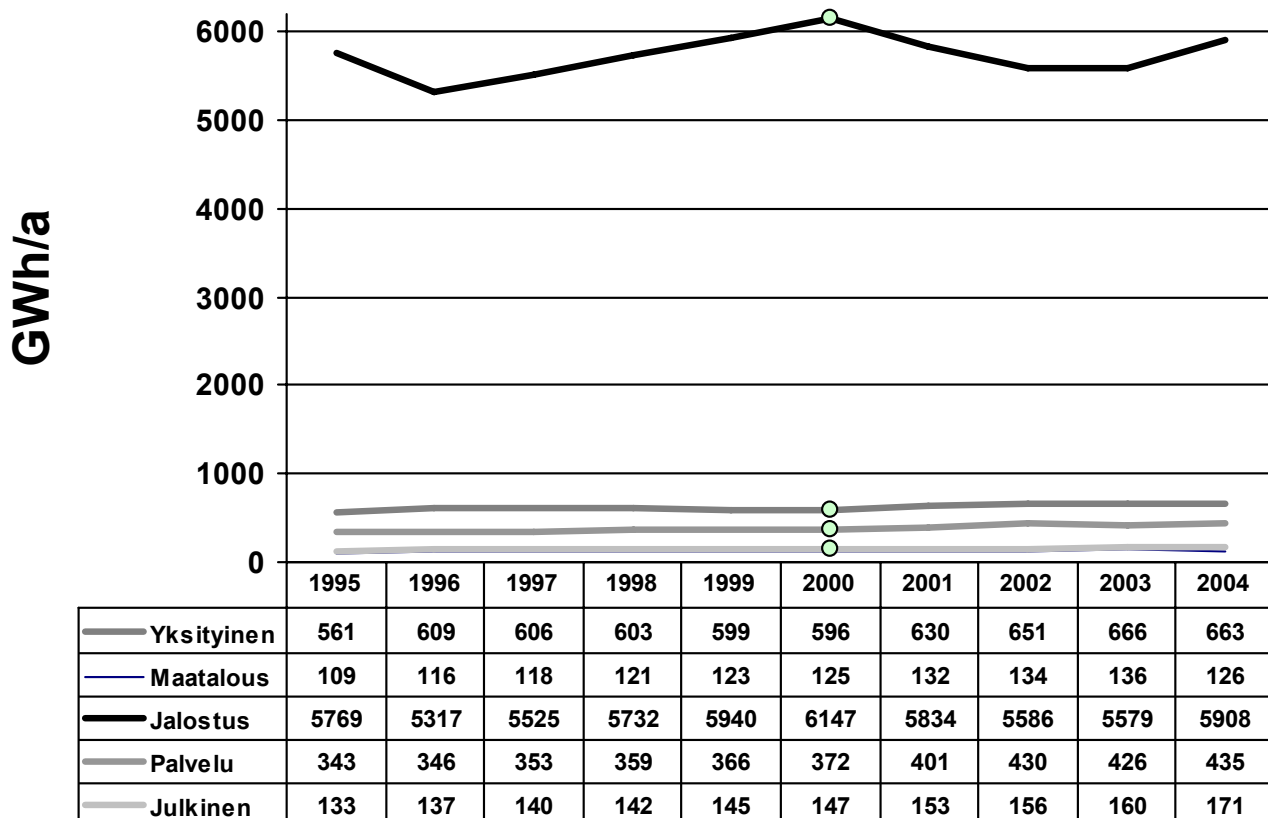

Lähde: Kymenlaakson Jäte Oy, Suomen Uusioaines Oy, VAHTI

Arviointi: Asumisperäisten jätteiden hyödyntämisastetta määritettäessä käytetään laskennassa alueellisten jätehuoltoyhtiöiden vuositilastotietoja sekä paperin ja pahvin osalta Paperinkeräys Oy:n tilastoja. Hyödyntämisaste lasketaan jakamalla hyötykäyttöön päätyvä jättemäärä kokonaisjättemäärällä. Kokonaisjättemäärällä tarkoitetaan kaatopaikalle sijoitetun määrän ja hyötykäyttöön päätyneen määrän summaa.

Käytetyn tilastointikäytännön perusteella kaatopaikoille sijoitettujen asuinjätteiden määrä on viime vuosina pysynyt välillä 130 – 160 kg/asukas ja eo. tavalla määritelty hyödyntämis määrä 81 – 89 kg/as/a välillä. Jätteiden hyödyntämisaste on vuosina 2000 – 2004 ollut noin 34 – 39 %.

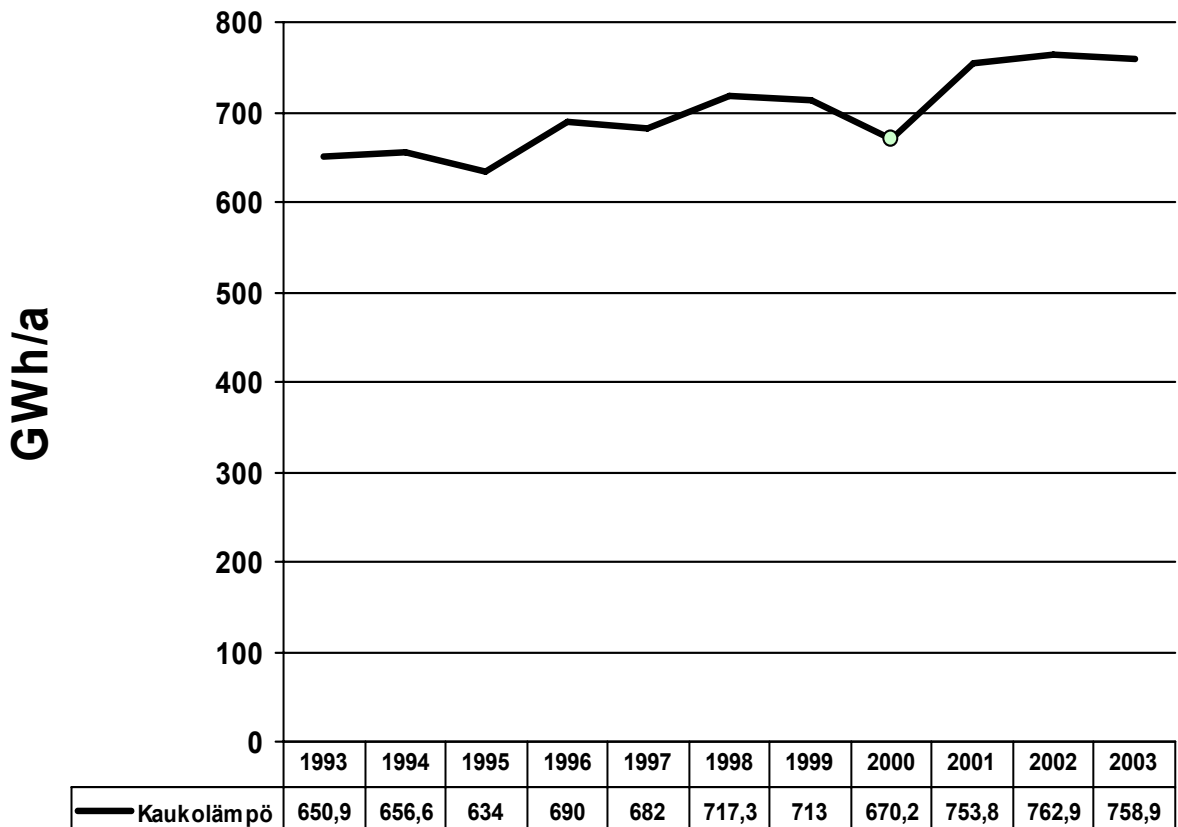
Indikaattorin laskentatapa vaatii edelleen kehitystyötä, mutta käytettävissä olevan tiedon ja laskentatavan perusteella voidaan indikaattorin kehityssuunnan v. 2000 – 2004 välillä olleen **negatiivinen**.

Lähde: Adato Oy

Arviointi: Sähkön kulutusluvut sisältävät yksityisen, maatalouden, jalostuksen, palveluiden sekä julkisen sähkön kulutuksen vuoden aikana. Maakuntakohtaiset kulutustiedot saadaan Adato Oy:n vuosittain ilmestyvästä Sähkö ja Kaukolämpö -julkaisusta.

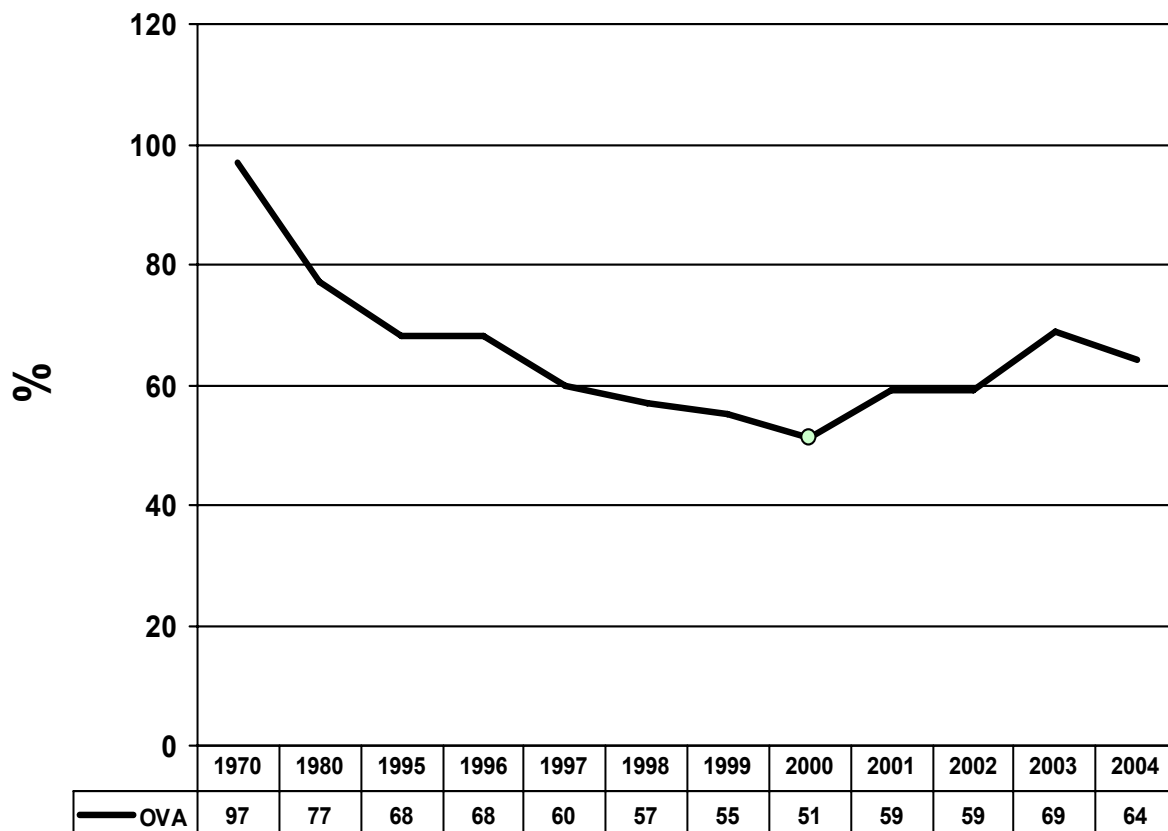
Sähkön kulutuslukuja hallitsee jalostuksen suuri osuus kokonaiskulutuksesta; kulutusmäärät ovat olleet suhteellisen tasaisia v. 2000 piikkiä lukuun ottamatta. Muilla sektoreilla sähkönkulutus on osoittanut tasaista kasvua. Sähkönkulutus liittyy moneen vaikutusarvioinnin eri vaikutusluokkaan ja tässä yhteydessä ei vielä oteta kantaa sähkön kulutuksen kasvun merkitykseen ympäristöindikaattorina, eli kehityssuunnan arvioidaan ympäristön kannalta olleen vuosina 2000 – 2004 **neutraali**.

Lähde: Suomen Kaukolämpö ry.

Arviointi: Kaukolämmön käyttöluvut Suomen Kaukolämpö ry:ltä. 2000-luvulla kaukolämmön kulutus on hitaasti kasvanut liittyjämäärien kasvaessa. Kymenlaakson osalta eniten kulutus on kasvanut Kotkan Energia Oy:n osalta.

Kaukolämmön kulutuksen lisääntyminen saattaa johtua uudisrakennusten lämmitysratkaisuista tai aiemmin erillislämmitettyjen rakennusten liittymisestä kaukolämpöverkkoon. Polttoaineiden pienpoltto erillislämmitetyissä rakennuksissa aiheuttaa ympäristön kannalta haitallisia savukaasupäästöjä huomattavasti kaukolämmöllä tuotettua lämmitysenergiaa enemmän. Käytetyistä tilastoista ei kuitenkaan käy ilmi, millä osa-alueella kaukolämmön kulutuksen kasvu on ollut voimakkainta. Ympäristöindikaattorina kaukolämmön kulutuksen kasvusuunnan arvioidaan edellisen perusteella v. 2000 – 2004 olleen **neutraali**.

Lähde: Adato Oy

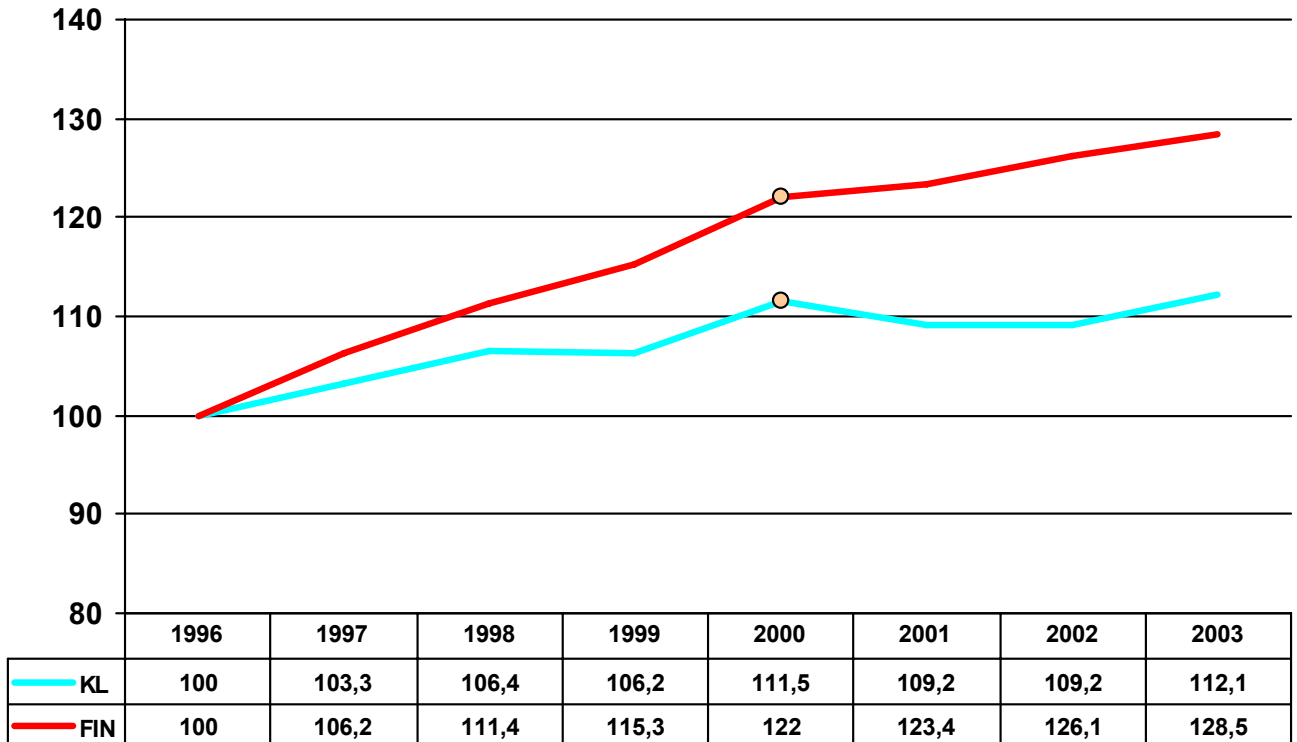
Arviointi: Omavaraisuusaste saadaan laskemalla alueen oma sähköenergian tuotanto. Sähköntuotannon omavaraisuusaste on laskettu tämän hankkeen yhteydessä vuosille 1970, 1980 ja vuosille 1995 – 2003.

Kymenlaakson sähköntuotannon omavaraisuusaste on laskenut vuodesta 1970 vuoteen 2003 mennessä lähes täydellisestä omavaraisuudesta yli 30 %.

Sähkönkulutus liittyy moneen vaikutusarvioinnin eri vaikutusluokkaan ja tässä yhteydessä ei vielä oteta kantaa omavaraisuusasteen kasvun merkitykseen ympäristöindikaattorina, eli kehityssuunnan arvioidaan ympäristön kannalta olleen vuosina 2000 – 2004 **neutraali**.

Arvonlisäyksen volyymi-indeksi/Arvonlisäys vuoden 2000 hinnoin, 1996 = 100

Lähde: Tilastokeskus, Aluetilinpito 19.4.2005

Arviointi: Kymenlaakson talous kasvoi tarkastelukauden alussa, taantui vuoden 1999 ja 2002 välisenä aikana ja nousi taas kauden lopussa.

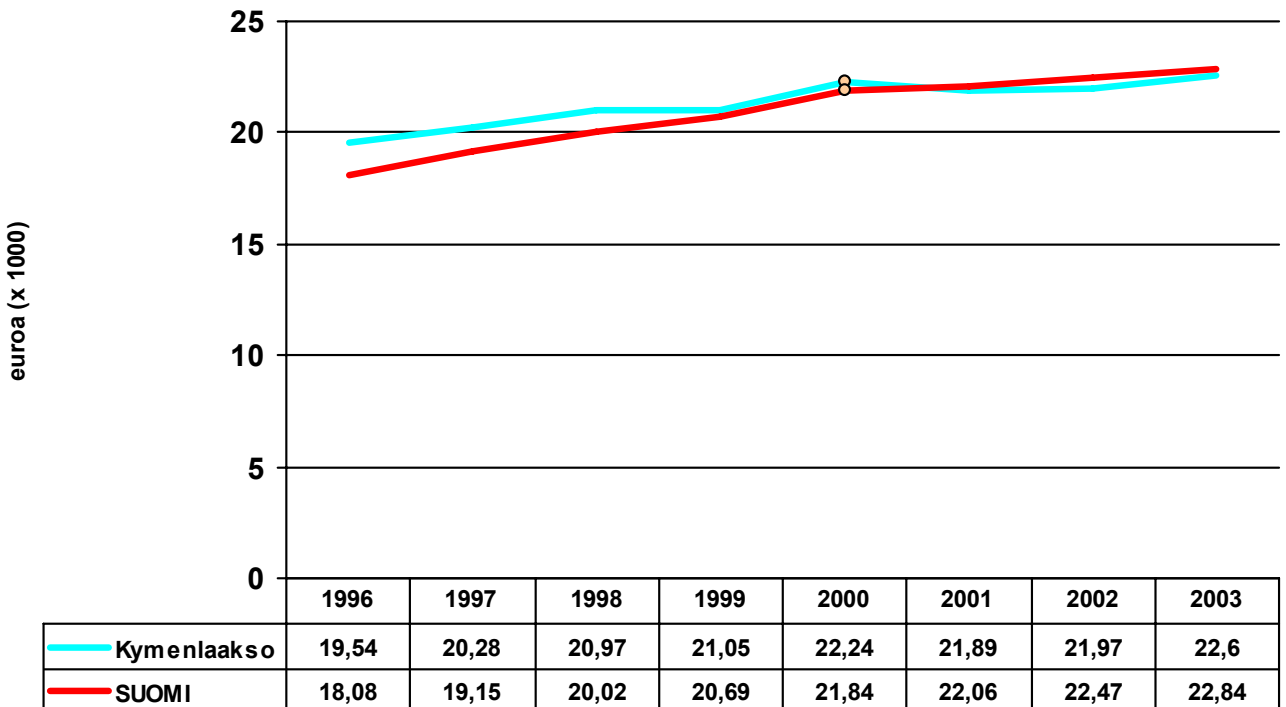
Taloukasvun taantuminen vuoden 2000 aikana johtui metsäteollisuuden heikosta suhdante-tilanteesta.

Kasvu on ollut keskimäärin hitaampaa kuin koko Suomessa.

* Arvonlisäys: Arvonlisäys mittaa talouden tuotantotoiminnan luomaa uutta arvoa. Bruttokansantuote markkinahintaan (BKT) on yleisimmin käytetty kokonaistalouden toimeliaisuuden mittari. Se saadaan, kun talouden arvonlisäykseen lisätään tuoteverot ja vähennetään tuotetuet.

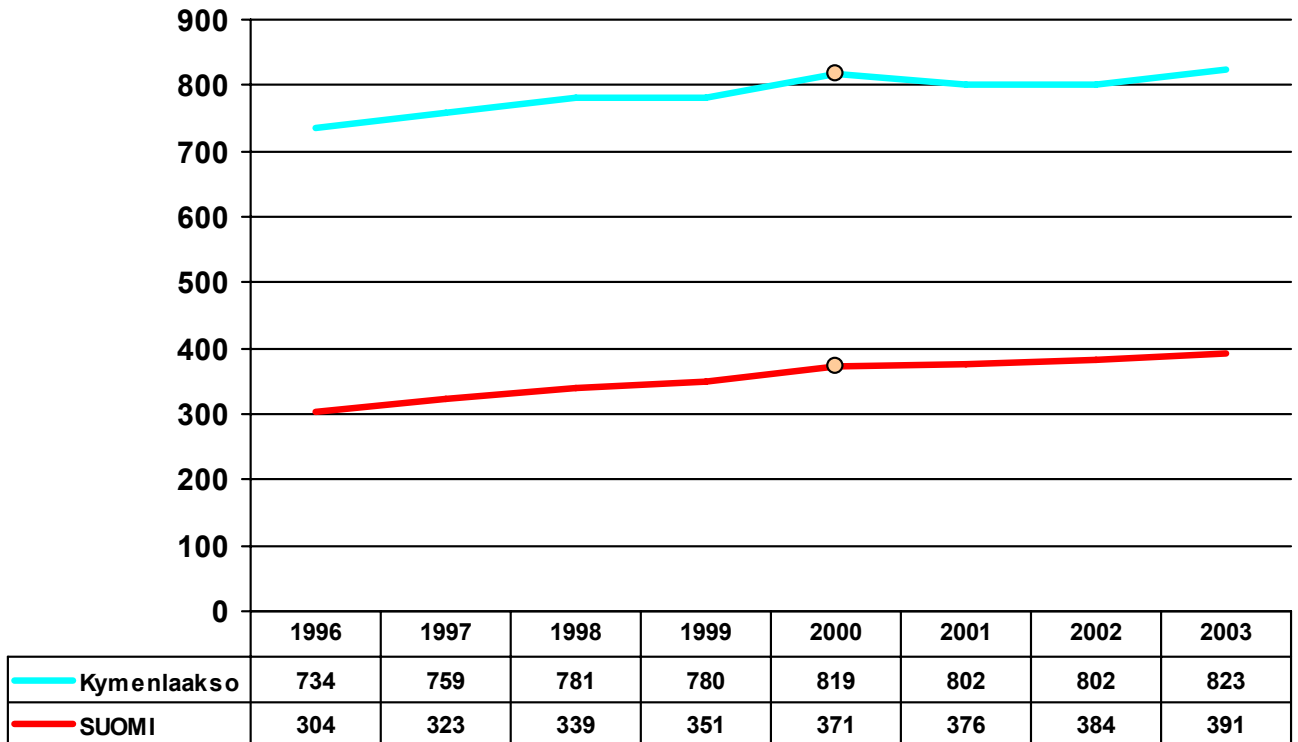
Arvonlisäys asukasta kohti Kymenlaaksossa, euroa (x 1000). Arvonlisäys vuoden 2000 hinnoin.

Lähde: Tilastokeskus, Aluetilinpito 19.4.2005

Arviointi: Arvonlisäys asukasta kohti on ollut Kymenlaaksossa seurantakauden alussa vähän korkeampi kuin koko Suomessa, kauden lopussa taas hieman alhaisempi.

Arvonlisäyksen suuruus ja kehityssuunta asukasta kohti on ollut Kymenlaaksossa samankaltainen kuin koko Suomessa.

Arvonlisäys pinta-alaa kohti Kymenlaaksossa, euroa/km² (x 1000)

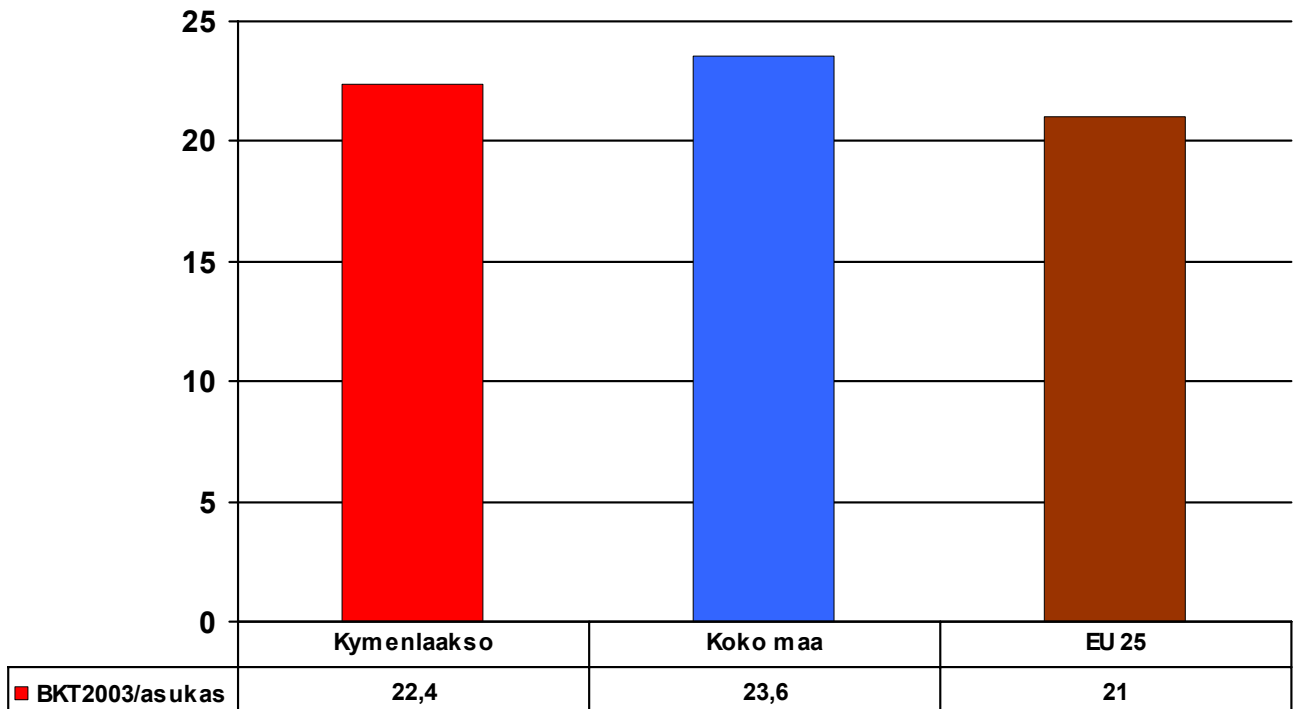
Lähde: Tilastokeskus, Aluetilinpito 19.4.2005

Arviointi: Arvonlisäys pinta-alaa kohti on Kymenlaaksossa huomattavasti korkeampi kuin Suomessa keskimäärin.

Arvonlisäyksen kehityssuunta pinta-alaa kohti on ollut Kymenlaaksossa keskimäärin samankaltainen kuin koko maassa.

BKT 2003 asukasta kohti Kymenlaaksossa, Suomessa ja EU 15 maissa, euroa
(x 1000)

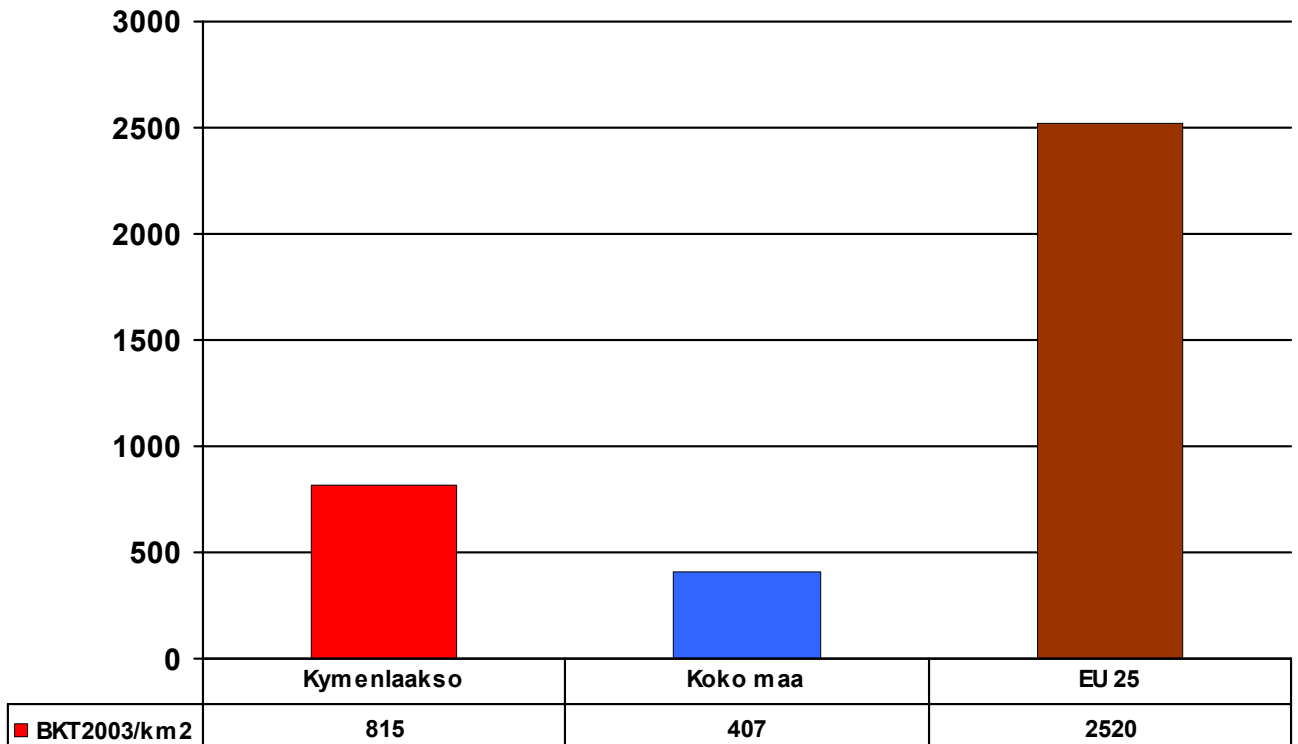
Lähde: Kansantalouden tilinpito, väestötilastot

Arviointi: Asukasta kohti laskettu kansantuote oli Kymenlaaksossa alhaisempi Suomen keskiarvoon verrattuna, mutta huomattavasti korkeampi EU:hun verrattuna.

Kehityssuunta ja alueiden väliset suhteet eivät ole merkittävästi muuttuneet viime vuosina.

BKT 2003 pinta-alaa kohti Kymenlaaksossa, Suomessa ja EU 25 maissa

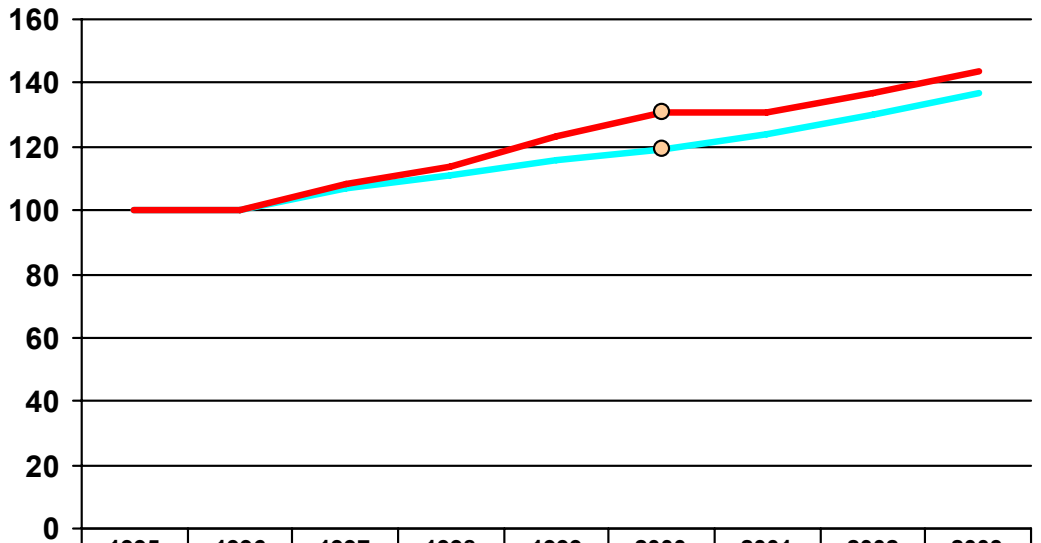
Lähde: Kansantalouden tilinpito, maanmittauslaitos

Arviointi: Pinta-alaa kohti laskettu kansantuote oli Kymenlaaksossa noin kaksinkertainen Suomen keskiarvoon verrattuna, mutta vain kolmasosa EU:hun verrattuna.

Kehityssuunnat ja alueiden väliset suhteet eivät merkittävästi muuttuneet viime vuosina.

Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti, vuosi 1995 = 100

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Kymenlaakso (Euroa)	9993	10027	10719	11068	11590	11899	12440	13037	13703
Suomi (Euroa)	9715	9731	10508	11040	11940	12760	12755	13339	13986

Lähde: Tilastokeskus, Aluetilinpito 8.6.2005

Arviointi: Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti on Kymenlaaksossa kasvanut koko seurantakauden aikana.

Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti on Kymenlaaksossa keskimäärin samalla tasolla kuin koko Suomessa.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Nettomuutto (pl. siirtolaisuus)	-262	-115	-228	-497	-820	-887	-659	-727	-470	-871	-751	-668	-215	-229	-185
Nettomuutto (ml. siirtolaisuus)	-150	273	67	-318	-707	-796	-595	-663	-384	-788	-592	-343	38	38	193

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot (StatFin)

Arviointi: Vaikka maan sisäinen muuttoliike on Kymenlaaksossa edelleen tappiollinen, viiden viime vuoden aikana tappio on pienentynyt. Samaan aikaan siirtolaisuus on lisännyt väestöä, kolmen viime vuoden aikana enemmän kuin maan sisäinen muuttotappio vähentänyt. Kuitenkin Kymenlaakso kuuluu pikemmin työikäisiä muille alueille luovuttaviin kuin heitä vastaanottaviin alueisiin.

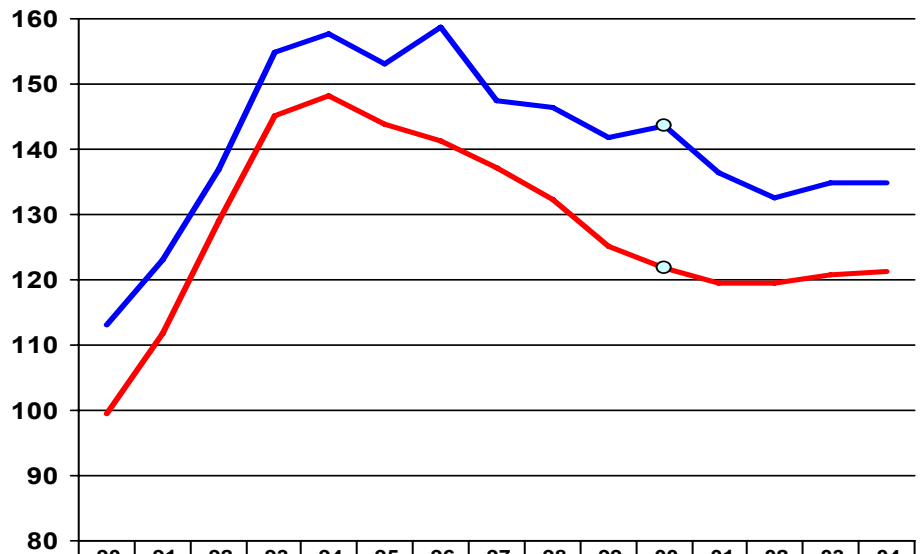
Liittymät muihin ilmiöihin ja indikaattoreihin: Muuttoliikkeeseen vaikuttaa sekä alueelta poistyöntäviä voimia että muiden alueiden houkuttelevia voimia. Oman alueen työttömyys ja arvioidut työllistymismahdollisuudet ja toisaalta vastaanottavan alueen työmahdollisuudet ovat merkittävä tekijä. Muuttoliikettä voi vauhdittaa myös asumis- ja muiden elämiseen liittyvien palveluiden koettu tai arvioitu hyvyys lähtö- tai tuloalueella. Muuttoliike on osaksi myös elämäntapaeroista: esim. opiskeluvaiheessa on hyvin tyypillistä, että asuinalue vaihtuu, kokemuksia ja oppia haetaan muualta.

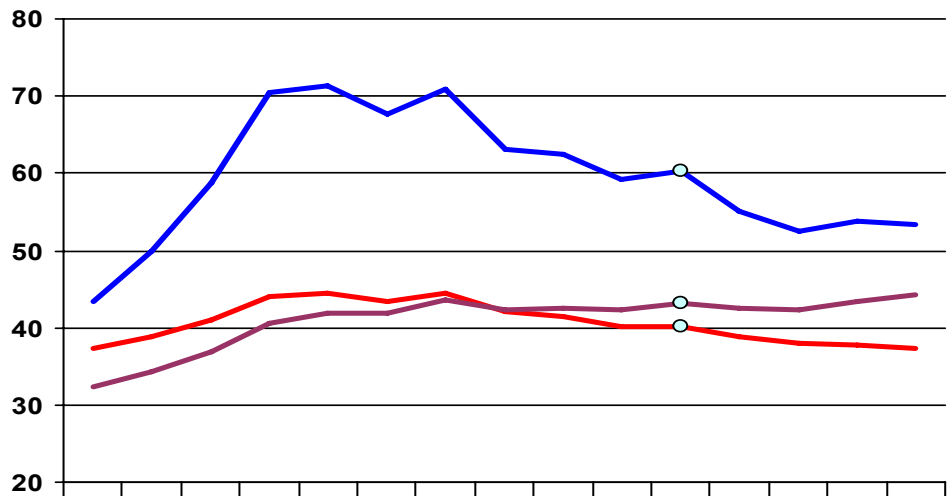
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot (StatFin)

Arviointi: Indikaattori vertaa syntyneiden määrää kuolleiden määrään. Syntyneitä on vuosittain ollut Kymenlaaksossa vähemmän kuin kuolleita. Kuolleisuus ei ole olennaisesti muuttunut, itse asiassa vähentynyt kahden viime vuoden aikana. Syntyvyys kääntyi vuoden 1994 jälkeen selvään laskuun. V. 1994 Kymenlaaksossa syntyi 2169 lasta ja v. 2003 yli 500 lasta vähemmän. Sen sijaan vuonna 2004 syntyneiden määrä kasvoi. Koko maan keskiarvona syntyneiden määrä on koko 15 vuoden jakson pysynyt suurempana kuin kuolleiden määrä.

Liittymät muihin ilmiöihin ja indikaattoreihin: Syntyneiden ja kuolleiden määrään vaikuttaa erityisesti väestön ikärakenne. Kuitenkin myös alueen lapsiperheiden elämään vaikuttavilla palveluilla ja yhdyskunnallisilla tekijöillä lienee oma vaikutuksensa syntyvyyteen. Indikaattoriin vaikuttaa myös kuolleisuus. Ikärakenteen ohella voi olla alueellisia tekijöitä jotka lisäävät kuolleisuutta muissakin kuin vanhusikäluokissa. Kymenlaaksossa kuolee alle 65-vuotiaan enemmän väestöä kuin maassa keskimäärin. Tällä voi olla yhteyksiä terveydentilaan, onnettomuuksiin sekä toimeentuloon ja työttömyyteen.

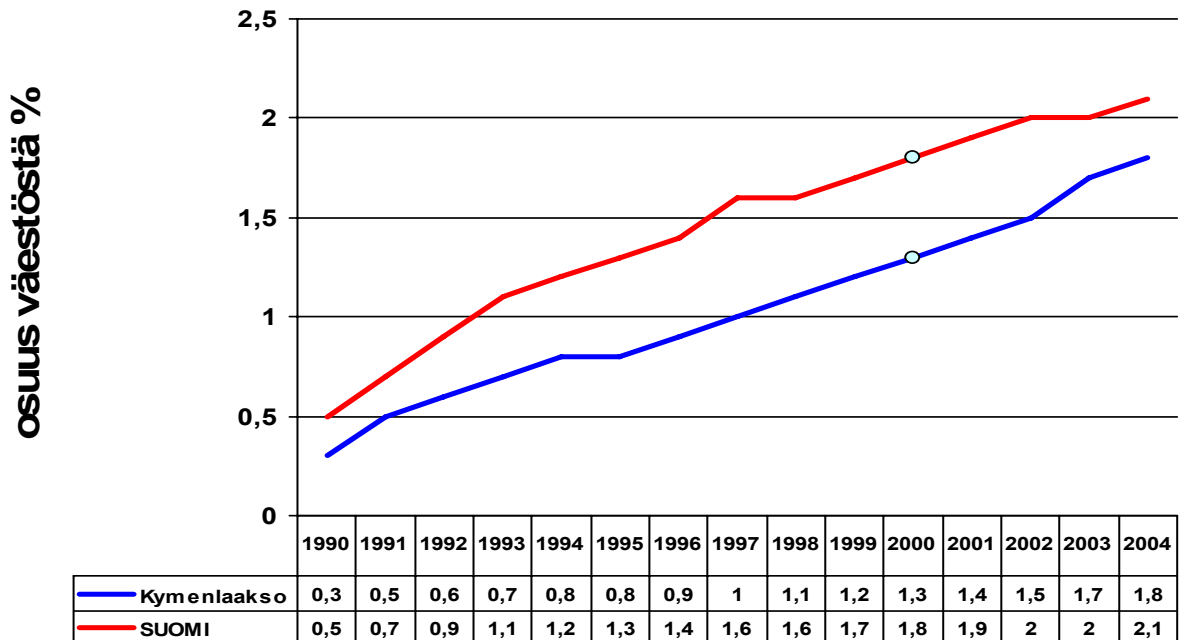
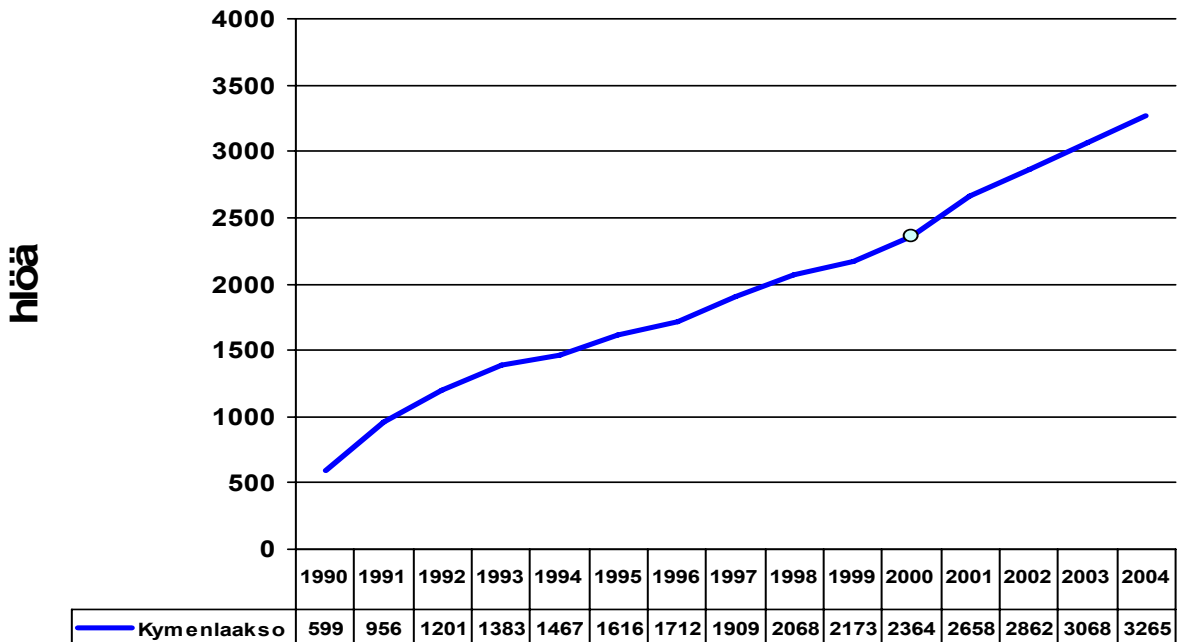
— Ei työlliset, Kymenlaakso	113	123	137	155	158	153	159	148	147	142	144	136	133	135	135
— Ei työlliset, SUOMI	99,6	112	129	145	148	144	141	137	132	125	122	120	120	121	121

— Ei työlliset työkäiset	43,3	49,9	58,8	70,4	71,3	67,6	70,8	63,1	62,5	59,3	60,2	55,1	52,5	53,8	53,3
— 0 - 14 v.	37,4	38,9	41	44	44,4	43,5	44,4	42	41,4	40,2	40,1	38,8	37,9	37,8	37,4
— 65 v +	32,4	34,4	37	40,6	41,9	41,9	43,6	42,4	42,6	42,4	43,2	42,5	42,3	43,4	44,2

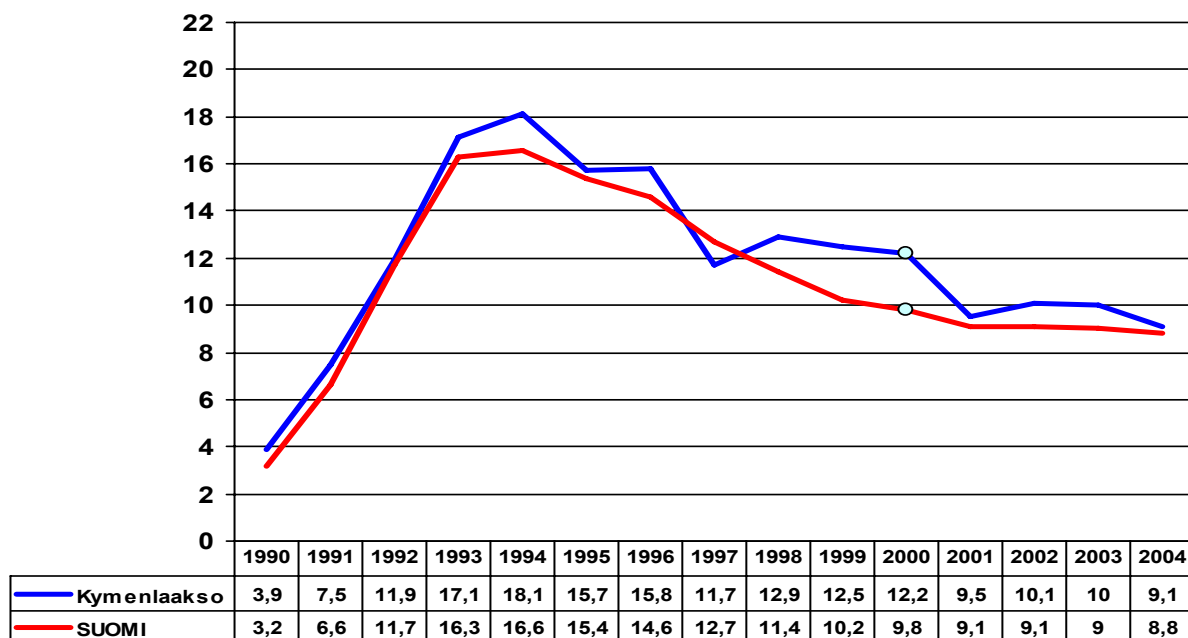
Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot ja työvoimatutkimus (StatFin)

Arviointi: Huoltosuhte on Kymenlaaksossa heikompi kuin maassa keskimäärin. 1990-luvun laman jälkeen ero on kasvanut, joskin viime vuosina hieman tasoittunut. 1990-luvun lopulla työllisten määrä kasvoi Kymenlaaksossa maan keskiarvona huomattavasti hitaammin ja huoltosuhte ei lähtenyt alenemaan samaa vauhtia kuin koko Suomessa. 2000-luvun alussa Kymenlaakson huoltosuhte aleni ja ero maan keskiarvoon tasoittui. Kahden viime vuoden aikana huoltosuhte ei ole enää laskenut. Lasten määrä huollettavien joukossa on hiljalleen pienentynyt, mutta ei-työllisten työkäisten määrä ei.

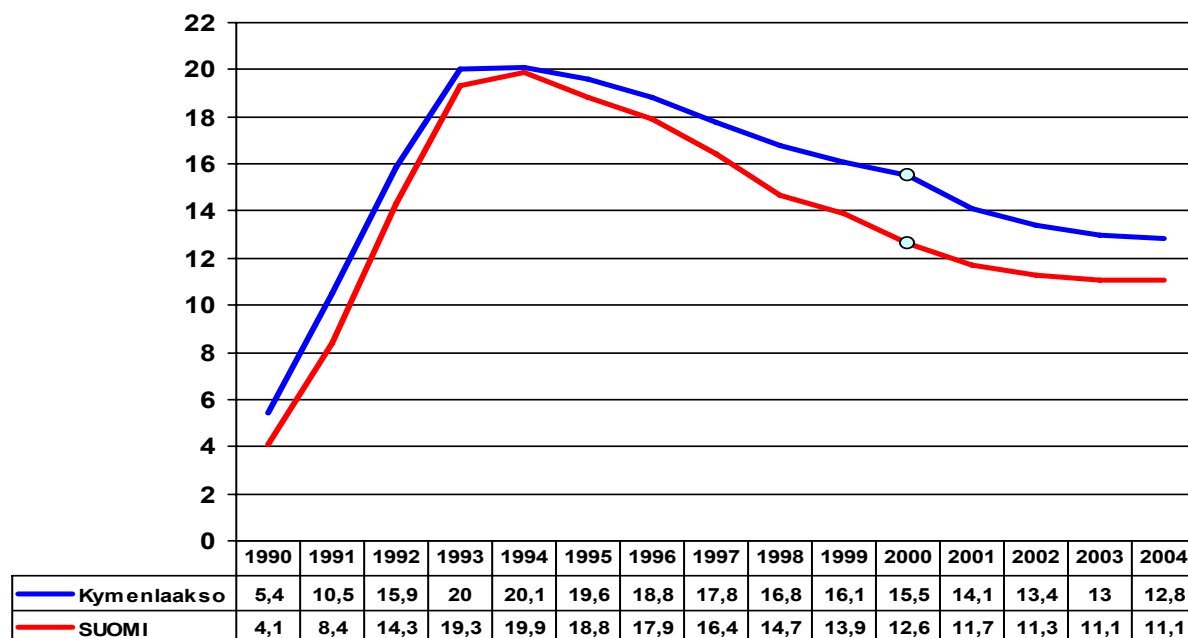

Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot (StatFin)

Arviointi: Ulkomaan kansalaisten määrä ja osuus koko väestöstä on kasvanut suoraviivaisesti. 2000-luvulla määrä on lisääntynyt Kymenlaaksossa nopeammin kuin maassa keski-määrin. Ulkomaalaisten osuus koko väestöstä onkin lähentynyt maan keskiarvoa: v. 2004 ulkomaalaisia oli koko väestöstä Kymenlaaksossa 1,8 % ja maassa keskimäärin 2,1 %. Ulkomaalaisväestö keskittyy koko maalle tyypilliseen tapaan kaupunkialueille, Kymenlaaksossa muutamille paikkakunnille. Vuoden 2004 lopussa ulkomaalaisväestöä oli suhteellisesti eniten Kotkassa (1407 henk.) ja Kouvolassa (797 henk.), joissa kummassakin osuus koko väestöstä oli 2,6 % (Helsingissä **5,2 %**). Myös Virolahdella ja Haminassa ulkomaalaisväestöä oli enemmän kuin Kymenlaaksossa keskimäärin.

Lähde: Tilastokeskus

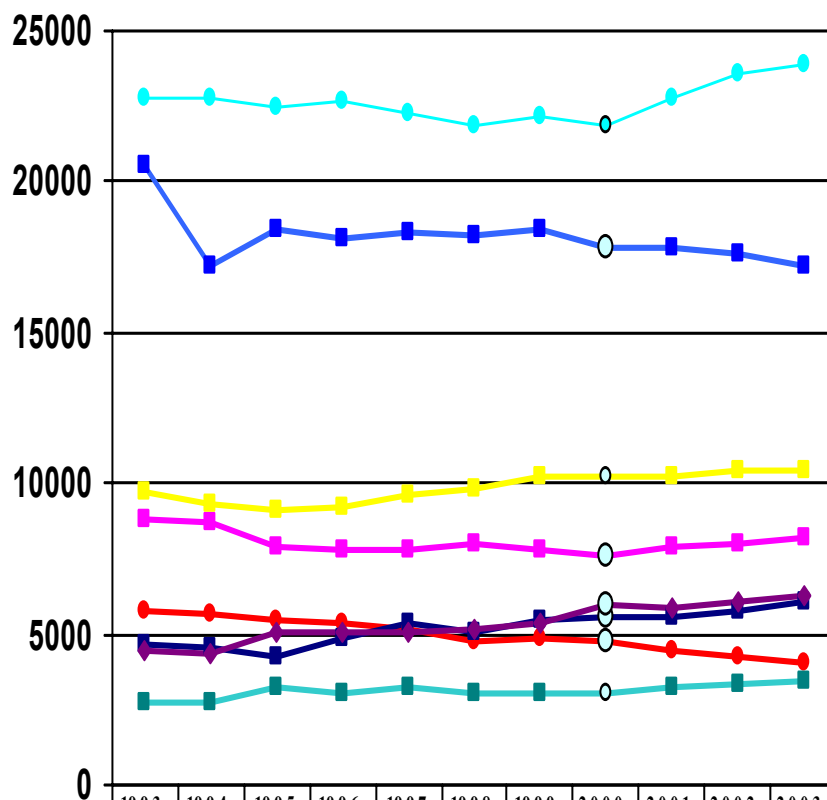

Lähde: Työministeriö

Arviointi: Työttömyys on Kymenlaaksossa laajempi ongelma kuin maassa keskimäärin. Vielä 1990-luvun alkupuolella ja 1990-luvun laman aikaan työttömyysasteella mitattu työttömyyden kehitys oli maan keskiarvokehityksen kaltainen eikä työttömyyden tasokaan poikennut olennaisesti. Kuitenkin laman jälkeinen työttömyyden lasku jäi Kymenlaaksossa jälkeen. Kun työhallinnon mukaisen tilastoinnin työttömyysaste oli vuonna 1994 koko maassa 19,9 % oli se Kymenlaaksossa 0,2 %-yksikköä suurempi eli 20,1 %. Vuonna 2000 ero oli kasvanut suurimmilleen ja oli 2,9 %-yksikköä. Viime vuosina työttömyys on alentunut Kymenlaaksossa vauhdikkaammin kuin maassa keskimäärin ja niinpä v. 2004 työttömyysaste oli enää 1,7 %-yksikköä yli maan keskiarvon. Kuitenkin työttömyys on edelleen merkittävä ongelma, jolla on selviä vaikutuksia toimeentuloon ja henkiseen hyvinvointiin.

hlöä

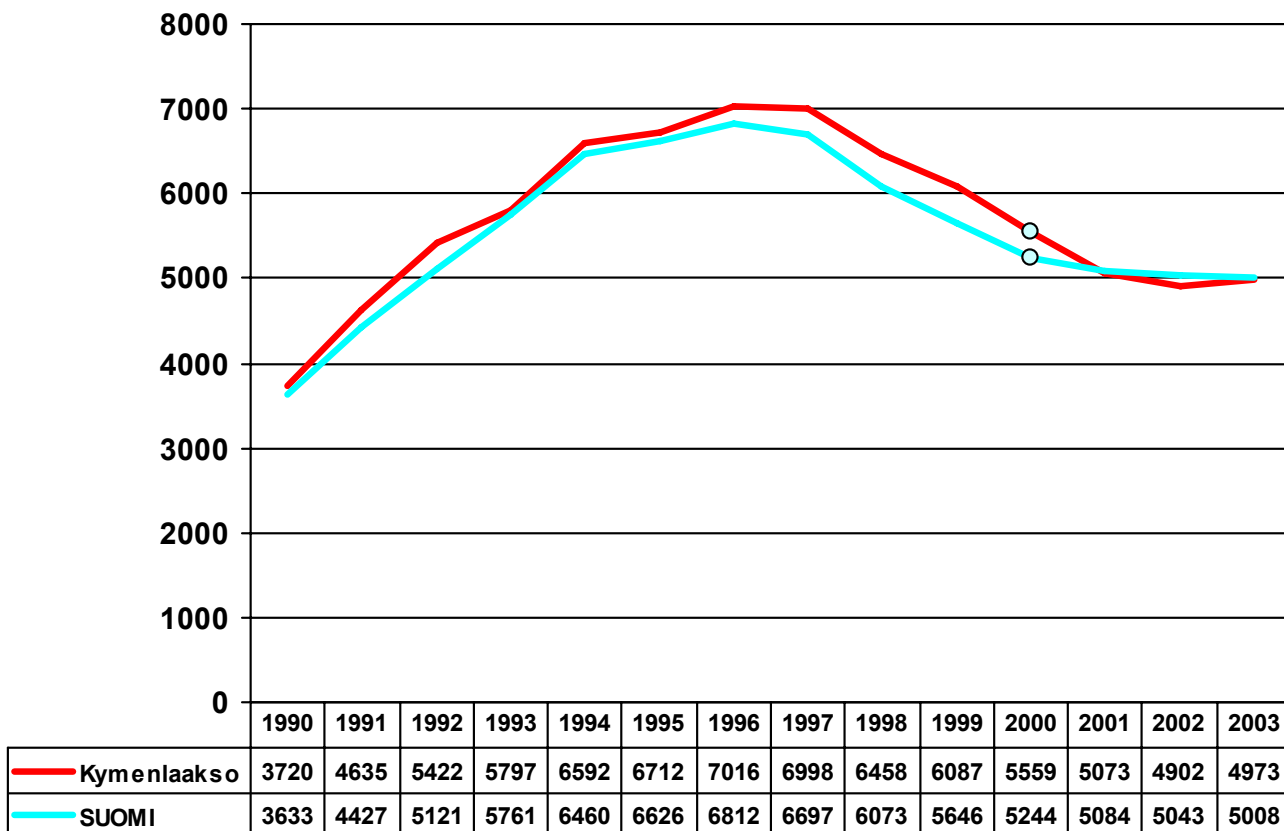

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
— Maa-, metsä- ja kalatalous	5812	5697	5449	5331	5163	4800	4836	4729	4431	4220	4059
— Teollisuus	20575	17233	18380	18125	18314	18183	18391	17781	17827	17643	17189
— Rakentaminen	4627	4592	4286	4866	5405	5042	5509	5518	5606	5748	6086
— Kuljetus ja varastointi	8843	8660	7863	7761	7843	7953	7808	7615	7868	8024	8225
— Kauppa- ja majoitustoiminta	9715	9291	9124	9255	9576	9847	10232	10236	10205	10381	10410
— Terv.sos.huolto,ko ulutus,julk.hall	22751	22758	22479	22701	22229	21839	22127	21898	22759	23597	23926
— Liik.el.palv,rahoitus ja vak.	4461	4312	5045	5089	5068	5153	5397	5940	5897	6034	6248
— Muut palvelut	2729	2701	3274	3071	3242	3060	3016	3075	3207	3387	3431

Lähde: Tilastokeskus, aluetilinpito

Arviointi: Toimialarakenteella voi olla liittymäkohtia alueen väestön elinoloihin mm. niin, että toimialojen tarjoamat työmahdollisuudet kehittyvät toisiinsa verrattuna eri tavoin tulevaisuudessa. Teollisuuden tarjoamat työpaikat ovat määrällisesti vähenemässä. Sama kehitys, mutta vielä jyrkemmin tunnetaan maataloudesta. Toimialojen rakenteen muuttuminen voi järkyttää alueen asukkaiden elämää, elleivät ihmiset pysy muutoksen mukana tai ole jopa vauhdittamassa muutoksen kehittymistä sekä itsensä että tuotantoelämän kannalta positiiviseen suuntaan.

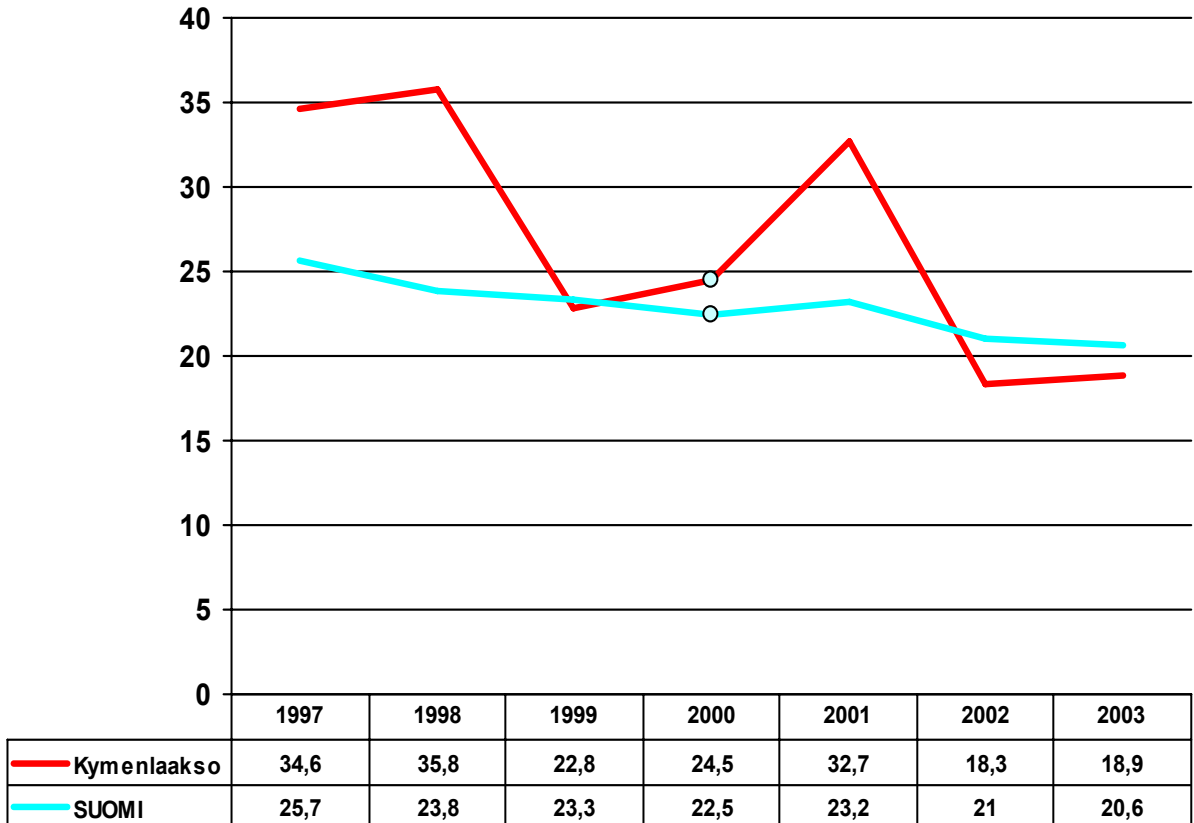
Myös työpaikkojen laadulla on selvä vaikutuksensa väestön elinoloihin. Muutoksessa jäljelle jäävien sekä uusien, syntyvien työpaikkojen tulee olla sellaisia, että ihmiset saavat niistä paitsi tyydyttävän toimeentulon, myös onnellisuutta ja hyvää oloa.

Lähde: Stakes

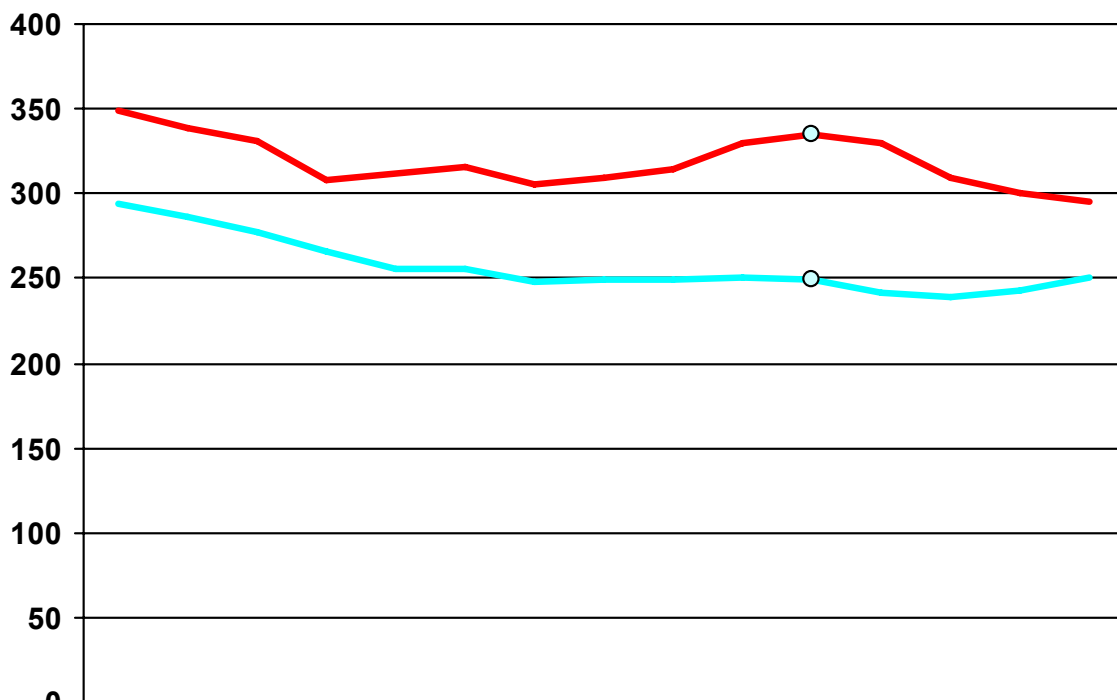
Arviointi: Kymenlaaksossa sai 9233 kotitaloutta toimeentulotukea v. 2003. Kymenlaaksossa on ollut suhteellisesti hieman enemmän toimeentulotukea saavia kotitalouksia kuin maassa keskimäärin aina vuoteen 2001 saakka, jonka jälkeen maan keskiarvo on ollut hieman korkeampi. Toimeentulotukeen turvautuminen kasvoi 90-luvun laman jälkeen ja oli v. 1996 lähes kaksinkertainen vuoden 1990 tasoon verrattuna. 1990-luvun loppupuoliskolla tuen saanti väheni Kymenlaaksossa hitaammin kuin maassa keskimäärin. Samaan aikaan myös alueen työllisyys kasvoi selvästi hitaammin kuin maan keskiarvo. Parin viime vuoden aikana tuen saajien määrä ei ole laskenut.

Liittymät: Toimeentulotuen saannilla on liittymiä mm. työllisyyteen ja työttömyyteen, tulonjakoon ja köyhyysasteeseen. Tuen saajista piirretty käyrä vastaa melko hyvin työttömyyden kehityksestä tehtyä käyrää. Erona on lähinnä se, että tuen saannin huippu tuli noin kaksi vuotta myöhemmin kuin työttömyyden huippu. Erona on ehkä vielä se, että tuen saajien suhteellinen määrä on Kymenlaaksossa laskenut alle maan keskiarvon, vaikka työttömyysaste on edelleen maan keskiarvon yläpuolella. Köyhyysasteesta ei ole tuoretta tietoa eikä aikasarjaa. Tieto vuodelta 2001 kertoo, että köyhyysaste oli Kymenlaaksossa 5,9 % ja koko maassa 5,4 %. Tuolloin toimeentulotukea saaneiden suhteellinen osuus oli Kymenlaaksossa maan keskiarvoa pienempi. Nopea johtopäätös on, että köyhät pärjäävät Kymenlaaksossa hieman paremmin ilman tukeen turvautumista. Tuen tarvehan johtuu paitsi tulojen vähyydestä, myös menojen suuruudesta, elämisen kalleudesta.

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Itsemurhien vuosittainen määrä on heilahdellut Kymenlaaksossa melko paljon. Suunta on kuitenkin ollut laskeva. Positiivista on myös se, että taulukon kahden viimeisimmän vuoden aikana määrä painui alle maan keskitason, kun aiempina vuosina Kymenlaakson tilanne oli usein selvästi maan keskimäärää synkempi.

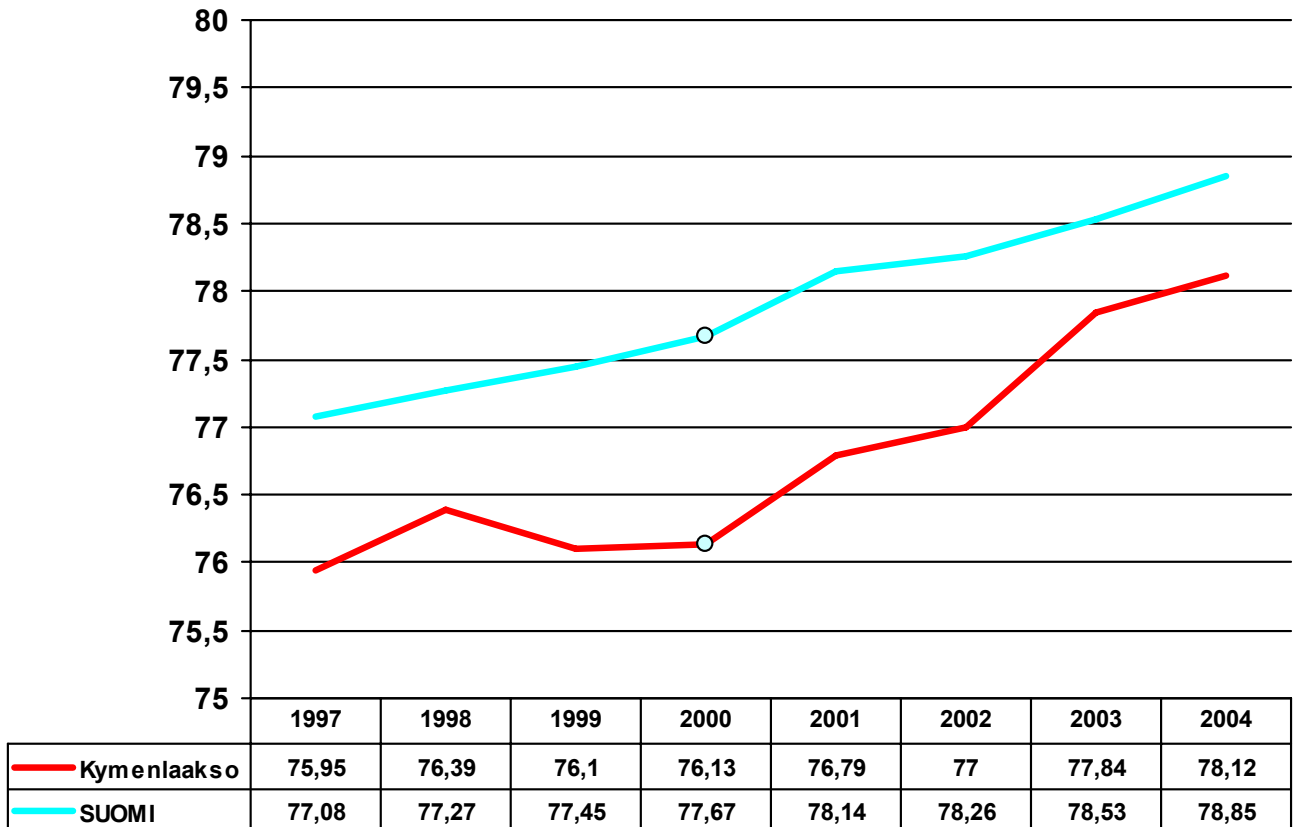

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
— Kymenlaakso	348,5	338,6	331,5	307,5	312,1	316,1	305,2	309,6	314,6	329,7	334,6	329,7	309,3	299,9	295,5
— SUOMI	293,7	285,7	277,4	266	255,3	255,5	248,5	249,6	249,3	249,9	249,6	241,2	239,5	242,7	250,6

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Mittarilla on tarkasteltu alle 65-vuotiaana kuolleiden määrää suhteessa koko väestöön. Tämä kuolleisuus on Kymenlaaksossa selvästi maan keskimääräistä korkeampaa. Ero oli suurimmillaan vuosituhannen vaihteessa, jolloin kuolleisuus oli lähes 30 % suurempi kuin maan keskiarvo. Sen jälkeen kuolleisuus on vähentynyt ja samalla ero maan keskiarvoon on selvästi pienentynyt.

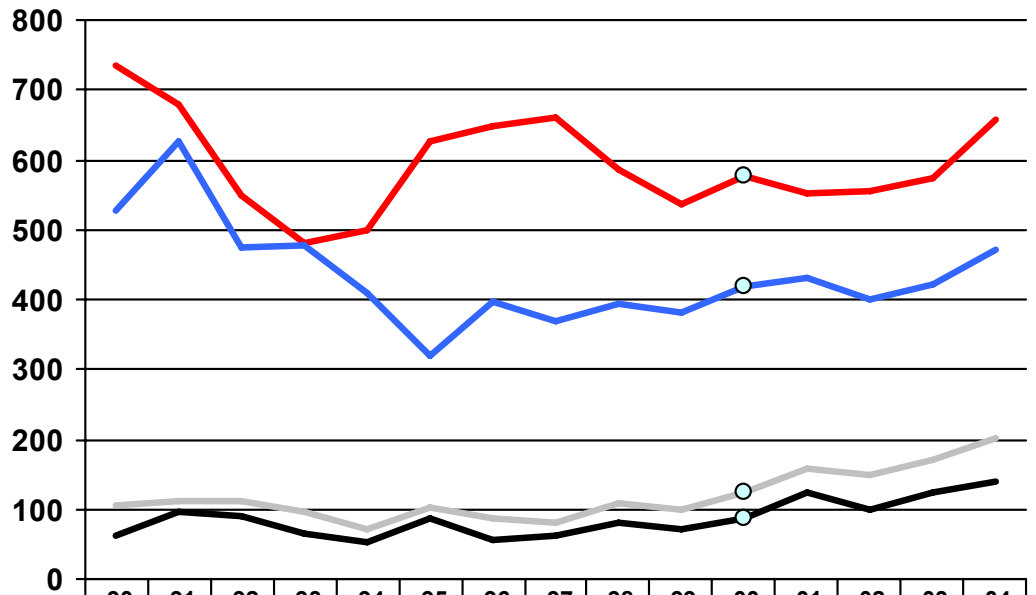
Liittymät: Alle 65-vuotiaiden kuolleisuudella on liittymät mm. ikärakenteeseen, terveyteen, itsemurhiin ja onnettomuuksiin, toimeentuloon ja yleiseen viihtyvyyteen. Toimeentulotuen saantiin nähden kuolleisuus lisääntyi ja oli korkea vielä silloin kun tuen saajien määrä oli jo kääntynyt laskuun. Huippujen välinen viive on n. 3 – 4 vuotta. On kuitenkin pidättäytyttävä tekemästä tiukkoja syy- ja seuraussuhdeväittämiä. On järkevää tarkastella myös kuolinsyitä. Yhteiskuntapolitiikan kannalta on merkitystä sillä, mikä tai mitkä syyt tuntuvat parhaiten selittävän kuolleisuuden korkeutta. Tällöin toimia voidaan kohdentaa tarkemmin.

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Vastasyntyneiden odotettavissa oleva elinaika on Kymenlaaksossa lyhyempi kuin maan keskiarvo, mutta on kehittynyt 2000-luvulla suotuisammin. Vuosina 1999 ja 2000 Kymenlaakson elinajanodote laski vastoin koko maan kehitystä. Vuonna 2000 kymenlaaksoilainen vastasyntynyt saattoi odottaa yli puolitoista vuotta lyhempää elinaikaa kuin maan "keskimäärälapsi". Vuoden 2000 jälkeen odote on Kymenlaaksossa kohonnut enemmän kuin maassa keskimäärin. V. 2004 ero koko maan odotteeseen oli supistunut runsaaseen puoleen vuoteen.

Miesten odote on selvästi lyhyempi kuin naisten, mutta toisaalta juuri poikavauvojen elinajanodote on kasvanut selvästi. Vuonna 2000 elinajanodote oli työillä lähes yhdeksän vuotta pidempi kuin pojilla, mutta v. 2004 enää runsas seitsemän vuotta. Koko maassa ero oli v. 2004 vajaa seitsemän vuotta.

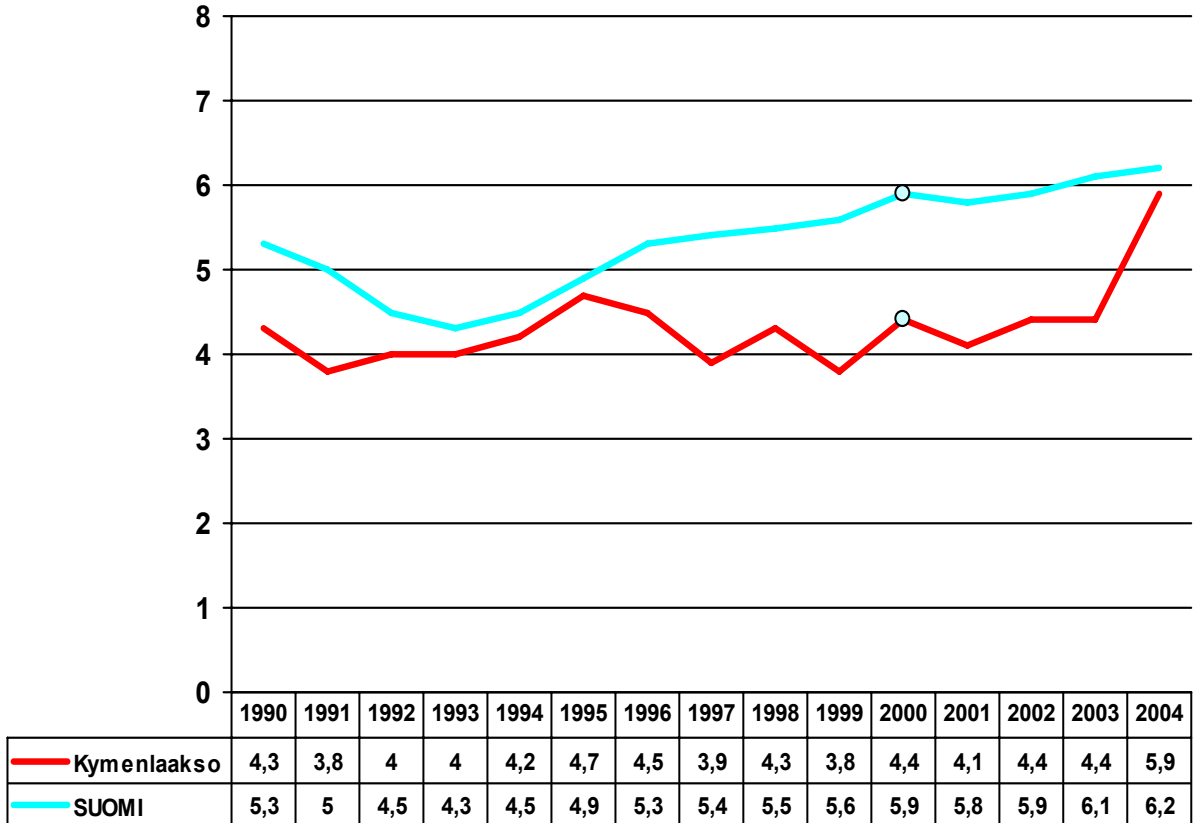

	-90	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	-00	-01	-02	-03	-04
— Törkeä rattijuopumus	736	679	550	482	499	627	649	661	586	537	576	551	555	574	657
— Rattijuopumus	526	625	474	476	408	319	396	369	395	381	418	431	400	423	472
— Törkeä liik. turv. vaarantaminen	104	111	111	97	71	101	86	82	107	99	123	159	150	170	201
— Törkeä ylinopeus	62	95	89	65	53	86	55	62	80	72	86	125	100	124	140

Lähde: Tilastokeskus (StatFin)

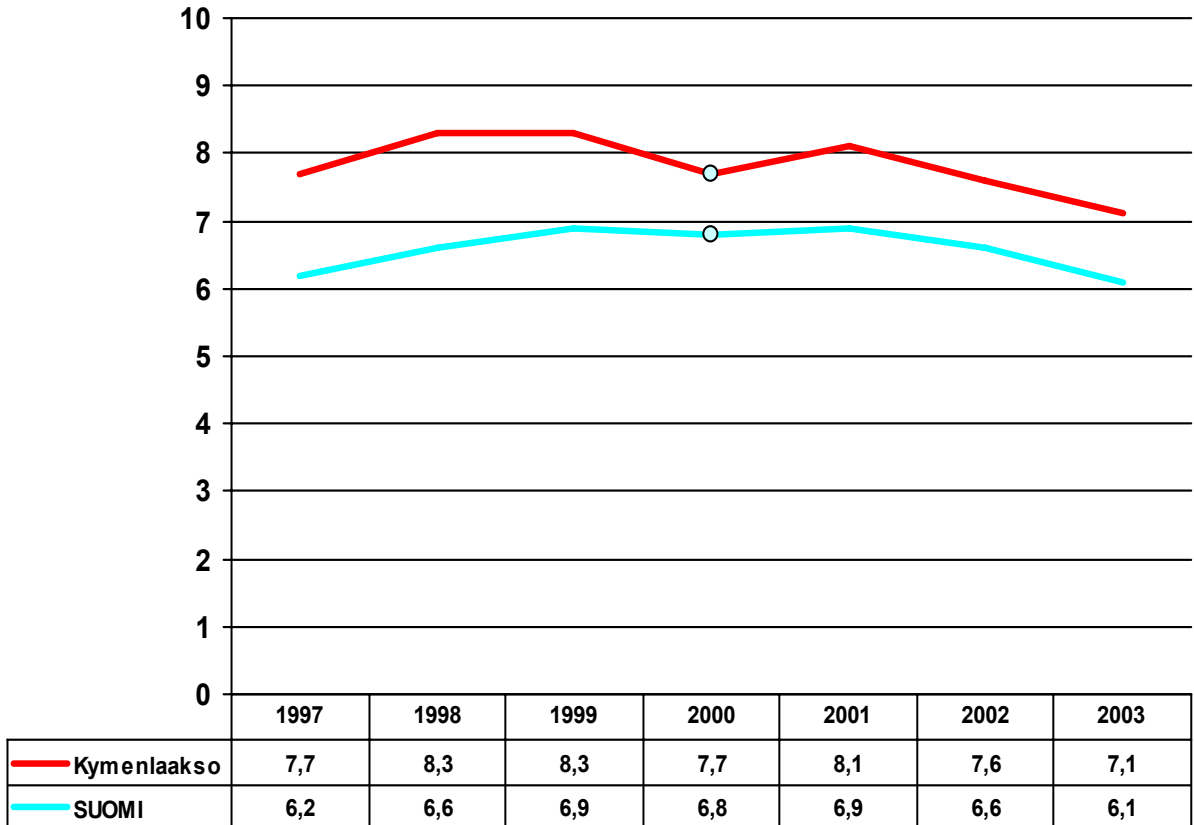
Arviointi: Rikollisuutta ja sen muuttumista tutkittaessa yksi peruskysymyksistä on se, muuttuuko rikollisuus sinänsä ilmiönä vai onko muutos seurausta kontrollin ja ilmitulon muuttumisesta. Valvonnan lisääntyminen johtaa usein myös ilmitulleiden rikollisuuden kasvuun. Liikennetutkimuksesta tiedetään, että valvonnan kasvattaminen vaikuttaa myös itse liikennekäyttäytymiseen. Ei ole tiedossa, miten valvonta on muuttunut aikasarjan kuluessa. Voidaan kuitenkin arvioida, että viime vuosina valvontaa ei ole ollut ainakaan enemmän kuin aiemmin. Jos näin on, ilmitulleiden liikenne rikosten kasvaminen osoittaisi selvästi, että itse ilmiö on lisääntynyt eli liikenneturvallisuus huonontunut. Kuvio osoittaa, että 2000 -luvulla näin on käynyt: Kaikkien seurattavien rikosryhmien määrät ovat lisääntyneet. Kymenlaakson liikenneturvallisuus on huonontunut.

Ilmiön liittymät: Mm. yhteiskunnan "ilmapiiri, aggressiivisuus, yhteispeli", tieliikenneonnettomuudet. Tieliikenneonnettomuudet eivät ole kolmen viime vuoden aikana lisääntyneet yhtä paljon kuin liikenne rikokset. Rikoksilla on kuitenkin yhteyttä koettuun liikenneturvallisuuteen, vaikka tilanteet eivät ole aina johtaneet onnettomuuksiin. Tieonnettomuuksiin vaikuttavat rikosten ohella myös muut tekijät. Kuitenkin tiedetään, että ainakin vakavien onnettomuuksien ja rikosten välillä on selvä yhteys (rattijuopumus, ylinopeudet).

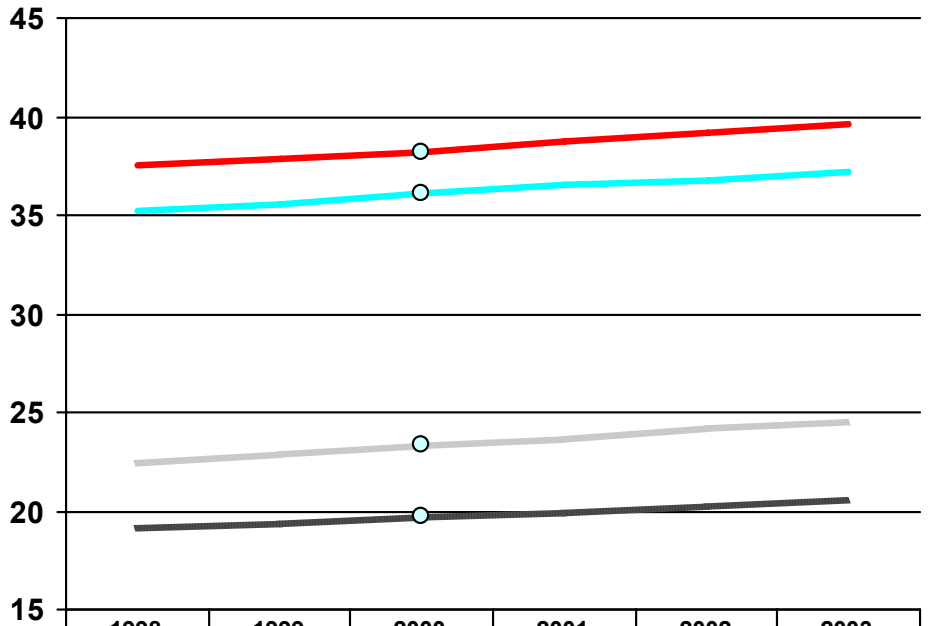
Lähde: Tilastokeskus (StatFin)

Arviointi: Kymenlaaksossa on ollut poliisin tietoon tulleita väkivaltarikoksia maan keskimäärää vähemmän. Välillä ero on ollut melko selvä, välillä kaventunut, viimeksi hyppäysmäisesti v. 2004. Väkivaltarikollisuus ei ole alueen erityisongelma, kuitenkin koko maan tapaan rikollisuus on kasvanut ja turvallisuus siten heikentynyt. 1980 -luvun alun tilanteesta on tultu lähes kaksinkertaiin lukuihin.

Lähde: Tilastokeskus, Liikenne ja matkailutilastot

Arviointi: Kymenlaaksossa tapahtuu tieliikenneonnettomuuksia enemmän kuin maassa keskimäärin. Ero on melko suuri. Kuitenkin onnettomuuksien pääasiallinen suunta on ollut viime vuosina laskeva.

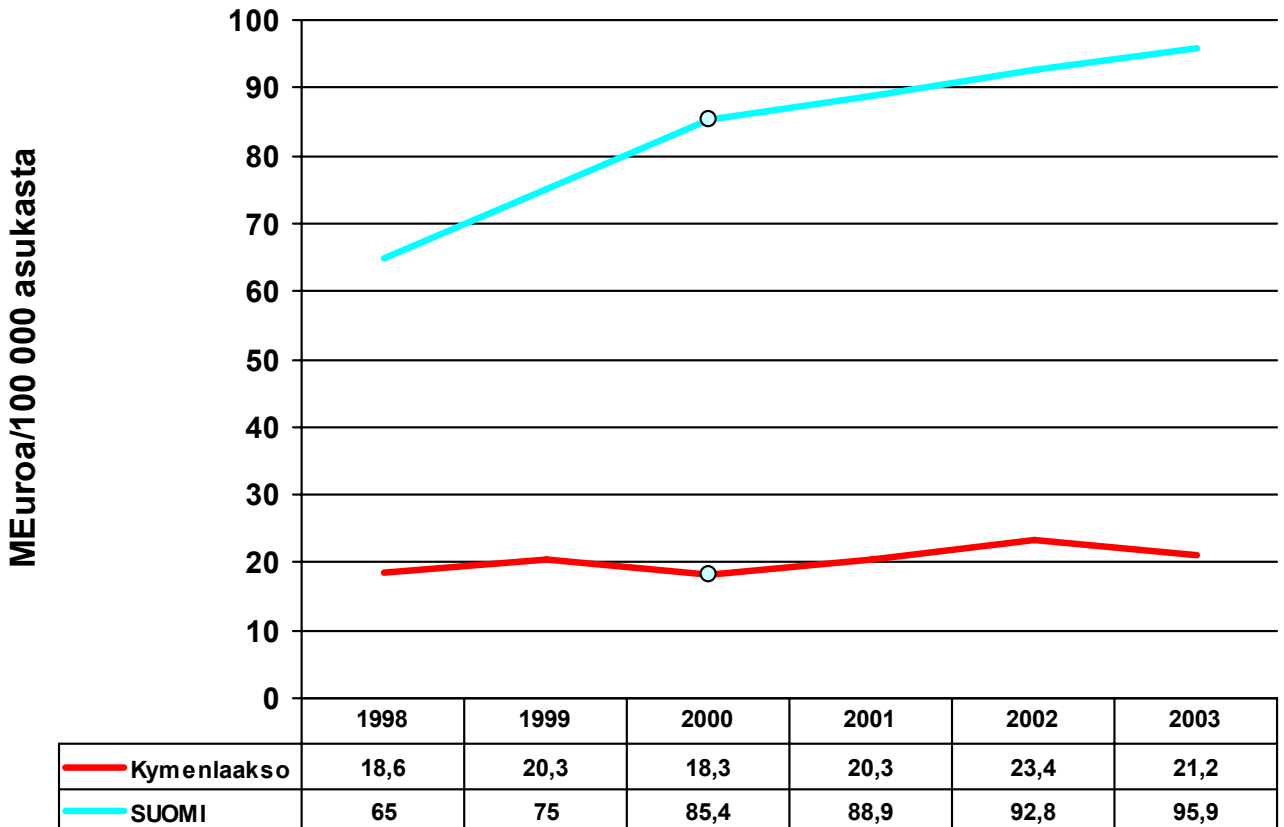

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
— Keskiaste, Kymenlaakso	37,5	37,9	38,2	38,7	39,2	39,6
— Keskiaste, SUOMI	35,2	35,6	36,1	36,5	36,8	37,2
— Korkea-aste, Kymenlaakso	19,2	19,4	19,7	19,9	20,3	20,6
— Korkea-aste, SUOMI	22,5	22,9	23,3	23,7	24,2	24,6

Lähde: Tilastokeskus, StatFin/koulutus sekä väestötietokannat

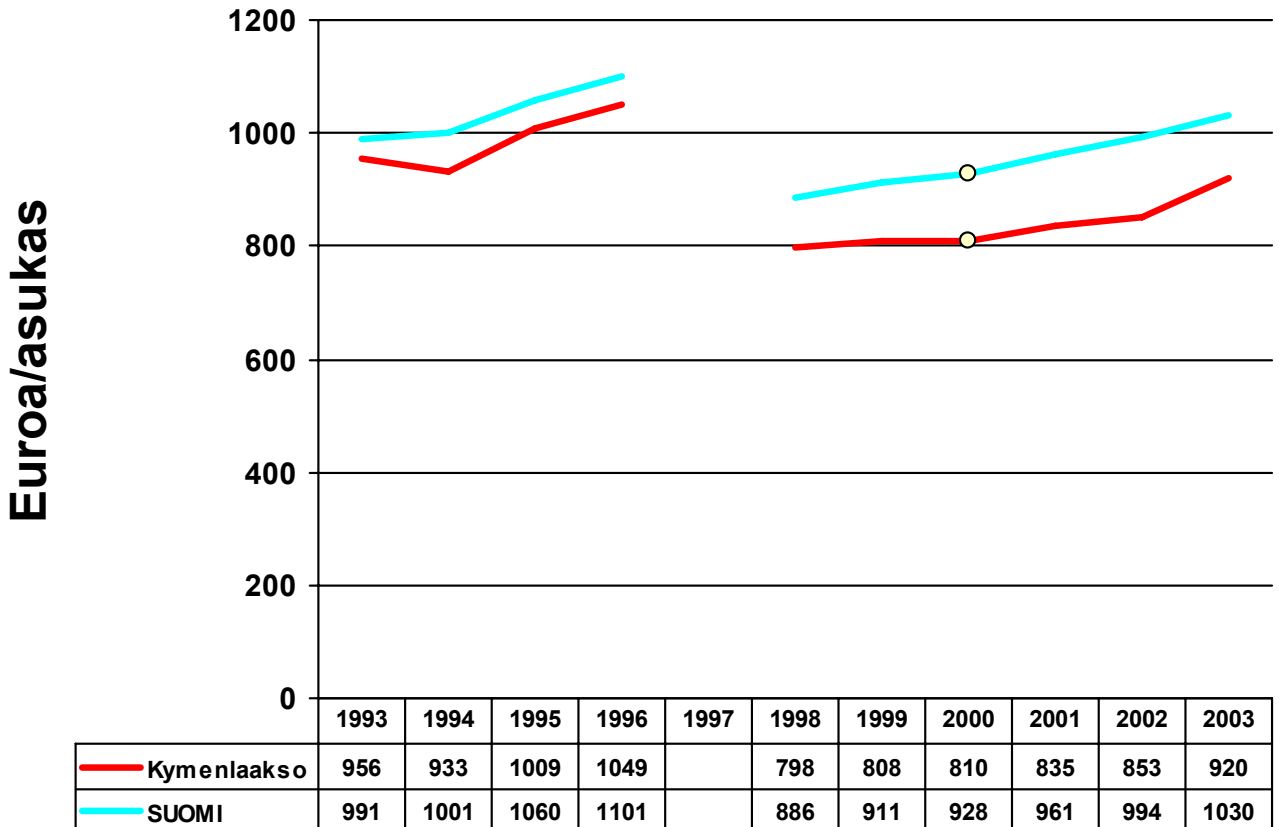
Arviointi: Tutkinnon suorittaneen väestön osuus koko aikuisväestöstä on kasvanut melko tasaisesti sekä Kymenlaaksossa että koko maassa. Erojakin alueiden välillä on. Kymenlaaksossa on maan keskimäärää vähemmän korkea-asteen tutkinnon suorittanutta väestöä ja toisaalta enemmän keskiasteen suorittaneita. Myös kehityskulut eroavat. Korkea-asteen tutkinnot ovat lisääntyneet Kymenlaaksossa hitaammin kuin koko maassa. Osuuden muutos oli v. 1998 – 2003 koko maassa + 2,1 %-yksikköä, Kymenlaaksossa +1,1 %-yksikköä. Johtopäätös on, että Kymenlaakso ei ole kyennyt houkuttelemaan alueelleen tai pitämään alueellaan yhtä suurta joukkoa uusia korkea-asteen tutkinnon suorittaneita kuin maan jotkut muut seudut. Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus on lisääntynyt tasavauhtisesti kummallakin alueella.

Keskeisimmät liittymät muihin alueen ilmiöihin: Alueen väestön koulutustasolla on luettelonomaisesti mainiten liittymiä mm muuttoliikkeeseen, alueiden työpaikkatarjontaan ja työllisyyskehitykseen sekä koulutuksen tarjontaan.

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Tutkimus- ja kehittämismenot ovat Kymenlaaksossa selvästi maan keskimäärää vähäisemmät. Asukasta kohti menoja käytettiin v. 2003 koko maan keskiarvona yli neljä kertaa enemmän kuin Kymenlaaksossa. Menot keskittyvät tyypillisesti tietyille alueille, mmm. pääkaupunkiseudulle ja yliopistokeskuksiin. Menot olivat Kymenlaaksossa v. 2003 0,79 % koko maan menoista, v. 1998 osuus oli 1,05 % ja alimmillaan v. 2000 0,78 %. Asukasta kohti laskettu summa on pysytellyt Kymenlaaksossa melko paikallaan, koko maassa lisäys on ollut melko suoraviivaista.

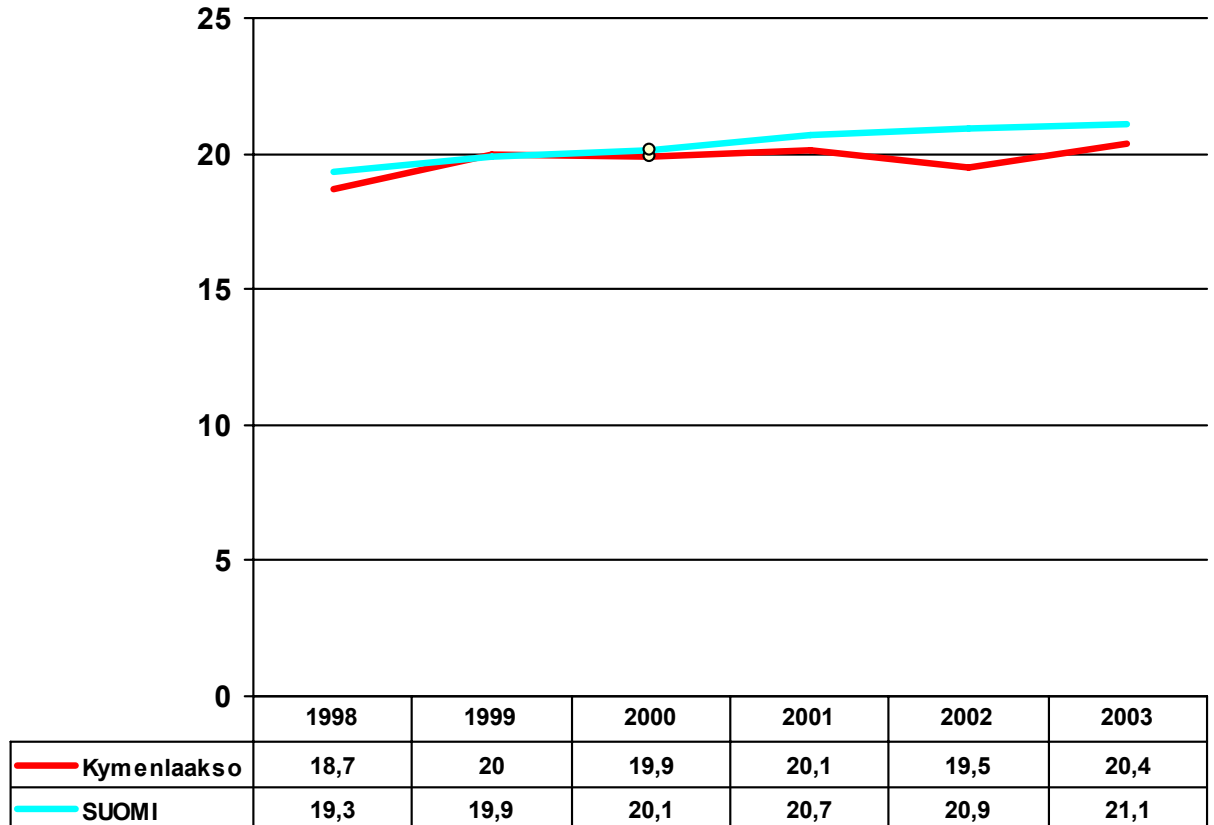

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannusten avulla pyritään arvioimaan opetuksen ja kulttuurin saamia resursseja ja siten niiden painoarvoa kuntien toiminnassa. Mittari ei ole ongelmaton. Kun alueiden luvut poikkeavat toisistaan, kyse voi osaksi olla siitä, että samat palvelut kyetään tuottamaan jossakin alemmilla kustannuksilla, osaksi todellisista painotus- ja sisältöeroista. Mittari ei siten suoraviivaisesti mittaa todellista vaikuttavuutta, mutta voi kuitenkin antaa viitteitä siitä. Kymenlaaksossa käytetty summa on n. 90 % maassa keskimäärin käytetystä summasta ja vuodesta 1998 Kymenlaakson kehitys alkoi entistä selvemmin jäädä jälkeen maan keskimääräisestä, joskin v. 2003 ero hieman kaventui. Vuonna 1997 valtionosuusjärjestelmä muuttui joten aikasarja katkeaa.

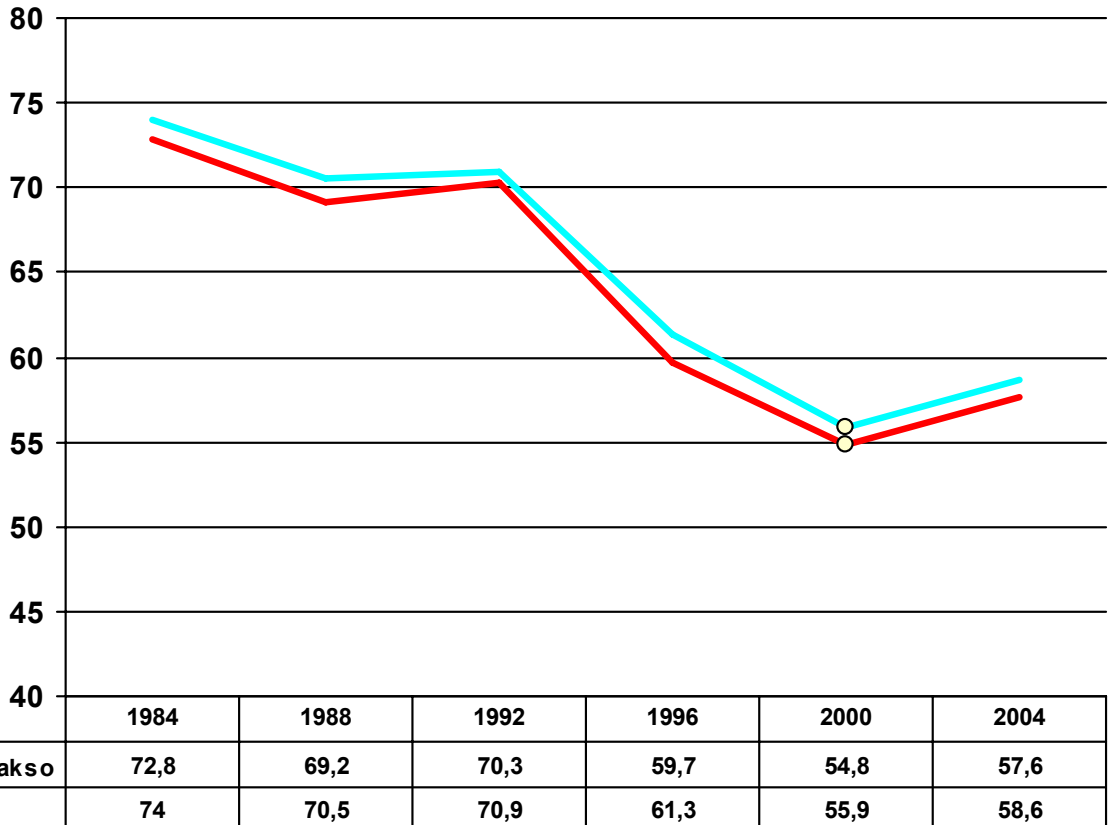

Kirjastolainat/asukas

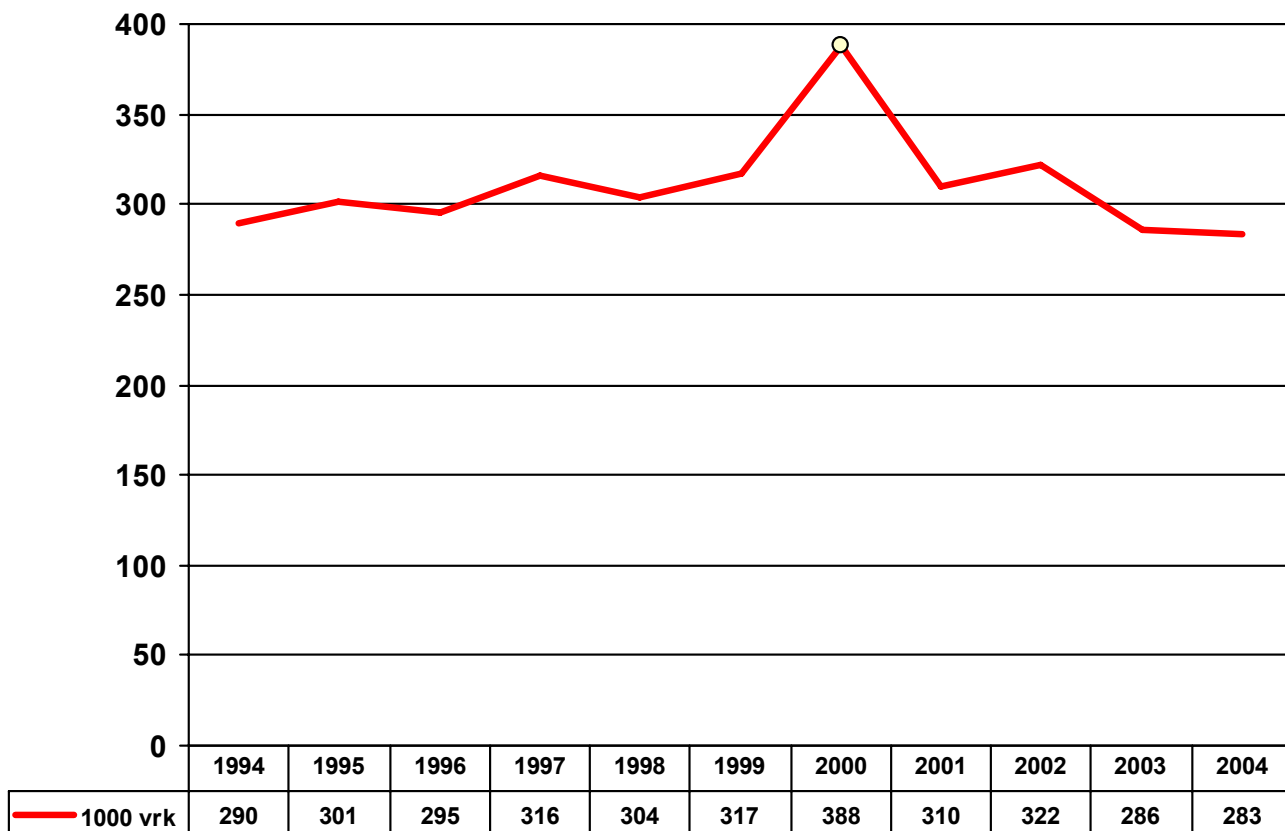
Lähde: <http://tilastot.kirjastot.fi>

Arviointi: Koko maan kirjastolainojen määrä on kasvanut melko tasaisesti. Kymenlaakson 2000-luvun kehitys on ollut vaimeampi ja alueella on jääty jälkeen maan keskiarvosta. Kuitenkin v. 2004 lainojen määrä kohosi ja ero maan keskiarvoon kaventui uudelleen. Kaikkineen Kymenlaakso ei tällä mittarilla mitattuna kovin merkittävästi poikkeaa maan yleisestä tasosta, mutta on kuitenkin jonkin verran jäljessä

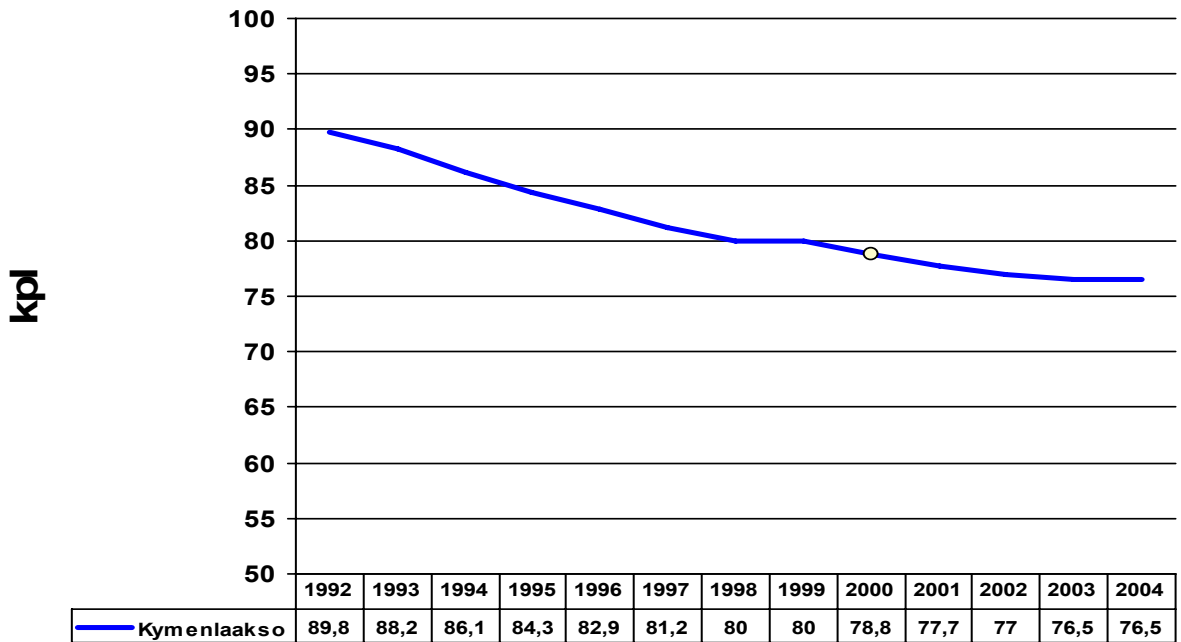
Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Kunnallisvaalien äänestysvilkkauudessa ei näy eroa Kymenlaakson ja maan keskiarvon välillä. 20 vuoden kuluessa äänestysprosentti on laskenut melko selvästi, joskin viime (v. 2004) vaaleissa äänestysvilkkauus hieman kasvoi. On vaikea arvioida, miten paljon äänestysvilkkauuden laskussa on kyse paikallisidentiteetin ohenuemisesta ja miten paljon yleisestä politiikan kiinnostuksen vähenemisestä. Joka tapauksessa äänestysaktiivisuuden lasku hämäärtää päättäjien ja asukkaiden välistä yhteyttä.

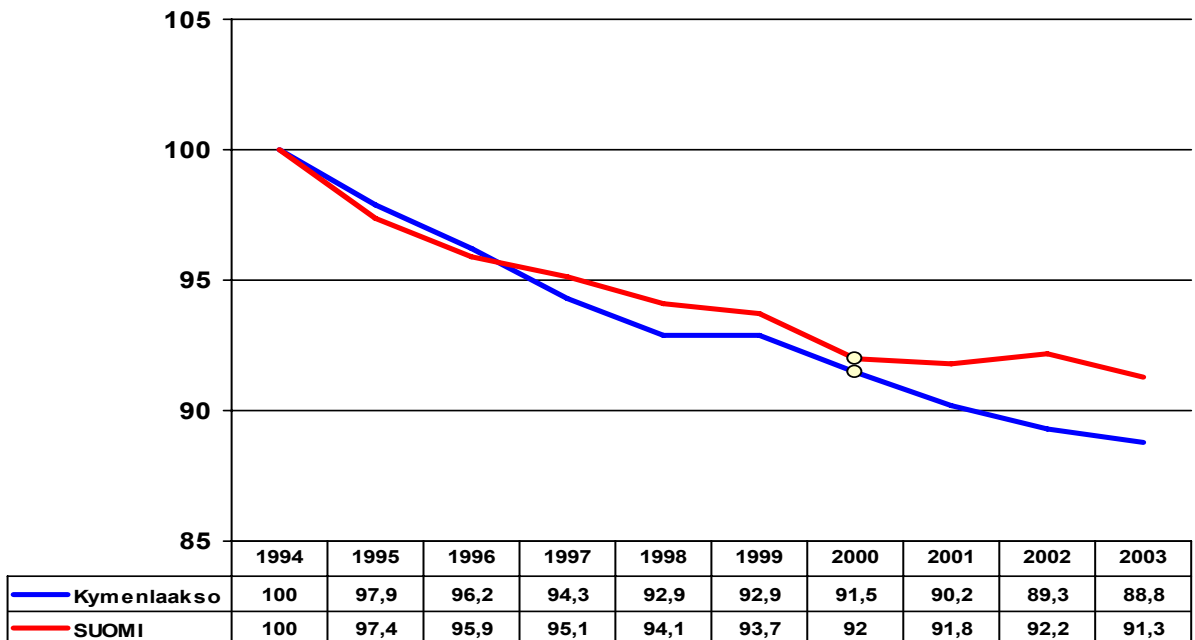

Lähde: Tilastokeskus

Arviointi: Yöpymisvuorokaudet eivät ole Kymenlaaksossa kasvaneet. Kahden viime vuoden aikana suunta on ollut hieman laskeva. Majoitusliikkeiden käytön arvioidaan heijastavan alueen kiinnostavuutta vierailijoiden ja myös oman maakunnan sisällä matkustavien silmissä. Tällä mittarilla mitattuna alueen houkuttelevuus ei ole siten lisääntynyt.

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Levikintarkastus Oy, Tilastokeskus

Arviointi: Sanomalehtien levikki on laskenut, mutta ei kuitenkaan kovin merkittävästi. Kun verrataan Kymenlaakson lehtien yhteistä levikkiä sanomalehtien koko maan levikkiin, oli levikin lasku vuodesta 1994 vuoteen 2000 Kymenlaaksossa vain hieman suurempi kuin maassa keskimäärin. Sen sijaan levikin lasku on vuodesta 2000 eteenpäin ollut Kymenlaaksossa maan keskiarvoa suurempi. Voidaan siten arvioida, että viime vuosina sanomalehtien levikillä mitattu paikallisidentiteetti on jonkin verran haalistunut Kymenlaaksossa.

KYMENLAAKSON YMPÄRISTÖINDIKAATTOREIDEN KEHITYSSUUNTIEN ASIAANTUNTIJA-ARVIOT 2004

INDIKAATTORI KEHITTYY POSITIIVISEEN SUUNTAAN VUODESTA 2000

INDIKAATTORIN KEHITYKSESSÄ EI HAVAITTAVIA MUUTOKSIA

INDIKAATTORI KEHITTYY NEGATIIVISEEN SUUNTAAN VUODESTA 2000

ILMAPÄÄSTÖT

Y1	Teollisuuden, energiantuotannon ja tieliikenteen CO ₂ -päästöt	
Y2	Teollisuuden, energiantuotannon ja tieliikenteen NO _x -päästöt	
Y3	Teollisuuden ja energiantuotannon SO ₂ -päästöt	
Y4-6	Metallipäästöt (Cd, Pb, Hg)	
Y7	Dioksiini- ja furaanipäästöt	
Y8	Polyaromaattisten hiilivetyjen päästöt (PAH-päästöt)	

PAIKALLINEN ILMAN LAATU

Y9	PM10 keskim. vrk.-pit. raja-arvon (50 µg/m ³) ylityspäivät	
Y10	TRS-yhdisteiden keskim. pitoisuuden 4 µg/m ³ ylittävien päivien määrä	

VESI

11	Yhdyskuntien, haja-asutuksen ja teollisuuden typpejävesiin	
Y12	Pohjaveden kloridipitoisuus	
Y13	Pohjaveden nitraattityppipitoisuus	
Y14	Maatalouden ympäristötuen erityistuen suojavyöhykesopimukset	

LIIKENNE

Y15	Liikennesuoritteet	
------------	--------------------	--

ÖLJY- JA KEMIKAALI-ONNETTOMUUKSET

Y16	Öljy- ja kemikaalionnettomuudet (kpl, 1000 l)	
------------	---	--

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Y17	Maatalouden ymp. tuen erityistuen perinnebiotooppien ja maiseman hoitosopimukset sekä luonnon monimuotoisuuden edistämissopimukset	
Y18	Metsätalouden ympäristötukisopimukset	
Y19	Suojelalueiden pinta-ala	
Y20	Uudistushakkuiden pinta-ala	

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ

Y21	Puuston määrän kehitys (kasvu/hakkuut)	
Y22	Otetun soran ja kallion määrä	
Y23	Kaatopaikalle sijoitettujen asumisperäisten yhdyskuntajätteiden määrä	
Y24	Asumisperäisten yhdyskuntajätteiden hyödyntämisaste	

ENERGIAN KULUTUS

Y25	Sähkön kulutus	
Y26	Kaukolämmön kulutus	
Y27	Sähköntuotannon omavaraisuusaste	

KYMENLAAKSON TALOUS- JA SOSIAALIS-KULTTUURISTEN INDIKAATTORIEDEN KEHITYSSUUNTIEN ASiantuntija-ARVIOT 2004

INDIKAATTORI KEHITTYY POSITIIVISEEN SUUNTAAN VUODESTA 2000

INDIKAATTORIN KEHITYKSESSÄ EI HAVAITTAVIA MUUTOKSIA

INDIKAATTORI KEHITTYY NEGATIIVISEEN SUUNTAAN VUODESTA 2000

TALOUS

T1	Arvonlisäyksen volyymikasvu	
T2	Arvonlisäys asukasta kohti	
T3	Arvonlisäys pinta-alaa kohti	
T4	BKT 2003 asukasta kohti	
T5	BKT 2003 pinta-alaa kohti	
T6	Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti	

VÄESTÖN-MUUTOS

S1	Nettomuuttoliike	
S2	Syntyneiden enemmisyys	
S3	Huoltosuhde	
S4	Ulkomaan kansalaisten määrä	

TYÖLLISYYS

S5	Työttömyysaste	
S6	Työpaikkarakenne	

SYRJÄYTYMINEN

S7	Toimeentulotukea saaneet taloudet	
S8	Itsemurhien määrä	

TERVEYS

S9	Alle 65-vuotiaana kuolleet	
S10	Vastasyntyneiden elinajanodote	

TURVALLISUUS

S11	Liikennerikokset	
S12	Väkivaltarikokset	
S13	Tieliikenneonnettomuudet	

KOULUTUS

S14	Keski- ja korkea-steen tutkinnon suorittaneet	
S15	T & K - menot	

KULTTUURI

K1	Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset	
K2	Kirjastolainojen määrä	

PAIKALLIS-IDENTITEETTI

K3	Kunnallisvaalien äänestysprosentti	
K4	Yöpymisvuorokaudet majoitusliikkeissä	
K5	Sanomalehtien levikki	

KYMENLAAKSON YMPÄRISTÖINDIKAATTOREIDEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISEEN KESKIARVOON 2004

NRO	INDIKAATTORI	ABSOLUUTTINEN KEHITYS	KEHITYS KANSALLISEEN KEHITYKSEEN VERRATTUNA*
Y1	Teollisuuden, energiantuotannon ja liikenteen CO ₂ -päästöt		
Y2	Teollisuuden, energiantuotannon ja liikenteen NO _x -päästöt		
Y3	Teollisuuden, energiantuotannon ja liikenteen SO ₂ -päästöt		
Y4	Elohopeapäästöt ilmaan (Hg)		
Y5	Kadmiumpäästöt ilmaan (Cd)		
Y6	Lyijypäästöt ilmaan (Pb)		
Y7	Dioksiini- ja furaanipäästöt		
Y8	PAH-päästöt		
Y9	PM10 keskim. vrk.-pit. raja-arvon (50 mikrog/m ³) ylityspäivät		
Y10	TRS-yhdisteiden keskim. pitoisuuden (4 mikrog/m ³) ylityspäivät		
Y11	Yhdyskuntien, haja-asutuksen ja teollisuuden typpikuormitus vesiin		
Y12	Pohjaveden kloridipitoisuus		
Y13	Pohjaveden nitraattityppipitoisuus		
Y14	Maatalouden ympäristötuen erityistuen suojavyöhykesopimukset		
Y15	Liikennesuoritteet		
Y16	Öljy- ja kemikaalionnettomuudet		
Y17	Maatalouden ympäristötuet		
Y18	Metsätalouden ympäristötukisopimukset		
Y19	Suojelualueiden pinta-alat		
Y20	Uudistushakkuiden pinta-alat		
Y21	Puuston määrän kehitys		
Y22	Otetun soran ja kallion määrä		
Y23	Kaato paikalle sijoitettujen asumisperäisten yhdyskuntajätteiden määrä		
Y24	Asumisperäisten yhdyskuntajätteiden hyödyntämisaste		
Y25	Sähkön kulutus		
Y26	Kaukolämmön kulutus		
Y27	Sähköntuotannon omavaraisuusaste		

* Luotettavaa tilastotietoa ei saatavilla

VERTAILU	KÄYTETTY VÄRIKOODI	KÄYTETYN VÄRIKOODIN SELITE
ABSOLUUTTINEN KEHITYS		ABSOLUUTTINEN KEHITYS 2000 – 2004 POSITIIVINEN
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEUTRAALI
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEGATIIVINEN
KEHITYS KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN POSITIIVINEN
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEUTRAALI
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEGATIIVINEN
TASO KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HYVÄ
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON NEUTRAALI
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HUONO

KYMENLAAKSON TALOUSINDIKAATTOREIDEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISEEN KESKIAARVOON 2004

NRO	INDIKAATTORI	ABSOLUUTTINEN KEHITYS	KEHITYS KANSALLISEEN KEHITYKSEEN VERRATTUNA	TASO KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA
T1	Arvonlisäyksen volyymikasvu			
T2	Arvonlisäys asukasta kohti			
T3	Arvonlisäys pinta-alaa kohti			
T4	BKT 2003 asukasta kohti			
T5	BKT 2003 pinta-alaa kohti			
T6	Käytettävissä oleva tulo asukasta kohti			

VERTAILU	KÄYTETTY VÄRIKODI	KÄYTETYN VÄRIKODIN SELITE
ABSOLUUTTINEN KEHITYS		ABSOLUUTTINEN KEHITYS 2000 – 2004 POSITIIVINEN
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEUTRAALI
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEGATIIVINEN
KEHITYS KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN POSITIIVINEN
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEUTRAALI
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEGATIIVINEN
TASO KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HYVÄ
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON NEUTRAALI
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HUONO

KYMENLAAKSON SOSIAALIS-KULTTUURISET INDIKAATTOREIDEN KEHITYS JA SUHDE KANSALLISEEN KESKIAARVOON 2004

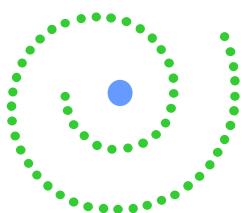
NRO	INDIKAATTORI	ABSOLUUTTINEN KEHITYS	KEHITYS KANSALLISEEN KEHITYKSEEN VERRATTUNA	TASO KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA
S1	Nettomuuttoliike			
S2	Syntyneiden enemmitys			
S3	Huoltosuhte			
S4	Ulkomaan kansalaisten määrä			
S5	Työttömyysaste			
S6	Työpaikkarakenne			
S7	Toimeentulotukea saaneet taloudet			
S8	Itsemurhien määrä			
S9	Alle 65 – vuotiaana kuolleet			
S10	Vastasyntyneiden elinajanodote			
S11	Liikennerikokset			
S12	Väkivaltarikokset			
S13	Tieliikenneonnettomuudet			
S14	Keski- ja korkeasteen tutkinnon suorittaneet			
S15	T & K - menot			
K1	Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset			
K2	Kirjastolainojen määrä			
K3	Kunnallisvaalien äänestysprosentti			
K4	Yöpymisvuorokaudet majoitusliikkeissä			
K5	Sanomalehtien levikki			

VERTAILU	KÄYTETTY VÄRIKOODI	KÄYTETYN VÄRIKOODIN SELITE
ABSOLUUTTINEN KEHITYS		ABSOLUUTTINEN KEHITYS 2000 – 2004 POSITIIVINEN
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEUTRAALI
		ABSOLUUTTINEN KEHITYS V. 2000 – 2004 NEGATIIVINEN
KEHITYS KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN POSITIIVINEN
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEUTRAALI
		KEHITYS v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN KEHITYKSEEN NEGATIIVINEN
TASO KANSALLISEEN TASOON VERRATTUNA		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HYVÄ
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON NEUTRAALI
		TASO v. 2000 – 2004 VERRATTUNA KANSALLISEEN TASOON HUONO

Kymenlaakson ekotehokkuusindikaattorit

Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, Kymenlaakson liitto, Kaakkois-Suomen TE-keskus ja Kaakkois-Suomen tiepiiri toteuttivat vuoden 2005 aikana ECOREG-hankkeessa valittujen ekotehokkuusindikaattoreiden ensimmäisen vuosipäivityksen.

Tässä raportissa esitetään Kymenlaakson ympäristö-, talous- ja sosiaalis-kulttuuristen indikaattoreiden kehittyminen v. 2000 – 2004. Indikaattoreiden lisäksi raportissa esitellään vuosiraportoinnin käytännöt ja aikataulut sekä päivitysprosessin aikana esiin tulleet kehitystavoitteet.

K A A K K O I S - S U O M E N
Y M P Ä R I S T Ö K E S K U S
S Y D Ö S T R A F I N L A N D S
M I L J Ö C E N T R A L